T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMŪʿA-İ EŞʿĀR, İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ ŞEVKET RADO YAZMALARI, NUMARA: 71 (38a-74b) (İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Oğuz YILDIRIM

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

MAYIS – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMŪʿA-İ EŞʿĀR, İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ ŞEVKET RADO YAZMALARI, NUMARA: 71 (38a- 74b) (İNCELEME- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Oğuz YILDIRIM

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

"Bu tez 3./5./2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir."

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Prof. Dr. Bayram Ali KAYA	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Zafer TOPAK	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAŞARILI	

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	**Oğuz YILDIRIM**
Öğrenci Numarası	:	**Y176011008**
Enstitü Anabilim Dalı	:	**Türk Dili ve Edebiyatı**
Enstitü Bilim Dalı	:	**Eski Türk Edebiyatı**
Programı	:	☑ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	**Mecmû'a-i Eş'ar, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları, No:71 (38a-74b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)**
Benzerlik Oranı	:	**%20**

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☑ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulalma Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

...../...../20.....
Öğrenci İmza

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımca yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere .....@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

..../..../20...
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

Tarih:05.04.2019

İmza:

☐ KABUL EDİLMİŞTİR ☐ REDDEDİLMİŞTİR **EYK Tarih ve No:**	**Enstitü Birim Sorumlusu Onayı**

ÖNSÖZ

Klasik Türk edebiyatının yazılı eserlerinden olan mecmualar; yazıldığı devrin dinî, tarihî, içtimâî ve edebî anlayışının ortaya konması açısından önemli kaynaklardır. Yazıldığı dönemin edebî zevklerine dair pekçok iz barındıran mecmualar, Türk edebiyatının aydınlatılmaya muhtaç zamanlarına birer ışık niteliğindedir. Bu zamanlar aydınlatıldıkça edebiyat tarihi ve kültürümüzün zenginliğinin farkına varılmaktadır.

Çalışmamızda bu amaca hizmet etmekle birlikte İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarayla kayıtlı 74 varaklık Mecmū'a-i Eş'ār'ın 38a-74b varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonlu metninin hazırlanmasını ihtiva eder. Çalışmamıza konu olan mecmuanın içindeki şiirler, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) uygun bir tabloyla araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Ayrıca bu çalışmanın hazırlanmasında, engin bilgilerini ve tecrübelerini benden esirgemeyen ilmî ve manevî desteğini her zaman yanımda hissettiğim kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Manevî desteklerini her zaman hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Ozan YILMAZ, Doç. Dr. Vildan COŞKUN, Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Bu meşakkatli süreçte manevî desteğini hep yanımda hissettiğim can dostum Mert İRGER'e, ağabeyim Yavuz YILDIRIM'a, tezimin düzenlenmesinde emeği geçen meslektaşım Fatma ÇELİK'e tüm içtenliğimle teşekkür ederim.

Son olarak maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve çalışmam boyunca benimle aynı duyguları paylaşan aileme şükranlarımı sunarım.

Oğuz YILDIRIM

03.05.2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR ..... **ii**
TABLO LİSTESİ ..... **v**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **vi**
ÖZET ..... **vii**
SUMMARY ..... **viii**

GİRİŞ **1**
BÖLÜM 1: MECMŪʿA-İ EŞʿĀR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ **4**
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri 4
1.2. Mecmuanın Muhtevası ve Dil Özellikleri 5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı 6
1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı 10
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri 11
1.6. Mecmuanın (38a-74b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu 19

BÖLÜM 2: MECMŪʿA-İ EŞʿĀR' IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ **29**
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol 29
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol 31
2.3. Metnin İşaretler Sistemi 33
2.4. Karşılaştırmalı Metin 34

SONUÇ **117**
KAYNAKÇA **118**
TIPKIBASIM **124**
ÖZGEÇMİŞ **162**

KISALTMALAR

‘Âlî (Gelibolulu) D. **:** Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvân II, İ. Hakkı Aksoyak, Harvard University 2006.

Bâkî D. **:** Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara 2015.

Emrî D. **:** Emrî Dîvânı, M. A. Yekta SARAÇ, İstanbul 2002.

Figânî D. **:** Figanî ve Dîvânçesi, Abdülkadir Karahan, İstanbul 1966.

Hatâyî D. **:** Hatâyî Dîvânı, Muhsin Macit, İstanbul 2017.

Hayâlî D. **:** Hayâli Bey Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, İstanbul 1945.

Hayretî D. **:** Hayretî Dîvânı, M. Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, İstanbul 1981.

HD. : Şehzāde Mustafa’nın Katli Üzerine O Günlerde Yazılmış Bir Ağıt, Haşim Nezihi Okay, Hisar Dergisi, 1975, S.136, s.24-25

İbni Kemâl D. İnc. **:** İbni Kemâl Dîvânı’nın İncelenmesi, Mücahit Kaçar, DT, 2010.

Lâmi‘î (Çelebi) D. **:** Lâmi‘î Çelebi Dîvânı, Hamit Bilen Burmaoğlu, Erzurum 1983.

Medhî D. **:** Mehdî Divanı (Tenkitli basım), Nezihe Seyhan, 2000

Nazmî (Edirneli) D. **:** Edirneli Nazmî Divanı (269b-394a), Rabia Akdağ, Yozgat 2012.

Niyâzi-i Mısrî D. **:** Niyâzi-i Mısrî Hayatı Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanı, Kenan Erdoğan.

PBM **:** Pervane Beg Mecmuası, Kamil Ali Gıynaş,

Rahmî (Bursalı) D. **:** Bursalı Rahmî Dîvânı, Mustafa Erdoğan, İstanbul 2011.

Revânî D. **:** Revânî Dîvânı, Ziya Avşar, Ankara 2017.

Sultan Ahmed D. : Sultan Ahmed Dîvânı, İsa Kayaalp, 1994.

Şem‘î (Prizrenli) D. **:** Şem‘i Dîvânı, Murat A. Karavelioğlu, İstanbul 2014.

TŞ-1 : Türk Şairleri c.1, (Sadeddin Nüzhet Ergun)

‘Ulvî D.	**:** Derzi-zâde Ulvî (Dîvânı), İsmail Çetin, Elazığ 1993
Usûlî D.	**:** Usûlî Dîvânı, Mustafa İsen, Ankara 1990.
Vecdî (Filibeli) D.	**:** Filibeli Vecdî Dîvânı, Hasan Kavruk-Bahir Selçuk, Ankara 2017
Yahyâ Beg D.	**:** Yahyâ Bey Dîvan, Mehmed Çavuşoğlu, İstanbul 1977.
YL1.	: Topkapı Sarayı Ktp. Revan No:1972’de Kayıtlı Mecmūʿa-i Eşʿār (1b-80a), Ahmet Çolak,YL, 2013
YL2.	: Süleymaniye Ktp. 34 Num. Mec., M.Uğur Karadeniz, YL, 2014
YL3.	: Mecdî Mehmet Efendi’nin Gazelleri , Derya Eskimen,YL, 2008.
Zâtî D.	**:** Zatî Dîvânı III, M. Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, İstanbul 1987.

2. Diğer Kısaltmalar

B. **:** Beyit
Bkz. **:** Bakınız
C. **:** Cilt
D. **:** Dîvân / Dîvânçe
DİA **:** Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
DT. **:** Doktora Tezi
G. **:** Gazel
Haz. **:** Hazırlayan
Muh. **:** Muhammes
Müf. **:** Müfred
Müs. : Müseddes
Terc. **:**Terci-i Bend
N. **:** Nazm
Kt. **:**Kıtʿa
örn. **:** örnek
s. **:** Sayfa
S. **:** Sayı
SAÜ **:** Sakarya Üniversitesi
SBE. **:** Sosyal Bilimler Enstitüsü
TEİS **:** Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
YL. **:** Yüksek Lisans Tezi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı 8
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı 10
Tablo 3: Mecmuanın (38a-74b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu 19
Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu 33

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri.....6
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerin Sayısı.....7

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	**x**	**Doktora**	

Tezin Başlığı: Mecmūʿa-i Eşʿār, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları, Numara: 71 (38a-74b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)

Tezin Yazarı: Oğuz YILDIRIM **Danışman:** Prof. Dr. Bayram Ali Kaya

Kabul Tarihi: 03.05.2019 **Sayfa Sayısı:** viii (ön) 124(tez)+ 37 ek

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı **Bilim Dalı:** Eski Türk Edebiyatı

Bu çalışma, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları 71 numarada bulunan Mecmūʿa-i Eşʿār adlı şiir mecmuasının (38a-74b) incelenmesi ve transkripsiyonlu karşılaştırmalı metin çalışmasından oluşmaktadır.

Metin oluşturulurken *Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi* (MESTAP)'ne uygun hareket edilmiş ve tablolar buna uygun bir şekilde hazırlanmıştır.

Çalışma içerisinde ilk başta mecmua tanıtılıp içerisinde yer alan şairler hakkında biyografik bilgiler verilmiştir. İlerleyen kısımlarda çeşitli tablolar oluşturulmuş ve MESTAP tablosu hazırlanmıştır. Daha sonra ise metnin transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. İçerisinde farklı şairlerin şiirlerini barındıran mecmua, şairlerinin biyografik bilgilerinden hareketle 16. ve 17. yüzyıl arasının bir eseri olduğu düşünülmektedir. Çalıştığımız kısımda, 63 şiirin varlığından söz etmek mümkündür.

Çalışmamızın son kısmında ise sonuç bölümü, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: : İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, mecmua, şiir mecmuası, dîvân şiiri, MESTAP.

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	**x**	**Ph.D.**	

Title of Thesis: Mecmūʿa-i Eşʿār, Istanbul Research Instıtute Sevket Rado Manuscrıpts Number: 71 (38a-74b) (Examination- Comparative Text)

Author of Thesis: Oğuz YILDIRIM **Supervisor:** Professor Bayram Ali Kaya

Accepted Date: 03.05.2019 **Number of Pages:** vııı (ön)+ 124(tez)+ 37ek

Department: Turkish Language And Literature **Subfield:** Classical Turkish Literature

This study is composed of the comparative text study made the transcription and examinition of the poetry journal called Mecmūʿa-i Eşʿār (38a-74b) registered in the Istanbul Research Institute Sevket Rado Manuscripts numbered 71.

Firstly, the journal is introduced and biographical information about poets in the journal is given. When creating the text, the Systematic Classification Project of Journal (MESTAP) is carried out and the tables are prepared accordingly. Then the transcription text of the study is created. It is thought that the journal, which contains poems of different poets, are a work of the 16th century based on biographical information. It is possible to talk about the existence of 63 poems in our study.

In the last part of our study, the results section, bibliography, print and curriculum vitae are included.

Keywords: Istanbul Research Instıtute, Journal, Poetry Journal, Divan Poetry, MESTAP.

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarada bulunan Mecmūʿa-i Eşʿār adıyla kayıtlı olan şiir mecmuasının 38a-74b varakları arasında yer alan şairlerin şiirlerini tespit etmek ve bu şiirleri ilk olarak yayımlanmış dîvânlar olmak üzere, diğer akademik çalışmalarla karşılaştırarak içerisindeki farkları göstermektir. Şairlerini tespit edemediğimiz şiirleri araştırmacıların dikkatine sunmak ve derleyicinin mecmuayı nasıl oluşturduğu gösterilmeye çalışılacaktır. Ayrıca, tezkire ve diğer kaynaklara girmemiş, adını duymadığımız şairleri gün yüzüne çıkarmak açısından mecmualar önemli kaynaklardır. Bu eserler bilinmeyen şairleri tanıtmak ve bilinen şairlerin tespit edilemeyen şiirlerine ulaşmak açısından oldukça önem taşımaktadır.

Çalışmanın Önemi

Çalışmamızın önemi, öncelikle dîvânlarda bulunmayan şiirlerin gün yüzüne çıkarılması, mecmuaların dîvân neşirlerindeki önemini göstermektir. 16.yüzyıldan 17. yüzyılın sonuna kadar farklı yüzyıllarda bulunan şairlerin şiirlerinden oluşmakla birlikte çeşitli özelliklere sahip olan bu şiir mecmuasının transkripsiyonlu metnini oluşturarak dîvânına ulaşılamayan veya hakkında bilgi edinemediğimiz şairleri ve şiirlerini klasik edebiyat sahasına kazandırmaktır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarada Mecmūʿa-i Eşʿār adıyla kayıtlı bulunan şiir mecmuasının inceleme ve karşılaştırmalı metnini oluştururken hazırlanmış benzer tezleri inceleyerek, üzerinde çalıştığımız bu mecmuayı oluşturduk. Mecmua içerisinde bulunan şiirlerin sistematik tasnifini, *Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*'ne uygun bir şekilde hazırlamaya çalıştık. Çalışmamızda yer alan nazım şekilleri ve vezinleri tabloda gösterirken Fatma Çelik tarafından hazırlanmış olan yüksek lisans tez çalışmasından (Bkz. Cem'iyyetü'ş- Şi'r, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu 105 numara, Sakarya Üniversitesi, SBE, Sakarya 2018) faydalandık.

Çalışmamız, giriş bölümü dâhil olmak üzere iki ana kısımdan meydana gelmektedir. Giriş bölümünde hazırladığımız çalışmanın amacı, yöntemi, önemi ve konusu ele alınmıştır.

Çalışmamızın birinci bölümünde 71 numaralı mecmuanın dış özellikleri, muhtevası, dil ve imlâ özellikleri açısından tanımı yapılmıştır. Mecmuada yer alan şairler ve bu şairlerin şiirlerinin nazım şekli ve sayısı tablo olarak verilmiştir. Ardından, mecmuada yer alan kimliğini tespit edebildiğimiz şairlerin biyografileri sunulmuştur. Daha sonra, mecmuada yer alan şairlerin şiirlerinin ilk mısraı ile son mısraının olduğu, şiirlerin varak numarası, nazım şekli ve veznini içeren bir sistematik tasnif tablosu hazırlanmıştır.

Mecmuada Yer Alan Şairler, Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı başlıklı tablomuzda şairlerin isimleri alfabetik sıra ile verilmiştir. Mecmuanın karşılaştırmasında kullandığımız eserlerde *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı altında verilmiştir. Detaylı künyeleri ise *Kaynakça'*da yer almıştır.

Çalışmanın ikinci kısmında, metnin kuruluşunda izlenen yol hakkında bilgi verilmiştir. Ardından, metnin transkripsiyon ve imlâsında izlenen yol ve metnin işaretler sistemi sunulmuştur. İkinci kısmın sonunda 71 numaralı mecmuanın 38a-74b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. Mecmuada bulunan şiirler öncelikle dîvânlardan ve diğer akademik kaynaklardan faydalanarak karşılaştırılıp görülen farklılıkları dipnot kısmında verilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde ise sonuç kısmına, kaynakçaya, mecmuanın (38a-74b) tıpkıbasımına ve özgeçmişe yer verilmiştir.

Çalışmanın Konusu

Arapça cem' kökünden türemiş olan mecmua; "toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi olarak" tanımlanmaktadır. Seçilmiş yazılardan oluşturulan yazma kitaplara da mecmua denilmektedir (Devellioğlu, 2007: 596).

Mecmua başlangıçta ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin, notların, tarihi belge ve kayıtların bir araya getirildiği bir not defteri olarak ortaya çıkmış, zaman ilerledikçe gelişerek tertip ve şekil bakımından bir kitap özelliğine kavuşmuştur (Uzun, 2003 :265-268).

Mecmualar dönemin zevklerini, edebi yönelimlerini yansıtan eserlerdir. Bu eserler yardımıyla "kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine" veya " bilinen şairlerin bilinmeyen dîvânlarında bulunmayan şiirlerine" ulaşabiliriz. Ayrıca şairlerin hayatları hakkında bilgi edinebiliriz (Köksal, 2012: 88-90).

Agah Sırrı Levend'e göre mecmualar şöyle ayrılabilir:

a. Nazire mecmuaları

b. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları

c. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar

d. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar

e. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (1984: 166-167).

Bu bağlamda çalışmamızın konusunu, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda kayıtlı 71 numaralı Mecmūʿa-i Eşʿār adlı şiir mecmuasının 38a-74b varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonun yapılarak karşılaştırmalı metin çalışması oluşturmaktır.

BÖLÜM 1: MECMŪʿA-İ EŞʿĀR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları 71[1] numarada *Mecmūʿa-i Eşʿār* adıyla kayıtlı mecmuanın tertip tarihi ve mürettibine dair bir bilgi yer almamaktadır. Fakat mecmuanın 1b' sinde " ṣāḥib Aḥmed Ġālib Efendi " kaydı bulunmakta ve mürettibi olarak düşünülmektedir.

Mürettip, eserine *Mecmūʿa-i Eşʿār* adını vermiştir. Mecmualar incelendiğinde derleyicinin tercihine göre "Mecmaʿuʾn-Nezâʿir/Câmiʿuʾn-Nezâʿir","Mecmûʿa-i Eşʿâr", "Pervâne Bey Mecmuası" gibi isimlendirmeler yapılmaktadır. Bu isimlendirmelerden hareketle cemʿ kökünden türeyen *mecmua, câmiʿ* ve *cemʿiyyet* gibi isimlerle mecmuaların derleme eser olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Bu özellikten dolayı şiirlerin ve çeşitli şairlerin bir araya gelmesiyle bir şiir topluluğu oluşturan mürettip, eserine *Mecmūʿa-i Eşʿār* adını koymuştur.

Mecmua, 200 x 105mm., 150 x 85 mm, II+73 yk., 10 st. 2 stn. gibi şekil özelliklerine sahiptir. Nestalik hatla kaleme alınan mecmuanın başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Kırmızı mürekkep kullanılması mecmuanın kullanım kolaylığı açısından ayırt edici özelliklerinden biridir. Krem, orta kalınlıkta, aharlı, su yollu, filigranlı kağıt cinsine sahiptir. Mecmua ayrıca reddadelidir. Mukavva üzerine sırtı ve kenarları kahverengi deri kaplı salbekli gömme şemseli cilde sahiptir. Eserin ön iç kapağında bir beyit yazılıdır. 1a'da bir beyit ve bazı karalamalar yer almaktadır. 1b'de ise "ṣāḥib Aḥmed Ġālib Efendi" kaydı bulunmaktadır.[2]

2a-2b'de ise karalama şeklinde yazılmış bir şiir ve mısralar vardır. 73b ve arka iç kapakta ise uykusuzlukla ilgili iki kıta, bir beyit ve çeşitli hesap karalamaları yer almaktadır.

Eser, 74 varaktan oluşmaktadır. Çalışmamızda, tez konumuz olan 38a-74b sayfaları arasındaki 36 varakta kayıtlı olan şiirler incelenmiştir.[3]

[1] Mecmua Kütüphane kataloğunda ŞR_000072 olarak yer almaktadır.
[2] Mecmuanın fiziksel özelliklerinin tanıtımında, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü kütüphane kataloğunda yer alan bilgilerinden yararlanılmıştır.
[3] Mecmuanın 1a-37b varakları Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans tezi olarak çalışılmaktadır.

1.2. Mecmuanın Muhtevası ve Dil Özellikleri

Mecmûʿa-i Eşʿâr'ın ilgili kısımları içerisinde bulunan şairler göz önüne alındığında eserin, 16. ve 17.yüzyılın sonlarına ait olduğu düşünülmektedir. 74 varaktan oluşan mecmua içerisinde Âlî (Gelibolulu), 'Ulvî, Âskerî, Bâkî, Derûnî, Emrî, Figânî, Hafız Fütûhî, Hatayî, Hayâlî, Hayretî, İbni Kemâl, Lâmi'î (Çelebi), Medhî, Müdâmî, Nazmî (Edirneli), Niyâzî-i Mısrî, Rahmî (Bursalı), Revânî, Sırrî, Sultan Ahmed, Şem'î (Prizrenli), Usûlî, Vecdî, Yahyâ Beg (Taşlıcalı), Zâtî, Zeynî gibi şairlerin gazel, tahmis, mesnevi vb. şekillerde yazılmış şiirleri bulunmaktadır.

Mecmuanın incelediğimiz kısımları içerisinde toplam 63 şiir yer almaktadır. Genellikle bir varakta bir veya iki şiir görülmektedir. Fakat bazı varaklarda şiir sayısı üç veya dörde çıkmaktadır. Ayrıca mecmua içerisinde Kanûnî dönemi şairi olan 'Âskerî' ye ait bir pend-nâme bulunmaktadır.

Pend-nâme-i 'Âskerî

Baş: 41b	Ḫūb-rūlarla ittiḥād itme
	Meylüŋi anlara ziyād itme
Sonu: 45b	Ey göŋül pend işid ʿināد itme
	Ḳaḥbe vü ḥīze iʻtimād itme

Pend-nâme'de ahlaki öğütler verilmekle birlikte müstehcen bir üslup hâkimdir. Nazım şekli olarak terci-i bend tercih edilmiş ve aruzun *feʻilâtün mefâʻilün feʻilün* kalıbıyla yazılmıştır. Ayrıca mecmua içerisinde Şehzâde Mustafa'nın katli üzerine bir mersiyede bulunmaktadır. Mecmua içerisinde şairler herhangi bir alfabetik sıra gözetilmeksizin, şiirlerin başında zikredilmektedir. Aynı şairin şiirleri bazı sayfalarda art arda gelmesine rağmen bu durum mecmuanın incelenen kısmının tümü için geçerli değildir.

Bazı varaklarda nazım şekli kırmızı mürekkep ile yazılan manzumelerin gerçekte o nazım şekliyle yazılmadığı tespit edilmiştir. Örneğin, 12 numaralı Zeynî'ye ait gazel, mecmua içerisinde tahmis başlığı ile yer almaktadır. Bu bakımdan mürettibin mecmua içerisinde nazım şekillerini kullanma becerisine ihtiyatla yaklaşmak gerekmektedir.

Manzumelerin bazılarında mahlas beyti bulunmamaktadır. Örneğin, 45 numaralı Hatâyî'ye ait gazelin 5 beyti mevcut olup mahlas beyti yoktur.

Mecmua içerisinde bazı şiirlerin başlıkları verilmemiştir. Örneğin, 10 numarada yer alan şiirin mecmua içerisinde başlığı bulunmamaktadır. Bu şiirin İbn-i Kemâl'e ait bir kıt'a olduğu tarafımızca tespit edilmiş ve köşeli parantez içerisinde metne eklenmiştir.

Çalışmamızda 16.ve 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirleri yer aldığı için Eski Anadolu Türkçesinin dil ve imla özellikleri korunmaya çalışılmıştır.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmua içerisinde tespit edebildiğimiz 30 şairin farklı nazım şekilleriyle yazılmış 55 şiiri kayıtlıdır. Başlık ve mahlas olmadığından şairini tespit edemediğimiz şiir sayısı ise 8'dir. Şairlerini tespit edemediğimiz şiirlerle birlikte mecmuanın incelediğimiz kısmı içerisindeki toplam şiir sayısı 63'tür. Eserin incelediğimiz kısmı içerisinde en çok gazel (46) bulunmaktadır. Ayrıca 3 tahmis, 4 terci-i bend, 3 müseddes, 2 muhammes, 1 müfred, 1 nazm, 1 mersiye, 1 kıt'a, 1 murabba yer almaktadır.

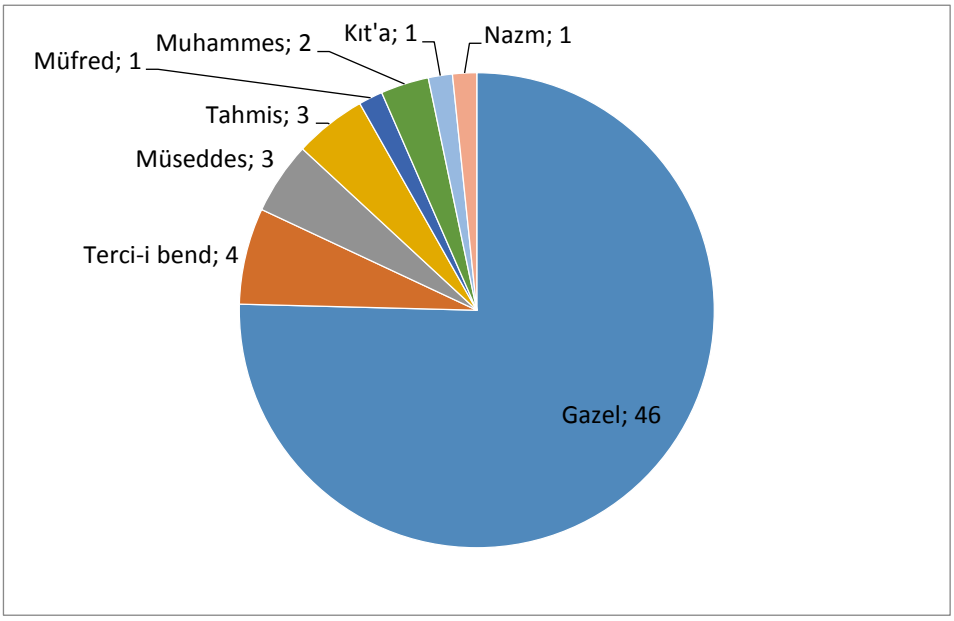

Şekil 1: Nazım Şekilleri

Mecmuada en fazla şiiri bulunan şairler; Zeynî (10), Bâkî (6), Zâtî (5), Ulvî (3)'dir. Örneğin, Emrî, Figânî, Hatâyî gibi şailerin ise birer şiiri vardır.

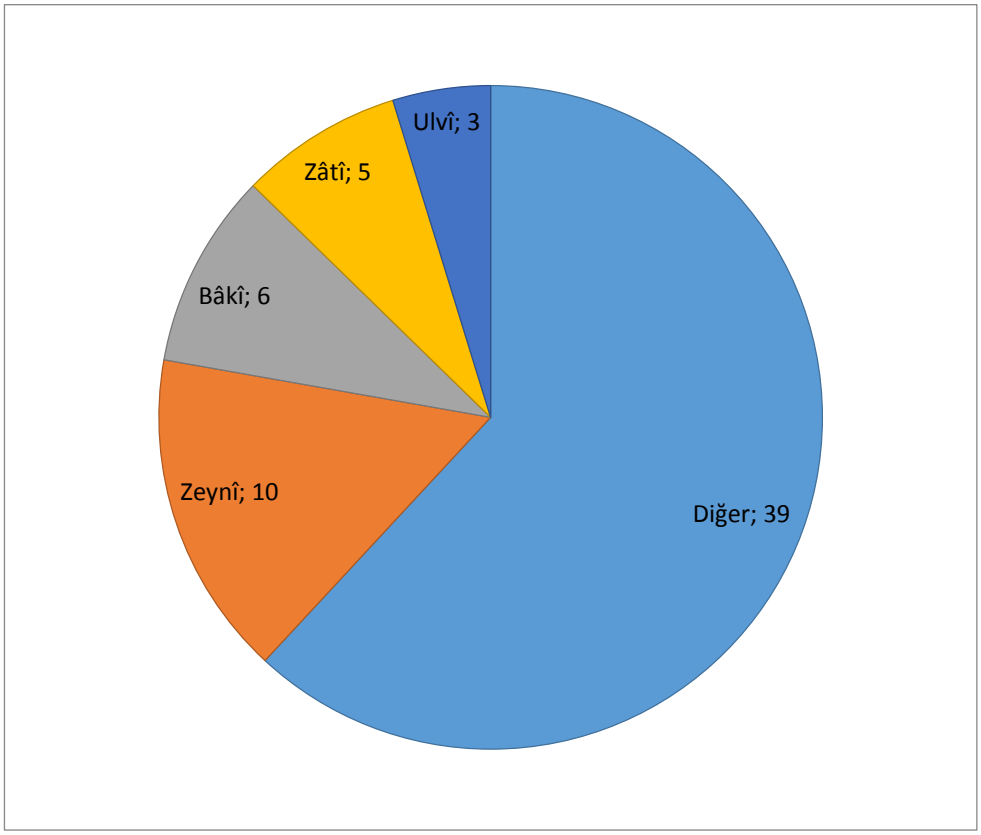

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerin Sayısı

Grafikte görüldüğü gibi Bâkî, Zâtî, Zeynî, Ulvî gibi şairlerin 16. yüzyıl şairi oldukları bilinmektedir. Mecmua içerisindeki şairlerin geneline baktığımızda şiirlerin çoğunluğu 16.yüzyıla aittir. Çok az şairin birden fazla şiiri varken, 19 şairin birer şiiri mevcuttur.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra Nu.	**Şair Adı**	**Nazım Şekli ve Şiir Sayısı**
1	Âfitâbî	1 Gazel
2	ʻÂlî (Gelibolulu)	1 Muhammes
3	Âskerî	2 Tercî-i Bend
4	Bâkî	6 Gazel
5	Derûnî	1 Gazel
6	Emrî	1 Gazel
7	Figânî	1 Gazel
8	Hafız Fütûhî	1 Gazel
9	Hatâyî	1 Gazel
10	Hayâlî	2 Gazel
11	Hayretî	1 Gazel
12	İbni Kemâl	1 Kıtʻa
13	Lâmiʻî (Çelebi)	1 Gazel
14	Medhî	1 Müseddes
15	Müdâmî	1 Gazel
16	Nazmî (Edirneli)	1 Gazel
17	Nihânî	1 Gazel
18	Niyâzî-i Mısrî	1 Gazel
19	Rahmî (Bursalı)	1 Gazel
20	Revânî	1 Gazel, 1 Mesnevi
21	Sâmî	1 Tercî-i Bend (Mersiye)
22	Sırrî	1 Gazel
23	I. Ahmed	2 Gazel

24	Şem‘î (Prizrenli)	1 Gazel
25	Ulvî	1 Gazel, 1 Tahmis, 1 Müseddes
26	Usûlî	1 Gazel, 1 Tahmis
27	Vecdî	1 Nazire
28	Yahyâ Bey (Taşlıcalı)	1 Gazel, 1 Tercî-i bend
29	Zâtî	5 Gazel
30	Zeynî	10 Gazel
31	Bilinmeyen	1 Müseddes, 1 Muhammes, 2 Gazel, 1 Müfred, 1Nazm, 1 Murabba
	Toplam	**63**

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuada remel, hezec, muzâriʿ, recez, cedîd kalıpları olmak üzere 5 farklı bahir kalıpları ile yazılmış 63 şiir bulunmaktadır. En fazla şiir ise remel bahri kalıpları ile yazılmıştır. Hece ölçüsü ile yazılan herhangi bir şiir bulunmamaktadır.

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nu.	**Kullanılan Vezin**	**Sayı**
1	Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün (Remel)	19
2	Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilün (Remel)	15
3	Mefāʿ īlün Mefāʿ īlün Mefāʿ īlün Mefāʿ īlün (Hezec)	9
4	Feʿ ilātün Mefāʿ ilün Feʿ ilün (Cedîd)	5
5	Mefāʿ īlün Mefāʿ īlün Feʿ ūlün (Hezec)	3
6	Mefʿ ūlü Mefāʿ īlün Mefʿ ūlü Mefāʿ īlün (Hezec)	4
7	Mefʿ ūlü Mefāʿ īlü Mefāʿ īlü Feʿ ūlün (Hezec)	3
8	Mefʿ ūlü Fāʿ ilātü Mefāʿ īlü Fāʿ ilün (Muzâriʿ)	1
9	Müstefʿ ilātün Müstefʿ ilātün (Recez)	1
10	Mefʿ ūlü Fāʿ ilātün Mefʿ ūlü Fāʿ ilātün (Muzâriʿ)	1
11	Müstefʿ ilün Müstefʿ ilün Müstefʿ ilün Müstefʿ ilün (Recez)	1
12	Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün (Remel)	1
	Toplam	**63**

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

Âfitâbî (?) [4]

Şairin asıl adı ve ailesi hakkında kesin bilgi yoktur. Çeşitli kaynaklarda doğum yeri Amasya olarak söylenmektedir. II. Bâyezîd Amasya'da şehzade iken ona intisap etmiş ve ilgisini kazanmıştır. Ayrıca kaynaklar içerisinde halka vaaz verdiği söylenmektedir. Son yıllarını uzlette geçirdiği zikredilen şairin, Amasya'da öldüğü bilinmektedir. Dîvân'ından söz edilmiş olmasına rağmen herhangi bir nüshasına ulaşılamamıştır.

'Âlî (1541/ 1600) [5]

Gelibolu'da doğan şairin annesinin adı Ümühânî, babasının adı ise Hoca Ahmed'dir. İyi bir ailede yetişmiş ve iyi bir medrese eğitimi almış olan şairin ilk eseri *Mihr ü Mâh* adlı eserdir. Bu eseri II. Selîm'e sunarak dîvân kâtibi görevine getirilmiştir. Devletin çeşitli kademelerinde görevler almış Şam ve Mısır'a gitmiştir. 1586 yılında İstanbul'a gitti. III. Murâd'a övgülerde bulunarak çektiği sıkıntılarını anlattı. Şiirlerinde konu bakımından azledilmeler, haksız tayinler gibi temalar sıkça görülmektedir. Çeşitli görevler yaptıktan sonra Cidde Sancakbeyliği görevindeyken vefat etti. *Dîvân, Künhü'l-Ahbâr*, *Enîsü'l-Kulûb*, *Heft Meclis*, *Kırk Hadis Tercümeleri, Vâridâtü'l-Enîka* gibi eserleri vardır (İsen-Aksoyak, 2013).

Askerî (?)[6]

Hayatı hakkında hiçbir bilgi bulunmayan Askerînin divanındaki bir beyitten öğrenildiğine göre adı Mehmed, lakabı Gülâboğlu'dur. Osmanlı Müellifleri'nde Kütahya'nın Zemha köyünden olduğu belirtilmektedir. Yine divanındaki bazı beyitlerden, Halveti tarikatına girerek devrin büyük şeyhlerinden olan Elmalılı Ümmî Sinan'a (ö. 1075/1664) intisap ettiği ve onun önde gelen halifelerinden olduğu anlaşılmaktadır. Şair, divan şiiri şekilleriyle ilâhilerden meydana gelen ve yaklaşık üçte biri hece vezniyle, diğerleri aruzla yazılan, ele aldığı konular itibariyle de tamamıyla tasavvufî mahiyette olan bu şiirleri bir divan halinde toplanmıştır. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Ünver, 1991).

---

[4] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M.Fatih Köksal, "Âfitâbî", **TEİS**, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=304 (ET: 14.03.2019).

[5] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bekir Kütükoğlu, "Âlî Mustafa Efendi", **DİA**, C. 2, İstanbul 1989, s. 195-198.

[6] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail Ünver, "Askerî", **DİA,** C.3, İstanbul 1991, s.491-492.

Bâkî (1526/ 1600) [7]

Şairin asıl adı Mahmûd Abdülbâkî'dir. İstanbul'da dünyaya gelen şairin babası Fâtih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi' dir. Yoksul bir ailede büyüyen Bâkî, yetiştiği dönemlerde saraç çıraklığı yapmıştır. Medrese eğitimi almıştır. Üstün kabiliyeti ve isteğiyle kısa sürede kendisini tanıtmıştır. 1555 yılında bir kaside yazarak bunu Sultan Süleymân'a sundu. Bu kasidesiyle saray çevresinde adı duyulmaya ve orada yer edinmeye başladı. Çeşitli görevlerde bulunan Bâkî, eğitiminin ardından müderrislik, kadılık ve kazaskerlik yapmıştır. Bu görevleri sayesinde İstanbul, Edirne, Medine, Mekke ve Halep'te bulunmuştur. Dönemi içerisinde dört padişaha ve devlet büyüklerine çeşitli kasideler sunan Bâkî, defalarca Şeyhülislamlık görevine talip olmuş fakat bu arzusuna ulaşamamıştır. "Sultanü'ş-şu'arâ" unvanı verilen şair, şiirlerinde din dışı konuları işlemiş ve İstanbul Türkçesinin dîvân şiirine yerleşmesine yardımcı olmuştur. Çoğu şaire öncülük eden Bâkî İstanbul'da vefat etmiştir. Başta *Dîvân* olmak üzere *Fazâ'ilü'l-Cihâd, Fezâ'il-i Mekke, Kırk Hadis Tercümesi, Me'âlimü'l- Yakîn Fî-Sîreti Seyyidi'l-Mürselin* eserlerine sahiptir (Macit-Kaplan, 2014).

Emrî (?/1575) [8]

16. Yüzyıl şairlerinden olan şairin asıl adı Emrullah'tır. Edirne'de doğduğu bilinmektedir. Kâtiplik vazifesiyle ilgilenmiştir. Kınalı-zâde Ali Çelebi'nin Edirne kadısı olmasından sonra onun himayesine girerek Bayezid Medresesi'nin tevliyet hizmetinde bulunmuştur. Hayatını İstanbul ve Edirne arasında bu görevle geçirmiştir. Emrî, muamma türünde edebiyatımızda öncü isimler arasında yer almaktadır. Tarih düşürme alanında da ustalığından bahsedilmektedir. Bilinen tek eseri *Dîvân'*ıdır (Saraç, 2014).

Figânî (1505?/1532) [9]

Şairin 1505 yılında Trabzon'da doğduğu düşünülmektedir. Asıl adı ise Ramazan'dır. Şiirlerinden edinilen bilgiye göre İstanbul'a geldiği, yerleştiği ve kısa süreli medrese eğitimi aldığı bilinmektedir. Tıp ilmine olan merakı ile dönemin ilim adamlarından dersler aldı. Çocuk yaşta şiirler yazmaya başlayan şair, ilk zamanlar Hüseynî mahlasını

[7] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmed Çavuşoğlu, "Bâkî", **DİA,** C.4, İstanbul 1991, s.537-540.
[8] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M. A. Yekta Saraç, "Emrî, Emrullah", **DİA**, C. 11, İstanbul 1995, s. 164.
[9] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, "Figânî", **DİA**, C. 13, İstanbul 1996, s. 57-58.

kullanmış, daha sonra Figânî mahlasını tercih etmiştir. Şehzadelere yazdığı Sûriyye Kasidesi ile büyük şöhret kazanmıştır. Ayrıca Sadrazam İbrahim Paşa'nın Budin'den getirdiği heykelleri diktirmesi üzerine yazmış olduğu beyitleri sebebiyle işkence edilerek idam edilmiştir. Bilinen tek eseri *Türkçe Dîvân'ı*dır (Köksal, 2014).

Hatâyî (1487-1524)

Hatâyî, Safevî Devleti'nin kurucusudur. 17 Temmuz 1487'de Erdebil'de dünyaya gelmiştir. 1 yaşındayken babasını kaybetmiş ve 15 yaşında devlet kurmuştur. Âzerî edebiyatının en önemli şairlerinden olan Şah İsmâil, ideolojisini yansıtmak amacıyla şiiri bir araç olarak kullanmıştır. Şiirlerinde On iki imam, Hz. Ali ve Ehl-i beyt sevgisi önde gelen unsurlardandır. Arapça ve Farsça bilmesine rağmen Türkçe şiirler yazmıştır. Şiirlerinde mürşid ve şeyh ilişkisi oldukça baskın bir şekilde görülmektedir. [10]

Hayâlî (1497-99?/1557) [11]

Asıl adı Mehmed olan şair, Selânik vilayeti içerisinde Yenice gölünün sahilinde yer alan Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Lakabı Bekâr Memi'dir. İlk tahsilini, dönemin edebiyat merkezlerinden olan doğum yeri Vardar Yenicesi'nde yapmıştır. Şair, küçük yaşında Gülistân ve Bostan gibi eserleri okumuş ve kendisini geliştirmiştir. Kalenderî şeyhlerinden etkilenerek bu tarikata katılmıştır. Daha sonra İstanbul'a gelerek kısa bir süre içerisinde dönemin padişahının nedimliğine kadar ulaşmıştır. Şiirleriyle dikkat çeken şair, Defterdar İskender Çelebi'nin ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın himayesine girmiştir. Devlet ricaline yaptığı bu övgülerle iyice tanınan şair, tımar sahibi yapılmış ve kendisine 'Bey' unvanı verilmiştir. Fakat şairin hamileri idam edilince eski ilgisini kaybetmeye başlamıştır. Ayrıca Hayâli Bey, Fuzûlî'den sonra 16. Yüzyılın en ünlü ikinci şairi olma özelliğine sahiptir. Şairin, bilinen tek eseri *Dîvân'ı*dır (Karagözlü, 2014).

Hayretî (?/1534) [12]

Asıl ismi Mehmed olup Mehmed Şah ve Mehmed Çelebi olarak da anılmıştır. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Hayatına dair bilgiler sınırlı olmakla birlikte sipahilik yaptığı bilinmektedir. İlk zamanlar İbrahim Gülşenî'ye intisap etmiş, sonraları ise Bektaşîliği

[10] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Adile Yılmaz, "Şah İsmail", **DİA**, c.38, İstanbul 2010, s. 256.
[11] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cemal Kurnaz, "Hayâlî Bey", **DİA**, C. 17, İstanbul 1998, s. 5-7.
[12] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Tatcı, "Hayretî", **DİA**, C. 17, İstanbul 1998, s. 61-62.

benimsemiştir. Şair, anlaşılması kolay ve halkın zevkine uygun şiirler yazmıştır. Tasavvuf deyimlerine vakıf olarak dervişâne şiirler yazmıştır. Hayretî'nin *Dîvân'ı*, *Belgrad Şehrengizi* ve *Yenice Şehrengizi* eserleri vardır (Durmuş, 2014).

İbn-i Kemâl (1468-69/ 1534) [13]

Asıl adı Şemseddin Ahmed'tir. 1468-69'da Tokat'ta doğmuştur. İbn-i Kemâl diye anılması dedesi Kemal Paşa'ya yapılan bir atıftır. Şair, iyi bir eğitim görmüş ve hayata asker olarak adım atmıştır. Sonrasında ilmiye sınıfına geçen şair, gerekli şartları sağladıktan sonra Edirne'ye müderris olarak tayin edilmiştir. Çeşitli medreselerde bu görevini yapmış ve Kanûni döneminde Şeyhülislam görevine kadar ulaşmıştır. Farsça ve Arapça bilgisi olan şair, kelam ve hadis ilimlerinde de uzmandır. Ayrıca edebiyat ve tarihle de yakından ilgisi olmuştur. 1534 yılında ise vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Dîvân'*ıdır. (Demirel, 1996).

Lâmi'î (1472-73/1532) [14]

Şairin adı çeşitli kaynaklara göre Mahmûd bin Osmân bin Nakkâş Alî bin İlyâs olarak geçmektedir. Asıl adı ise Mahmûd'tur. Babasının adı ise Osmân'dır. Şiirlerinde Lâmi'i mahlasını kullanmıştır. Bursa'da doğmuştur. Nakşî şeyhi Emîr Ahmed Buhârî'ye intisap etmiş ve Nakşîbendî tarikatına katılmıştır. Câmî'nin etkisi altında kalan şair, onun eserlerini Türkçe'ye tercüme etmiştir. Bu girişiminden dolayı Câmi-i Rûm olarak anılmaktadır. Çeşitli kaynaklara göre İstanbul'a hiç gelmediği fakat şairlik kudretini kabul ettirdiği söylenmektedir. 1532 yılında vefat ettiği bilinmektedir. Şairin bazı eserleri: *Şerh-i Dîbâce-i Gülistân, Tercüme-i Şevâhidü'n-nübüvve, Hüsn ü Dil, Münâzara-i Bahâr u Şitâ, Letâif-nâme, Maktel-i Hüseyin, Selâmân u Ebsâl, Şem' u Pervâne, Gûy u Çevgân, Ferhâd-nâme, Vâmık u Azrâ, Dîvân-ı Eş'âr, Şehrengîz-i Bursa* (Kut, 2015).

Medhî (? /1598) [15]

Asıl adı Mahmut olan Gelibolu doğumlu bir şairdir. Tezkilerde Mehdî mahlaslı başka sekiz şairin olduğu da zikredilmektedir. Şairin, Ebussuud Efendi'den mülazemet aldığı ve müderrislik yaptığı bilinmektedir. Ayrıca Kara Mahmud veya Kara Kadı-zâde olarak

[13] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M.A.Yekta SARAÇ, "İbn-i Kemâl", **TEİS**, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798 (ET: 14.03.2019)
[14] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Günay Kut, "Lâmiî Çelebi", **DİA**, C. 27, Ankara 2003, s. 96-97.
[15] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nezihe Seyhan, "Medhî Dîvânı", **Dr Tezi**, İstanbul 2000, s.6

da tanınmaktadır. İstanbul'da Şâh-ı Hûbân Medresesi'nde bulunduğu, Kefe Müftüsü olduğu, Maraş kadılığı yaptığı çeşitli kaynaklarda geçmektedir. Son olarak Gelibolu kadısı olduğu ve burada öldüğü bilinmektedir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Seyhan, 2000).

Nazmî (ö. 967/1559) [16]

Şairin asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de doğmuştur. Kaynaklarda hayatı ve ailesi hakkında yeterli bilgi yer almamaktadır. Kanûni'nin bazı seferlerine yeniçeri olarak katıldığı bazı kaynaklarda geçmektedir. Bir müddet ahkâm katipliği görevinde bulunup, silâhdar sınıfına dahil olmuştur. Ömrünün sonlarına doğru Vezir Rüstem Paşa'nın mürşidi Nakşibendî şeyhi Filibeli Mahmud Baba Efendi'nin himayesinde bulundu. 1559 yılında vefat ettiği bilinmektedir. Çok şiir yazma amacıyla edebi sanatları da çok kullanıp tekrara düşmüştür. Bu bakımdan şairin edebi yönü oldukça zayıftır. Tezkire müellifleri de onun dönemi içerisinde çok tanınmayan bir şair olduğundan bahseder. Bilinen eserleri: *Mecmau'n-nezâir, Dîvân* (Özkan, 1994).

Niyazi-i Mısrî (1618/ 1694) [17]

Asıl adı Mehmet olan şair, Malatya'nın Aspozi kasabasında doğmuştur. Mısır'da yaşadığı için bu mahlası aldığı söylenmektedir. Gençlik yıllarında Halvetî bir şeyhe intisap etmiştir. İlim tahsilini Ezher medreselerinde görmüştür. Mısır, Suriye ve Anadolu'nun çeşitli şehirlerini dolaşmış ve İstanbul'a gelmiştir. Bazı devlet adamlarına yönelttiği eleştirilerden dolayı 1674 yılında Rodos'a sürgün edilmiştir. Daha sonra Limni'ye sürgün edilen şair, yaklaşık 15 yıl sürgün hayatı yaşamıştır. 1694 yılında Limni'de vefat etmiştir. Şair, vahdet-i vücûd anlayışını benimsemiştir. Ehl-i beyte olan sevgisini eserlerinin genelinde görmek mümkündür. Şairin eserleri: *Türkçe Dîvân, Mevâ'idü'l-irfân, Tefsîru Fâtihati'l-Kitâb, Tuhfetü'l-uşşâk, Mecmua, Risale-i Devriyye, Şerh-i Nutk-ı Yunus Emre* (Aşkar-Akdemirli, 2007).

[16] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Özkan, "Edirneli Nazmî", **DİA**, C.10, İstanbul 1994, s.450-451.
[17] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Aşkar- Ekrem Demirli, "Niyazi-i Mısrî" , **DİA,** C.33, İstanbul 2007.

Rahmî [Bursalı] (?/1567-68) [18]

Asıl adı Pîr Mehmed'dir. Bursa'da doğmuştur. Çeşitli kaynaklarda Bursalı Rahmî, Rahmî, Rahmî Çelebi olarak geçmektedir. Küçük yaşta İstanbul'a gelmiş ve Kanûnî'ye bir kaside sunmuştur. Babası resim ustası Nakkâş Bâlî'dir. Defterdâr İskender Çelebi'ye intisap ederek çeşitli meclislerde bulunmuş ve ödüller kazanmıştır. *Dîvân'ın*ın yanında *Gül-i Sad-Berg, Şâh u Gedâ* ve *Yenişehir Şehrengîzi* gibi eserleri vardır (Erdoğan, 2013).

Revânî (?/1523-24) [19]

Tezkire yazarlarına göre şair Edirne'de doğmuştur. Asıl adı ı İlyas Şücâ'dır. Babasının adı Abdullah'tır. II. Bayezid döneminde İstanbul'a gelip kısa zaman içinde tanınmış ve mevkiler kazanmıştır. Gelibolulu Mustafa Âlî, Revânî'nin Edirne'de Tunca nehrinde bulunan evinden gece gündüz nehrin akışını seyrederken mahlasını almayı uygun gördüğünü söyler. Şairin sanat yönünü gösteren gazellerinde, kuvvetli bir aşk ve samimiyet vardır. Revânî'nin *Dîvân'ı* ve *İşret-nâme* adlı mesnevisi vardır (Canım, 1995: 91-95).

Sultan Ahmed (1590/1617) [20]

Şair 1590 yılında Manisa'da doğmuştur. Babası III. Mehmed, Annesi Handan Sultan'dır. Babasının 1603 yılında ölümü üzerine on dört yaşında tahta geçmiştir. Sultan Ahmed Osmanlı padişahlarının birçoğu gibi şiir yazmaya eğilimli birisiydi. Şiirlerinde Bahtî mahlasını kullanmıştır. Şairin, küçük bir divanı mevcuttur. Şiirlerinde eski sanat kültürünün izleri, medrese kültürünün temelini oluşturan, tasavvufa, mitoloji ve tarihe yer vermiştir. Bazı gazellerinde günlük hayatın izleri görülmekte ve yaşam tecrübelerinin yansımaları yer almaktadır. Bu bakımdan şiir dili, yalın ve sadedir. Şairin *Dîvân'*ı mevcuttur (İlgürel, 1989).

Şem'î (?/1529-30) [21]

Şair, Kosova sınırları içerisinde yer alan Prizren şehrinde doğmuştur. Asıl adı ve doğum tarihi bilinmemektedir. Ailesi hakkında bilgi bulunmamakla birlikte İstanbul'da Ali

[18] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Tığlı, "Rahmî", **DİA**, C. 34, İstanbul 2007, s. 421-422.
[19] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail E. Erünsal, "Revânî", **DİA**, C. 35, İstanbul 2008, s. 30-31.
[20] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mücteba İlgürel, "Ahmed I", **DİA**, C.2, İstanbul 1989, s.30-33.
[21] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Ali Karavelioğlu, "Şem'î, Prizrenli", **DİA**, C. 38, İstanbul 2010, s. 505-506.

Dede'ye intisap ederek kendisinden tasavvuf terbiyesi almış ve uzun süre inziva hayatı yaşamıştır. Mevlevî tarikatine mensup olduğu söylenmektedir. Çeşitli kaynaklarda Rind-meşrep bir şair olduğu zikredilmektedir. Şairin bilinen tek eseri *Dîvân'*ıdır (Karavelioğlu, 2014: 17-18).

'Ulvî (?/ 1585)

Asıl adı Mehmed olup Derzi-zâde lakabıyla bilinmektedir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Tezkireler 'Ulvî'nin İstanbullu olduğu söylemekte, Evliya Çelebi ise onun Bursalı olduğunu iddia etmektedir. Şehzâde Selîm'e çeşitli kasideler sunarak kısa sürede tanınan şairler arasına girmiştir. Hamisinin katledilmesi sonucu gurbete çıkan şair bu döneminde şaraba düşkünlük göstermiştir. 1585 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Bilinen tek eseri ise Dîvân'ıdır (Şahin, 2014).

Usûlî (?/1538-39) [22]

Asıl adı Abdullah'tır. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Klasik medrese eğitimi aldıktan sonra tasavvufa yönelmiştir. Bu yönelişi doğrultusunda İbrahim Gülşenî'ye karşı ilgi duymuş ve Mısır'a ona intisap etmek için gitmiştir. Belli bir süre şeyhinin yanında kaldıktan sonra ölümü üzerine memleketine dönerek Gülşeniliği yaymaya çalışmıştır. 1538-39 yılında Vardar Yenicesi'nde vefat etmiştir. *Dîvân, Manzum Hadis Tercümesi ve Yenice Şehrengîzi gibi eserlere sahiptir.*

Vecdî (?/1661)

Şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte kaynaklarda İstanbul'da doğduğu zikredilmektedir. Asıl adı Abdülbâkî'dir. Babasının lakabı dolayısıyla Boğuk-zâde olarak bilinmektedir. Dîvân-ı Hümâyun'a girmiş ve hattatlık dersleri almıştır. Kısa zamanda kendisini kanıtlamayı başarmıştır. Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin onu çekememesinden dolayı çeşitli iftiralarla başı kesilerek idam edilmiştir. Şair, gazelleriyle ön plana çıkmış ve gazellerine çok sayıda nazire yazılmıştır. Bilinen tek eseri dîvânçe niteliğindeki *Dîvân*'ıdır (Yekbaş, 2014).

[22] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Usûlî", **DİA**, C. 42, İstanbul 2012, s. 213-214.

Yahyâ [Taşlıcalı] (?/1582) [23]

Şairin doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Arnavut asıllı Dukakin ailesine mensuptur. Çeşitli kaynaklarda taşlı bir bölgeden geldiği için Taşlıcalı denildiği söylenmektedir. Çeşitli şiir meclislerinde yer almış fakat hak ettiği mevkiye ulaşamamıştır. Kanûnî Sultan Süleyman ona ilgi göstermeyince oda veziri Rüstem Paşa'nın himayesine girmiştir. Buradan da umduğu ilgiyi bulamayan şair Gülşenî şeyhi Uryânî Mehmed Dede'ye intisap ederek tasavvufa yönelmiştir. Döneminin kaynaklarına göre gözü kara bir şair olarak bilinen Yahyâ Bey *Şehzâde Mustafa Mersiyesi'*ni yazarak bu cesaretini kanıtlamıştır. Hamsesiyle ünlü olan Taşlıcalı Yahyâ'nın *Dîvân, Hamse, Edirne Şehrengîzi* ve *İstanbul Şehrengîzi* gibi eserleri vardır (Kaya, 2011).

Zâtî (1471/1546)

Asıl adı Kınalızade, Latifi ve Sehi'ye göre Bahşî, Satı, Zâtî veya Satılmış gibi çeşitli şekillerde geçmektedir. Ama şair bazı gazellerinde ismini İvaz olarak yazmıştır. Balıkesir'de doğduğu bilinmektedir. Gençliğinde baba mesleği olan çizmecilik ile geçimini sağladığı ve bir yandan da şiirler kaleme aldığı bilinmektedir. II.Bâyezîd zamanında İstanbul'a gelmiştir. Müneccimzâde'den remil kaidelerini öğrenmiş ve şairliğinin yanında remallık ikinci mesleği olmuştur. II. Bâyezîd ve Kanûnî ye çeşitli şiirler sunmuş ve şairlik kudretini kanıtlamaya çalışmıştır. Yaşlılık dönemlerinde Bâyezîd Camii avlusunda remilci dükkanı açmıştır. Bu dükkan şairlerin bir nevi buluşma yeri konumuna sahiptir. Şairin büyük burunlu, sağır, özlük kullanan çirkin biri olduğu söylenmektedir. Daha önce duyulmamış hayalleri kullanması şiirinin en dikkat çekici yanıdır. Son yıllarını hasta olarak evinde geçirmiştir. *Dîvân, Şem'ü Pervâne, Letâif ve Edirne Şehrengîzî* gibi eserleri bulunmaktadır. [24]

[23] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Taşlıcalı Yahyâ", **DİA**, C. 40, İstanbul 2011, s. 156-157.
[24] Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Vildan S. Coşkun, "Zâtî", **DİA**, C. 44, İstanbul 2013, s. 150-151.

1.6. Mecmuanın (38a-74b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu [25]

Tablo 3: Mecmuanın (38a-74b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu

		Yer Nr. : İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları, Mecmû'a-i Eş'âr, No: 71.					
Yp. nr.	**Mahlas**	**Matla' beyti /bendi**	**Makta' beyti / bendi**	**Nazım şekli / birimi**	**Nazım türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
38a	Bāḳī	Reftāre gelüp nāz ile cānāna ṣalındı Āyā ne belādur ki yine cāna ṣalındı	Bāḳī görelüm n'olsa gerek dest-i ḳażādan ʿAşḳunda göŋül zevraḳı ʿummāna ṣalındı	Gazel/5		- - . /. - - . /. - - . / . - -	
38a	ʿUlvī	Yāre te'ṣīr ide mi āh u figānum bilemem Beni şād eyleye mi devr-i zamānum bilemem	Yāre didüm dil-i ʿUlvī'yi niçün bilmezsin Didi biŋ nāz ile ol ġonçe-dehānum bilemem	Gazel/5		. . - - / . . - - / . . - - / . . -	
38b 39a	?	Maḫmūr-ile mey-nābı gördükçe muġān ditrer Mül cūşunı gūş itse ṣahbā-yı girān ditrer Mestāneler āhından bil serv-i revān ditrer Bu ten degül ey zāhid her ʿuẓvum inan ditrer El ditrer ayaġ ditrer cismümdeki cān ditrer Vallāh benüm cānum bu rūḥ-ı revān ditrer	Muṭrib bu kelāmı ben daḫı tamām itdüm Gerçi ki o dildārı ben kendüme rām itdüm Mey-gün şafaḳ içre ben mürdeye cān olsa Maḫmūrluġını anuŋ murġ-ı dile dām itdüm El ditrer ayaġ ditrer cismümdeki cān ditrer Vallāh benüm cānum bu rūḥ-ı revān ditrer	Müseddes /7		- - . / . - - - / - - . / . - - -	

[25] Sistematik tasnif tablosu, Prof. Dr. Fatih Köksal'ın hazırladığı Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturulmuştur. Tablonun makta beytinin yazıldığı bölüme, mecmuada mahlas beyti bulunmayan gazellerin son mısraları eklenmiştir.

39b	?	Ṭaḳılduŋ bendeŋi terk eyleyüp aʿdāya sulṭānum Ṣafā itdüŋ gidüp aġyār ile tenhāya sulṭānum ʿAṭā vü lütfuŋuz mebẕūl iken dünyāya sulṭānum Neden çāḳ böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum Nedür bāʿiṣ bu deŋlü nāz ü istiġnāya sulṭānum	Firāḳuŋla ider dil ṣubḥ olınca nāle vü āhı Ḥaẕer ḳıl nev-civānum almadan āh-ı seḥer-gāhı Vefā ise ġaraż ednāya [vü] aʿlāya sulṭānum			.---/.---/.---/.---	
40a	?	Bu ḥüsnüne maġrūr olma dime yoḳdur ben gibi Bir muḫālif rūzgār eser ṣavurur ḥırmen gibi		Müfred		--.-/--.-/--.-/--.-	
40a 40b	ʻĀlī	Süzülsün çeşm-i mestüŋ devlet-i bī-dārı görsünler Bozulsun bend-i zülfüŋ ṭurre-i ṭarrārı görsünler Çözülsün dügmeler mir'āt-ı pür-envārı görsünler Çıḳar pīrāhenüŋ ḳudret-i Settārı görsünler Meded rūḥ-ı muṣavver nic'olurmış bārı görsünler	O meh-rū baḫt-ı ʿĀlī gibi ġaddār olmaḳ istermiş Kerem semtinden el çekmiş sitem-kār olmaḳ istermiş Ḳırupʿāṣuḳların cellād-ı ḫūn-hār olmaḳ istermiş Muḥaṣṣal ẓulme meyl itmiş cefā-kār olmaḳ istermiş Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler	Muhammes/5		.---/.---/.---/.---	
41a	?	Oluban dest-i maḥabbet lenger-i ṣabrum benüm Ṣaldı engin-i belā vü firḳate fülk-i tenüm Bād-bān ider aŋa bu dūd-ı āh-ı şīrīnüm Oldı her dem baḥr-ı hicrānuŋ kenārı meskenüm Esdi ṭurmaz bād-ı miḥnetle ṭoludur yelkenüm	Āsumān üzre görinen ḥalḳa ya hem-çü nücūm Ḳondı meydān-ı tenümde birbirin ceyş-i hücūm Aldı āḫir ḳalʿa-i ṣabrum idüp ḳaṣd u hücūm Çoḳ zamandur ḥükm ider dil taḫtına şāh-ı ġumūm Veh nişānı ṣadre geçdi oldı ḥākim düşmenüm	Muhammes/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
41b- 45b	Āskerī	Ḫūb-rūlarla ittiḥād itme Meylüŋi anlara ziyād itme Kuluŋum diyü her çepel-ḫīzüŋ Dā'im emrine inḳıyād itme Ger melek-rū olursa oġlanı Severim diyü ṣaḳın ad itme Furṣat el virirse sür ṣafālarını Yanuŋa almaġı murād itme Vuṣlat ümmīdi ile her ān Nefs-i şūma uyup fesād itme Ġam-ı hicrān ḳafāda ḥāżırdur Göŋlüŋi vaṣl-ı birle şād itme Kaḥbe vü hīz-ile geçen ʿömri Ṣayma ṣaḳın ḥisāba yād itme Terbiyet aṣṣı eylemez ḫīze Ehl-i dil sözlerin kesād itme Pend bed-aṣla fāyide itmez Hergiz oġlana iʿtimād itme Her ne gelse gelür saŋa senden Baŋa yār itdi diyü ad itme Ey göŋül pend işitʿinād itme	Ḫāne-i ḳalbüŋi idince ḫarāb Virür aġrazla sevdüġi cevāb Āl-ile aldı çün göŋül senden Cānuŋa başlar itmege ʿaẕāb Müşterī avlıya diyü her gün Kend'özin zeyn idüp ṣatar şöhret Gelmege itse saŋa ḳavl ü ḳarār Vaʿdesine bulur niçe biŋʿillet Bir iki gün senüŋle cemʿ olsa Getürür başuŋa senüŋ nekbet Yoḳ yire çekme cevrin ey ʿāşıḳ Ki bular muġlime ider himmet Naḳd-i cānı yolunda ḫarc itseŋ Bir pula geçmez olma bī-minnet Senüŋ aḳçeŋ puluŋ yiyüp her dem Vuṣlātın ider ġayrıya himmet Pāk-dāmāna sözüm yoḳ aṣlā Ḥīz-i nā-pāke günde biŋ ḳerre laʿnet Ey göŋül [pend işitʿinād] itme Ḳaḥbe[vü ḥīze] iʿtimād itme	Tercī-i Bend/8	Pend-nâme	. . --/.-.-/. .-	

		Ḳaḥbe vü hīze iʿtimād itme					
46a	ʿUlvī	Taʿālallah yed-i ḳudret ne demde urdı bünyāduŋ Nedendür bilsem ayā āb u ḫāk u āteş ü bāduŋ Ne bāġuŋ bāġbānı beslemişdür ḳadd-i şimşāduŋ Ne şaḥn-ı dil-güşāda çekdi ḳāmet serv-i āzāduŋ Efendim saŋa kim dirler ne yerdensin nedür aduŋ Cefāyı kimden ögrendüŋ a ẓālim kimdür üstāduŋ	Müjeŋ ġaddāresin bir merdüm-i ġaddāra beŋzersün Niçe başlar döker ḳanlar şaçar ḫūn-ḫ˘āra beŋzersün Göŋüller ḳapmada māhir teb-i ʿayyāra beŋzersün Dil-i ʿUlvī'ye meyl itmez vefāsız yāre beŋzersün Efendim saŋa [kim dirler ne yerdensin nedür] aduŋ Cefāyı kimden ögrendüŋ [a ẓālim kimdür] üstāduŋ	Müseddes/5		.---/.---/.---/.---	
46b	Şemʿī	Ḳuçam dirdüm nigārı pīrehensüz Çürütdüm varımı ḳaldum kefensüz	Eritdüŋ cānını ḥasretle Şemʿī Şararduŋ zer gibi bir sīm-tensüz	Gazel/5		.---/.---/.--	
47a	İbni Kemāl	Ḳıldum bu ḥaṭı taḥrīr diŋle ideyin taḳrīr Budur ezelī taʿbīr tedbīr[i] bozar takdīr	Tīz olma te'emmül ḳıl her ḥāle taḥammül ḳıl Ey merd tevekkül ḳıl tedbīr[i] bozar taḳdīr	Kıtʿa		--./.---/--./.---	
47b 48a	Uşūlī	Yā ilāhī vādi-i isyānda kaldum bī-meded ʿAbd-i ʿāsiyem suçum bī-ḥadd ü cürmüm bī-ʿaded Şimdi şey'ullāha geldüm ḳılma ben dervīşi red Fażlına bel baġladum yā vāhid u ferd u eḥad Cümlenüŋ maḳsūdı sensin dāimā ḫayy-ı ebed	Ey Usūlī sırrı ẕātım Ḫaḳdan özge nesne yoḳ Dillere ẕikri mülāyim Ḫaḳdan özge nesne yoḳ Zāhir u bāṭından Ḫaḳdan özge nesne yoḳ Seyyidüŋ göŋlünde dāyim Ḫaḳdan özge nesne yok Hem dilinde şol faḳīrüŋ her dem eydür yā eḥad	Tahmis/ 7		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Zeynī	Gülzār[ı] aŋma ʿārıż-ı cānān yiter baŋa Bülbül ṣadāsı nāle vü efgān yiter bana	Zeynī götürdi şehrimüzüŋ meh-liḳāların Saŋa baġışladum saŋa Şaʿbān yiter bana	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
49a	Zeynī	Olmaz iseŋ eger penāh baŋa Dōstum ḥaşr olunca āh baŋa	Ġamdan āzād olurdum ey Zeynī Ḳanber meded diseydi şāh baŋa	Gazel/7		..--/.-.-/..-	
49a	Zeynī	ʿAzm ḳılsam ger ḥarīm-i kūy-ı cānāndan yaŋa Benden öŋdin cān atar varmaġa cān andan yaŋa	Her biri yāri ile ʿazm-i gülistān eyledi Zeyniyā sen de ġam-ı dilberle vīrāndan yana	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

49b	Zeynī	Ġonce-i laʿlüŋsüz olmuşdur diken gülşen baŋa Varmaz oldum kūyıŋa külḫan-durur mesken baŋa	Kūy-ı dilberden cüdā gülşende olsam Zeyniyā Ḥaḳ bilür gülşen ser-ā-ser görinür külḫan baŋa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
50a	Zeynī	Ḳadd çeng ü çeġānedür gūyā Nāle naḳş u terānedür gūyā	Zeyniyā tīr-i ġamze-i yāre Dāġ-ı sīnem nişānedür gūyā	Gazel/9		..--/.-.-/..-	
50b	Zeynī	Lebleri laʿl-i nābdur gūyā Dişi dürr-i ḫoşābdur gūyā	Zeyniyā ḫaṭṭ-ı ṣafḥa-i ruḫ-ı yār Metn-i Ümmü'l-kitābdur gūyā	Gazel/7		..--/.-.-/..-	
50b	Zeynī	Ḫayli demdür olmışam dergāh-ı cānāndan cüdā Bendeŋi yā Rab irişdür ḳılma sulṭāndan cüdā	Ẕerreveş āvāreyim Zeynī hevā-yı ʿaşḳda Rūzgār ideli ol mihr-i diraḫşāndan cüdā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
51a	Zeynī	Cānı neyler çün göŋül cānāna olmış āşinā Ḳatreyi n'itsüŋ o kim ʿummāna olmış āşinā	Nār ile ḳorḳutma gel ey zāhid-i efsürde-dil Zeyni çünkim āteş-i hicrāna olmış āşinā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
51b	Zeynī	Niçe bir miḥnet-i eyyāmla dil pür ġam ola Cām-ı Cem ṣun beri sāḳī ki gönül ḫurrem ola	Dem-i vaṣlı elem-i firḳati ḫoş gör Zeynī Bir dem ola ne elem aŋla ne ol dem ola	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
51b	Zeynī	Lebüŋ şevḳiyle gerçi ṭālib-i peymāneyüz cānā Ezelde tā-ebed biz sākin-i mey-ḫāneyüz cānā	N'ola gencīne-i ʿaşḳuŋla maʿmūr olmuşuz çünkim Niçe demdür dil-i Zeynī gibi vīrāneyüz cānā	Gazel/5		.--/.--/.--/.--	
52a 52b 53a	Sāmī	Ol mehüŋ şevḳine eflāke atardum külehüm Şimdi görinmez olupdur ḳanı ey çerḫ mehüm	Yoġ idi cürmi vü Sāmī dir İlāhi yoġ idi Muṣṭafā n'oldı ḳanı n'eyledüŋ a pādişehüm	Mersiye/7		..--/..--/..--/..-	
53b 54a	Medhī	Menem āşüfte vü sevdā-zede bir zülf-i nigār Yaḳdı yandurdı meni āteş-i rūy-ı dildār Baŋa ẓulm oldı meded ḫusrev-i ʿālī-miḳdār Dün gice ṣubha degin eyler idüm nāle vü zār Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-pūş [u] siyeh-çerde nigār Dün yolum başdı menüm yaġmaladı her ne ki var	Ḳulı ḳurbānı olup ol şeh-i ʿālī-şānuŋ Umaram mihrini dilden o meh-i tābānuŋ Elem ü hecr ü firāḳ ile çıḳarsa cānuŋ Medḥiyā nām-ı şerīfiŋ dime zinhār anuŋ Bir siyeh-çeşm ü siyeh-pūş u siyeh-çerde nigār Dün yolum başdı menüm yaġmaladı her ne ki var	Müseddes/5		..--/..--/..--/..-	

54b	Lāmi'ī	Şunda bir [biḳr kız oġlan] bulunur mı dellāl Yanaġı gül sözi şīrīn dili şekker lebi bal	Ṭaleb it şehri yüri bul bu şıfatlu güzeli Lāmiʿī'den ne bahā ister [i]seŋ gel berü al	Gazel/13		. . - - - / . . - - - / . . - - - / . . -	
55a 55b 56a	Niyazī-i Mısrī	Uyan ġafletden ey ġāfil seni aldamasun dünyā Kimi aldar ise dünyā ḳılur elbet anı rüsvā	Şerḥ iderdüm sözümi taḳrīr olunmaz n'eyleyüm Ḫāmenüŋ yanar dili taḥrīr olunmaz n'eyleyüm	Gazel/26		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
56b 57b	Āskerī	Kişver-i ḥüsnüŋ bugün sulṭānsın ey şāh-ı ḥasen Sende ḫatm olmış güzellik sendedür vech-i ḥasen Leblerüŋ mül ruḫlaruŋ gül ʿārıżuŋ berg-i semen Bende oldum ḳāmet-i şimşādıŋa āzād iken Gülşen-i ʿālem görinür gözime sensiz diken ʿĀr idüp ben ʿāşıḳ-ı dīdārdan ḳaçmaḳ neden Nev-civānsın sūz-ı āhımdan şaḳın ey sīm-ten Baş açıḳ abdālınam ey ḫusrev-i şīrīn-dehen Ya irem vaṣluŋa ya serden geçem çün Kūh-ken Gerçi ḳapuŋdan beni dūr itdi çerḫ-i pīre-zen Ṭālib olsam bulmayam mı sen melek-ruḫsār[ı] men Bu meṣeldür Teŋrisin bulur nigārā isteyen	Ey dirīġā bendesinden yüz çevürdi ol ḥabīb Yāri benden gör ne luʿb ile cüdā eyler raḳīb ʿAşḳa dermān yok mıdur diyü su'āl itdüm ṭabīb Didi kim ṣabr u sefer ʿaşḳa devādur ey ḳarīb Ṣabra ṭāḳat yoḳ çeker boynuma ṭaḳup ʿaşḳ ipin İrdi cānānum diyārından meşām-ı cāna ṭīb Raḥm iderdi derdümi ʿarż eylesem ehl-i ṣalīb Bend ü pend ile baŋa dermān yoġ imiş ey edīb ʿAskerī ʿaşḳ ehline Baġdād olur dirler ḳarīb ʿAzm-i rāh it vaṣl-ı dil-berden ger istersen naṣīb Ṭālib [olsam bulmayam mı] sen [büt-i] raʿnāyı men Bu meṣeldür [Teŋrisin] bulur [nigārā] isteyen	Tercī-i Bend/5		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
58a 60a	Taşlıcalı Yahyā Bey	Ṣāfī-dil olan mānend-i deryā Görür cihānı kendüde peydā Gözi açuḳlar seyyāre gibi Seyrinde ʿarşı eyler temāşā Dünyayı görür alçaḳdan alçaḳ ʿArş-ı berīni aʿlādan aʿlā Ḥaḳ cānibinden olur muḥaḳḳaḳ İʿlām-ı ʿilm ü taʿlīm-i taḳvā Ṭaġa ṭaġılur ṭaġī vü bāġī Tīġı uzanur gün gibi zīrā ʿAyn-ı maʿāsi kör olmayınca Bunuŋ gibiler olmaz hüveydā Cumhūr-ı bāṭıl varmaz namāza Dīvān-ı Ḥaḳdur zīrā musalla Merdūd-ı Ḥaḳḳı maḳṣūd idinme Dünyayı sevme lā-ġayre fīhā Menfūrum oldı ḥālī olanlar	El-ʿaşḳı ḥālī veʿş-şevḳu bālī El-Ḥaḳḳu ʿālī aʿleʿl-eʿālī ʿAyn-ı ʿazīzüŋ ḳıble-nümādur Ey ehl-i ḥālüŋ ferḫuŋde-fālī Ḳıl ḳāmetüŋi serv-i muṣallī Saŋa baş egsün sidre nihālī Kendüŋi itme Ḳārūn'a hem-tā ʿAynuŋa alma māl ü menālī Ḳoynuŋa ḳoyma mānend-i hāle Şems ü ḳamerden ol bārī ḫālī El ṣunma hergiz hem-çü ṣurāhī Hem cām-ı Cem'dür bir seg sifālī Dil gülşeninde ḫār-ı belādur Bir şenligüŋ kim ola zevālī Her ḫūk-ḫūya pend itmek olmaz Gūş-ı ḫımāra ṭaḳma leʿālī Ehl-i sülūkuŋ bāl ü peridür	Tercī-i Bend/5		- - . - - / - - . - -	

		Cān u gönülden didüm hemānā Estaġfirul'llāh tübtü ilā'llah Ve neheytü ḳalbī ʿan māsivā'llāh	Estaġfirul'llāh tübtü ilā'llah Ve neheytü ḳalbī ʿan māsivā'llāh				
60b 62a	Revānī	Şarāb-ı ʿaşḳ olsun anda bāde K'olavuz ʿayş u ʿişretle ṣafāda	Elinden düşmeye tā cām-ı tevḥīd Ḳoma bezminde anuŋ nuḳl-i taḳlīd	Mesnevi/31	İşret-nāme	.---/.---/.--	
62a 62b	?	Gün gibi gözden dolandı yine cānānum meded Ẓulmete girdi dirīġā māh-ı tābānum meded	Virmez iken bir ḳılın biŋ bu cihānuŋ mālına Rāyegān gitdi meded düşdi ecel çengāline	18 beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	
63a 63b	?	Anı görüp mūr [u] mār uşdı lebinüŋ balına Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded	Dünyede şimdengirü dirlük ḥarām oldı ḥarām Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded	15 beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	
63b 64a	ʿUlvī	Raḥm ḳıl hālüme ey kişver-i ḥüsnüŋ şāhı Gāh cevr eyler iseŋ bārī esirge gāhī İrmesün çerḫe dilerseŋ bu ġarībüŋ āhı Ḳoma tenhāda vü firḳatde dil-i gümrāhı Bezme gel bu gice ey ʿālem-i ḥüsnüŋ māhı Yoḫsa yirden göge dek incinürüz vallāhi	Nice bir ḳavm-i ḥasūduŋ sözini gūş idesin Nice bir eyledügüŋ ʿahdi ferāmūş idesin Ġonçelerle nice bir cām-ı mey nūş idesin Cürʿaveş ḫāke ṣalup ʿUlvī'yi bī-hūş idesin Bezme gel [bu gice] ey ʿālem-i [ḥüsnüŋ] māhı Yoḫsa [yirden] göge dek [incinürüz] vallāhi	Müseddes/5		. . .---/. . .---/. . .---/. . -	
64a 64b	Bāḳī	Şöyle olmış cām-ı ʿaşḳ-ı yārdan mest ü harāb Kendüyi dīvārdan dīvāra urur āfītāb	Bākī'ye senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn Südde-i devlet me'āb-ı pādişāh-ı kām-yāb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
64b	Bāḳī	Gül yüzüŋ vaşfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst Bāġda bir ġoncanuŋ ḳalmaz girībānı dürüst	Bākiyā fennüŋde ṭutmaz kimse noḳṣānuŋ senüŋ Ḫamdüli'llāh ṭabʿ mevzun ʿaḳl mīzānı dürüst	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

65a	Hayālī	Nigārā bezm-i hüsnünde dil-i dīvānemiz ḳaldı Cemālüŋ şemʿine yaḳmış perin pervānemüz ḳaldı	Hayālī devlet-i bī-iʿtibāra baḳmadın gitdüŋ Bize beştir bu kim dillerde bir efsānemiz ḳaldı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
65a	Emrī	Bir felekdür eşk-i çeşmüm içre gūyā her ḫabāb Anda ey mehʿaks-i ruḫsāruŋ münīr-i āfitāb	Şāh-ı ġamdur Emri dīvār-ı hiṣar-ı çarḫda Tōp-ı āhı ṭoḳınup ḳaldı degüldür āfitāb	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.-	
65b	Ẕātī	Kāşki göstermeyeydi baŋa Allāhum seni Cānı yoḳ mürdeyem görmezsem ey māh[um] seni	Burc-ı dilde[n] mihrüŋi Ẕātī diler kim dūr ide Şevḳi artar gördüginceyine [ey] māhum seni	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.-	
65b	Ẕātī	Ġarībem ġurbete düşdüm göŋül āvāre yārum yoḳ Benüm āh itdügümʿayb eylemeŋ kim iḥtiyārum yoḳ	Didi yārum ṣıyām bir gün ṣınuḳ göŋlüŋ gibi başuŋ Egerʿahdi bütün olursa Ẕātī inkisārum yoḳ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
66a	Ẕātī	Ġulām-ı ḳāmetüŋdür serv-i āzād Düşen dürüşdügi olur Ferāḥ-şād	Virübdür ḫāne-iʿaşḳı ḫarāb Şu kim Ẕātī urubdurʿaşḳa bünyād	Gazel/5		.---/.---/.--	
66a	Ẕātī	Dilden özge ġuşşanuŋ yā Rab mekānı yoḳ mıdur Āşıḳuŋʿālemde baḫt-ü-kām-rānı yoḳ mıdur	Ġoncaya gel aġzuma öykünme var açıl dimez Ẕātīyā ol ruḫlaruŋ yoḫsa dehānı yoḳ mıdur	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.-	
66b	Bāḳī	ʿĀrıżuŋ fırdevs-i aʿlā kāmetüŋ Ṭūbā imiş Būse-i laʿlün alan ḫōş sükker-i ḫelvā imiş	Bir güherdür ṭabʿ-ı Bāḳī kān-ı imkān içre kim Āfitāb-ı luṭf-ı sulṭān ile buldı perveriş	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.-	
66b	Bāḳī	Sākiyā cām-ı mey ne ḫōş gül olur Kim alursa eline bülbül olur	Bāḳiye āb-ı vaṣluŋ irmez ise Āteş-i hecr ile yanur kül olur	Gazel/5		..---/.-.-/..-	

67a	Vecdī	Maḥabbet āteşinde kim şererdür bāġda güller Anuŋ ḫākisterinde āferīne kıldı bülbüller	Yaşı Gül-gūnını Şeb-dīz-i āh-ile koşup Vecdī Alupdur ʿarşa-yı mihr ü maḥabbet içre mehveşler		Nazire/10	.---/.---/.---/.---	
67b	I. Ahmed	Meşnevīsin işidüp Ḫażret-i Mevlānā'nuŋ Güşvār oldum ḳulaġumda kelam[ı] anuŋ	Baḫtiyā bendesi oldur ki Mevlānā'nuŋ Taḫt-ı maʿnīde odur pādişehi devrānuŋ	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
67b	I. Ahmed	Gel kemāl ü maʿrifet ögreŋ dilerseŋ ʿizz ü baḫt Muʿteber olur ne deŋlü meyvedār olsa dıraḫt	Tāc ü taḫta lāyıḳ aʿmāl ide gör her zamān Baḫtiyā çün kim naṣīb oldı saŋa bu ʿizz ü baḫt	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Ḫaṭāyī	Bir perī ḥayrāniyem bilmem mekānı ḳandadur Kimse bilmez dünyede nām u nişānı ḳandadur	Tā visālüŋde cüdā ḳaldum ḥayātum ḳalmadı Dünye vü ʿuḳbāda sensüz ḥayātum ḳandadur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Ḫāfıẓ Fütūḥī	Ḥamdülillāh der-i mey-ḫāneyi gördük meftūḥ İçelüm cām-ı muṣaffā bulalum rāḥat-ı rūḥ	Ḫāfıẓ'a tevbeye gelsün dir iseŋ ey nāṣıḥ Ne sen ol dünyede ne tevbe vü ne nām-ı Naṣūḥ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
68b	Derūnī	Āh kim dermānda ḳaldum derd-i ʿaşḳa yoḳ devā Baḫt ise yārī degüldür yār ise bir bī-vefā	Ey Derūnī fırḳat eyyāmında ġamdan bir nefes Göŋlüni açmaz senüŋ illā ki cām-ı pür ṣafā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68b	Sırrī	Bugün bu dār-ı dünyāda benüm māl ü menālüm yoḳ Yarın anuŋ ḥisābın virmege bārī melālüm yoḳ	Ölicek Sırri ben ṭaŋ mı eger aġlarsa vārişler Ḳalacaḳ anlara zīrā benüm bir köhne şālum yoḳ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
69a	Bāḳī	Bir ḫaber vir ey şabā n'oldı gülistānum benüm Kimler ile şalınur serv-i ḫırāmānum benüm	Bāḳiyā bir mürġdur gūyā giriftār-ı ḳafes Ḳūy-ı yāri aŋıcaḳ uçmak diler cānum benüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	

69a	Taşlıcalı Yahyā Bey	İlāhī gerçi dünyāda ḥisābı yoḳ günāhum var Senüŋ gibi İlāhum var Resūlüŋ gibi şāhum var	Ziyāde sevmezin Haḳ sevmedügi ehl-i dünyāyı Der-i ʿuzletde ey Yaḥyā ʿacāyib ʿizz ü cāhum var	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
69b	Hayālī	Kāse kāse nice zehrin içelüm gerdūnuŋ Bize tiryākini ṣun sāki mey-i gül-gūnuŋ	İltifātını Hayālī ḳulunuŋ eyle ziyād Aŋa çekdirme Şehā ta'nını her [bir] dūnuŋ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
69b	Naẓmī	Yiridür yāreleyüp yirlere dökse ḫūnuŋ Nege yarardı göŋül sevgüsi ol bed-ḫūnuŋ	Naẓmi ḫaste-yi ḥikmet ne şifā virmeyesin Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür ḳānūnuŋ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
70a	Raḥmī	Mānīʿ olmaz müjeler yaşına ben maḥzūnuŋ Ḫār ü ḫaslar yolını baġlayamaz Ceyḥūnuŋ	Raḥmī kim şevküŋle sīnesine dāġ urdın Sikke ḳazıdı güzelüm üstine ṣan altunuŋ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
70a	Ḫayretī	Ey dil yine cānumdan ayırdı beni devrān Göz göre revānumdan ayırdı beni devrān	Ey Ḫayreti devletden tāc-ı ser-i ʿizzetden Va'llāhi saʿādetden ayırdı beni devrān	Gazel/5		--./.---/--./.---	
70b	Nihānī	Cefā vü cevr ile yaḳma igende ḳalb-i ʿuṣṣāḳı Be hey çok sevdügüm ḳalmaz güzellik kimseye bāḳī	Didüm müştāḳ-ı didārum Nihānī gibi bir var mı Didi didārumuŋ yüz biŋ ola ʿālemde müştāḳı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
70b	Uṣūlī	Bize bu ʿaṣḳ ile eglenmege bir yār olsa Yār biŋ biŋ bulınur yār-ı vefādār olsa	Çünki yār olduŋ Uṣūlī ḳulına sultānum Ġam degül cümle cihān ṭopṭolu aġyār olsa	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	

71a	Ẕātī	N’olduŋ iŋlersin felek her-cāyi cānānuŋ mı var Her makāmı seyr ider bir māh-ı tābānuŋ mı var	Zülf-i dil-ber gibi ey Ẕātī perīşānsın yine Cevri bī-ḫad yoḫsa bir yār-ı perī-şānuŋ mı var	Gazel/5		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
71a	Revānī	Didüm ey meh beni hicrüŋde çoġ aġlatdı felek Didi nāz ile geçen yaġmura ṭutma kepenek	Gel begüm būseŋe cān virelüm didügim içün Baŋa ol ġonce-dehen gitdi Revānī sögerek	Gazel/5		. . - - / . . - - / . . - - / . . -	
71b	Müdāmī	Oldum yine üftādesi bir tāze civānuŋ Dil bülbülü meddāḫıdur ol ġonce-dehānuŋ	Beş beytle ʿarż [eyleye] Müdāmī saŋa ḥāli Himmetleri birle yine yārān-ı ṣafānuŋ	Gazel/5		- - - /. - - - /. - - - /. - -	
71b	Fiġānī	Dökmege ḳanını ḥalḳuŋ ki müjeŋ āl eyler Bize geldükçe ṭoḳınmaz geçer ihmāl eyler	Gül yüzüŋsüz idemez ṭabʿ-ı Fiġānī efġān Gülşenüŋ bülbülini faṣl-ı ḫazān lāl eyler	Gazel/5		. . - - / . . - - / . . - - / . . -	
72a	-						Sayfa boştur.
72b	?	Olamaz bu ḫüsn [i]le fā’iḳ sana Kim görüp olmaz ʿaceb ʿāṣıḳ saŋa	Var iken sende bu mestāne nigāh Kim görüp olmaz ʿaceb ʿāṣıḳ saŋa	Nazm		- . - - / - . - - / - . -	
73a	-						Sayfa boştur.
73b	Āfitābī	Yine diş yāresi var sīb-i zenaḫdānında Yine şeftālü yemişler gibi bostānında	Gice aġyār ile mey içdügine şāhiddür Uyḫusuzlıḳ eşeri nergis-i mestānında	Gazel/2		. . - - / . . - - / . . - - / . . -	

BÖLÜM 2: MECMŪʿA-İ EŞʿĀR' IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın Karşılaştırmalı Metin bölümünde eserin 38a-74b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonunu yaptık.

2. Metnin kuruluşunda mecmuanın mevcut şiir düzenini koruduk.

3. Mecmuanın incelediğimiz kısmında yer alan şiirleri sırayla numaralandırdık ve mecmuanın varak numaralarını metin içerisinde son tarafta köşeli parantez içerisinde gösterdik.

4. Metin içerisindeki şiirlerin vezinlerini italik olarak yazdık.

5. Metinde, karşılaştırma yaparken kullandığımız dîvân vb. eserler için uygun kısaltmalar belirledik (Hayretî D.). Bunları *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı altında kısa künyeleri ile beraber, kaynakçada ise ayrıntılı bir şekilde verdik.

6. Metinde karşılaştırma yapılan şiirin eserinin künyesini, şiir numarasını ve sayfa numarasını verdik.

Örn. Bâkî D., G.236 (5 beyit), s.345.

7. Karşılaştırma yapılan şiir dîvânda bulunmuyorsa şu şekilde gösterdik:

Örn. Askerî dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

8. Şaire ait bir dîvân tespit edemediğimiz de şu şekilde gösterdik:

Örn. Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

9. Metni kurarken dîvânını tespit edemediğimiz, fakat kimliklerini belirlediğimiz şairleri şu şekilde gösterdik:

Örn. Âfitâbi'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. TŞ-1, G.(5 beyit), s.13

10. Mecmuada yer alan bir şiirin dîvân dışındaki eserlerde bulunması durumunda tespit edebildiğimiz farklılıkları şu şekilde verdik:

Örn. Yanayın: yanayum TŞ-1

Bu beyit TŞ-1'de 3.beyittir.

11. Mecmuada yer almayan beyitleri metne dâhil etmedik. Dipnot bölümünde de göstermedik.

12. Vezin ve anlam bakımından kurduğumuz metin içerisinde olmasını düşündüğümüz kelime ve ekleri köşeli parantez içerisinde metne ekledik; mecmuada olmadığını ayrıca göstermedik.

Örn. Cefayı [kimden] ögrendüŋ [a žālim kimdür] üstāduŋ

Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-pūş [u] siyeh-çerde nigār

13. Vezin problemi olduğunu düşündüğümüz beyitleri şu şekilde gösterdik:

Örn. Mısranın vezni bozuktur.

14. Mecmua içerisinde bulunan şiirlerin mısra ve beyit sayılarındaki farkları şu şekilde gösterdik:

Örn. Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

15. Mecmua içerisinde bazı şiirlerin kırmızı mürekkep ile yazılmış nazım şekillerinin yanlış yazıldığı görülmüştür. Bu şiirlerin doğru nazım şekillerini başlığa ekledik. Yanlış nazım şekillerini ise dipnot olarak verdik.

Örn. Müseddes Medhî

*Mecmuada bu şiir "Tahmis-i Medhî" başlığı ile kayıtlıdır.

16. Metni kurarken şiirin, şairini tespit edemediğimizde ise köşeli parantez içerisinde soru işareti [?] kullanarak gösterdik.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonunu hazırlarken bilimsel çalışmalarda kullanılan MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır. (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi)

2. Çalışmamızda 16. yüzyıl şairleri ağırlıkta olduğu için Eski Anadolu Türkçesinin dil ve imlâ özellikleri korunmaya çalışılmıştır.

3. Prof. Dr. İsmail Ünver'in Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsındaki önerilerine uyulmaya çalışılmıştır.[26]

4. Farsça kelimelerde kısa ünlü (ötre) olarak okunan vâv-ı mechûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır. (Örn. ḫod, ḫoş vb.)

5. Kalın ünlü ile başlayan kelimelerde "d" sesi tercih edilmiştir. (Örn. ṭaġ, ṭolu, ṭoġrı)

6. Yönelme ekinin a'lı okunuşu tercih edilmiştir: ħûba, kenâra, vb. Ancak metin içinde kafiye ve anlam uyumu göz önüne alındığında e'li okunuşlarına da kullanılmıştır.

7. Farsça birleşik isim ve sıfatlar "-" işareti ile ayrılmıştır. (Örn. der-bend, dil-beste)

8. N'eylesün, nic'olur, n'ola, k'ola gibi büzülmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir.

9. Metinde hem "c (ج)" hem de "ç (چ)" harfiyle yazılmış olan "gonce" kelimesinin c'li şekli tercih edilmiştir.

10. Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler "-" işareti ile ayrılmıştır: ser-te-ser.

11. Metin içerisinde kapalı e seslerinin i'li kullanımı korunmuştur. (Örn. gice, virmek vb.)

12. Yönelme ekinin a'lı okunuşu tercih edilmiştir: ħûba, kenâra, vb. Fakat metin içinde kafiye ve anlam uyumu bakımından e'li okunuşlarına da kullanılmıştır.

[26] İsmail Ünver, "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", **Türkoloji Dergisi**, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51-89.

13. Metin içerisinde “b (ب)” harfi ile yazılan up/üp zarf fiil ekinin “p (پ)”li şekli yazılmıştır. (Örn. olup, diyüp vb.)

14. Sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralına uyulmayıp metindeki şekilleri esas alınmıştır. (Örn. gitdükce, aŋdukca vb.)

15. Arapça ve Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimeden “-” işareti ile ayrılmıştır. (Örn. bi-hamdi’llâh, bî-vefâ vb.)

16. Eser, gezegen, şahıs ve yer adları gibi özel isimler tevriyeli kullanılmış da olsa büyük harfle gösterilmiş, ek almaları durumunda ilgili ekler “ ’ ” işareti ile ayrılmıştır. (Örn. Bâkî’ye, Hayâlî’den vb.)

17. Hazz ve şemm gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezin gereği tek ya da çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.

18. Farsça “terkîb-i ʿatfî” biçiminde olanların yazılışında güft ü gû, şüst ü şû vb. şekiller tercih edilmiş, atıf vavının düştüğü durumlarda ise ilgili kelimeler arasına “ tire (-) ” konulmuştur. (Örn. güft-gû, târ-mâr vb.)

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu

آ , أ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	’	ص	Ṣ, ṣ
ب	B, b	ض	Ż, ż, Ḍ, ḍ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Ẓ, ẓ
ث	S̱, s̱	ع	ʿ
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	Ḥ, ḥ	ق	Ḳ, ḳ
خ	Ḫ, ḫ	ك	G, g, K, k, Ŋ, ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ẕ, ẕ	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ى	Ī̈, ī̈, I, ı, İ, i, Y, y

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[38a]

1[27]

Hezec

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

1. Reftāre gelüp nāz ile cānāna[28] ṣalındı
   Āyā ne belādur ki yine cāna ṣalındı

2. Eglendi biraz ḳaddi hevāsiyle çemende
   Dil mürġı ḳonup serv-i ḫırāmāna ṣalındı

3. Şemşīri[29] ki bu sīne-i[30] pür-dāġa ṣalupdur
   Bir āb-ı revāndur ki gül-istāna ṣalındı

4. Kūyında revān eyledügüm eşk-i maḥabbet
   Kevṯer ṣuyıdur ravża-i Rıḍvāna ṣalındı

5. **Bāḳī** görelüm n'olsa[31] gerek dest-i ḳażādan
   ʿAşḳuŋda göŋül zevraḳı ʿummāna ṣalındı

[27] Bâkî D., G. 510 (7 Beyit), s. 417-418.
[28] cānāna: mestāne **D.**
[29] şemşīri: şemşīre **M.**
[30] sīne-i: sīnede **M.**
[31] n'olsa: n'ola **D.**

2[32]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

1. Yāre te'sīr ide mi āh u figānum bilemem
   Beni şād eyleye mi devr-i zamānum bilemem

2. Seni bir daḫı görem mi ʿaceb ey rūḥ-ı revān
   Ḥaşre dek ḳala mı yoḫsa nigerānum[33] bilemem

3. Dilberüm seyre gider ben yalıŋuz ḳalırum[34] āh
   Yine ṣaḳlar mı beni ʿömr-i güẕerānum bilemem

4. Yā ilāhī kime taḳrīr ideyin müşkilümi
   Kimse ḥall eyleye mi ẓann ü gümānum bilemem

5. Yāre didüm dil-i ʿ **Ulvī'yi** n'içün bilmezsin
   Didi biñ nāz ile ol ġonçe-dehānum bilemem

[32] ʿUlvî D., G.394 (6 Beyit), s. 415.
[33] nigerānum: nigirānum **D.**
[34] yalıŋuz ḳalırum: ḳalırum yalıŋuz **D.**

[38b]

3[35]

Hezec

Mefʿūlü Mefāʿīlün Mefʿūlü Mefāʿīlün

[?]

I

1. Maḫmūr-ile mey-nābı gördükçe muġān ditrer [36]
2. Mül cūşunı güş itse ṣahbā-yı girān ditrer
3. Mestāneler āhından bil serv-i revān ditrer
4. Bu ten degül iy zāhid her ʿużvum inan ditrer
5. El ditrer ayaġ ditrer cismümdeki cān ditrer
6. Vallāh benüm cānum bu rūḥ-ı revān ditrer

II

1. Ġamḫāne-i ʿuşşāḳa uġrarsa eger rāhum
2. Maḥbūb-ı mülūk-ile ola ki ire cānum
3. Bu bezme irişmedi gelmedi gibi māhum
4. Şol ḳan olıcaḳ meyden vallāh benüm şāhum
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḥ-ı] revān ditrer

[35] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[36] Mısranın vezni bozuktur.

III

1. Ben bendeŋi bezm içre ṣanma ki bu cān daġlar
2. Mestānla dīdemden cismimdeki cān aġlar
3. Boynunı egüp muṭrib gördüŋ mi ne ḳan aġlar
4. Maḫmūrluḳ elinden bir dil daḫı nihān aġlar
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḥ-ı] revān ditrer

IV

1. Maḫmūrla bugün ʿārifʿālemde ne kār etsek
2. Bezm itmege ol mehle gülşende ḳarār etsek

[39a]

3. Ol pür-ḫamı pür-çīnle ṣaḥrāya firār etsek
4. Sercūşla bu dildārı tenhāca şikār etsek
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḥ-ı] revān ditrer

V

1. Maḥbūb-ile mey içmek gerçegi ẓarāfetdür
2. Fırṣatla anı ḳocmaḳ iy ṣūfī nezāketdür
3. Bir mest [ü] ḫarāb olmaḳ ṣanma ki letāfetdür
4. Yarındası ḫumārı bir başa felāketdür
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḥ-ı] revān ditrer

VI

1. ʿAyş itmege bizümle bir tāze civān olsa
2. Ṣayd itmege maḫmūrla maḥbūb-ı zamān olsa
3. Laʿl-i leb-i mey-gūnı ben mürdeye cān virse
4. Aġyār-ı bed-endīşeden farżā ki nihān olsa
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḥ-ı] revān ditrer

VII

1. Muṭrib bu kelāmı ben daḫi tamām itdüm
2. Gerçi ki o dildārı ben kendime rām itdüm
3. Meygūn şafaḳ içre ben mürdeye cān olsa
4. Maḫmūrluġını anuŋ murġ-ı dile dām itdüm
5. El ditrer ayaġ ditrer cismümdeki cān ditrer
6. Vallāh benüm cānum bu rūḥ-ı revân ditrer

[39b]

4[37]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

[?]

I

1. Ṭaḳılduŋ bendeŋi terk iyleyüp aʿdāya sulṭānum
2. Ṣafā itdüŋ gidüp aġyār ile tenhāya sulṭānum
3. Aṭā vü luṭfuŋuz mebẕūl iken dünyāya sulṭānum
4. Neden çāḳ böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum
5. Nedür bāʿiş bu deŋlü nāz ü istiġnāya sulṭānum

[37] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

II

1. Saŋa lāyıḳ mıdur her dem bizi gördükçe alınmaḳ
2. Taḥammül itmeyüp bir yaŋa lāzım geldi ṣalınmaḳ
3. Düşer mi saŋa cānā pāre-i aʿdāya çalınmaḳ
4. Revā mı rū-siyehler sāyeveş yanıŋca ṣalınmaḳ
5. Ḥayflar ḥāṣılı ol ḳāmet-i bālāya sulṭānum

III

1. Gezer mi rūz [u] şeb yanıŋca birḳaç erāzil ü ebter
2. Olurdı her biri dā'im niçe ihsānuŋa mazhar
3. Der-āġūş eyleyüp nāzik tenüŋ aġyār-ı bed-gevher
4. Öper mi gör[38] ol sāʿid-i sīmīnüŋi eller

[40a]

5. Virür mi laʿl-i nābuŋ būseler aʿdāya sulṭānum

IV

1. Ferāmūş eyledüŋ künc-i belāda cān-ı müştāḳı
2. Degül evvelki gibi iltifātuŋ bendeŋe bāḳī
3. Ṣalā-yı niʿmet-i vaṣluŋ ile pür idüp āfāḳı
4. Ṭoyurduŋ pādişāhum ḫūn-ı ihsānuŋla ʿuşşāḳı
5. Gerekmez ġayr[ı] dilberler yiter dünyāya sulṭānum

V

1. Firāḳuŋla ider dil ṣubḥ olınca nāle vü āhı
2. Ḥaẕer ḳıl nev-civānum almadan āh-ı seḥer-gāhı
3. Vefā ise ġaraż ednāya aʿ lāya sulṭānum[39]

[38] gör: göz **M.**
[39] Mısranın vezni bozuktur.

5[40]

Müfred

Bu ḥüsnüne maġrūr olma dime yoḳdur ben gibi
Bir muḫālif rūzgār eser ṣavurur ḫırmen gibi

6[41]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

DEFTERDĀR ĀLİ TAHMİSDÜR

I

1. Süzülsün çeşm-i mestüŋ devlet-i bī-dārı görsünler
2. Bozulsun bend-i zülfüŋ ṭurre-i ṭarrārı[42] görsünler
3. Çözülsün dügmeler mirʾāt-ı pür- envārı görsünler
4. Çıḳar pīrāhenüŋ tā ḳudret-i Settārı görsünler
5. Meded rūḥ-ı muṣavver nic'olurmış bārı görsünler

[40b]

II

1. Lebündeŋ būse almaḳ mürde cān bulmaḳ ḳadar vardur
2. Ṣaçuŋ ḳoḳmaḳ ḥayāt-ı cāvidān bulmaḳ ḳadar vardur
3. Miyānuŋ ḳucmacıḳ genc-i nihān bulmaḳ ḳadar vardur
4. Viṣālüŋ cāna olmaḳ[43] rāygān bulmaḳ ḳadar vardur
5. Ne var bir himmet it şeydālar ol āṣārı görsünler

[40] Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada III. bendin 4-5. mısraları arasında yer almaktadır.
[41] ʿÂlî (Gelibolulu) D., Muh. 1 (5 Bent), s. 382.
[42] ṭurre-i ṭarrārı: bendeler didarı **D.**
[43] olmaḳ: almak **D.**

III

1. Ḳad-i bālāŋı gösterdüŋ ḳıyāmetden nişānsın sen
2. Ser-ā-pā dehri vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen
3. Günüŋ maġribde doġmış fitne-i āḫir zamānsın[44] sen
4. Ne māhiyyetsin āyā yā neden nā-mihrbānsın sen
5. Müneccimler ḳosunlar ġayrı sen mekkārı görsünler

IV

1. Meger[45] bir kāse-i pür-misk-i terdür ḥırz içün cānı
2. Yaḫod mülk-i melāḥat şāhınuŋ tuġ-ı perīşānı
3. Ḳoyupdur[46] başıŋı evc-i hümāyı taḫt-ı[47] sulṭānī
4. İnanmaz görmeyen çaḳ başdan ey rūḫ-ı revān[48] anı
5. ʿAraḳ-çīnüŋ çıḳar o kākülü pür-tārı[49] görsünler

V

1. O meh-rū baḫt-ı ʿĀlī gibi ġaddār olmaḳ istermiş
2. Kerem semtinden el çekmiş sitem-kār olmaḳ istermiş

[41a]

3. Ḳırup ʿāşuḳların cellād-ı ḫūn-ḫār olmaḳ istermiş
4. Muḥaṣṣal ẓulme meyl itmiş cefā-kār olmaḳ istermiş
5. Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler

---

[44] zamānsın: zemānsın **D.**
[45] meger: dilā D.
[46] ḳoyupdur: ḳonupdur **D.**
[47] başıŋı evc-i hümāyı taḫt-ı: başuŋa yāḫod humā-yı baḫt-ı **D.**
[48] rūḫ-ı revān: şūḫ-ı cihān **D.**
[49] o kākülü pür-tārı: ol ṭurra-i ṭarrārı **D.**

7[50]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

[?]

I

1. Oluban dest-i muḥabbet lenger-i ṣabrum benüm
2. Saldı engin belā vü firḳate felek tenüm
3. Bād-bān ider aŋa bu dūd-ı āh-ı şīrīnüm
4. Oldı her dem baḥr-ı hicrānuŋ kenārı meskenüm
5. Esdi ṭurmaz bād-ı miḥnetle ṭoludur yelkenüm

II

1. Rāh-ı ʿaşḳuŋda ten-i zār u nizārum ey ṣanem
2. Dāne-i ḥālüŋ hevāsıyla n'ola çāk eylesem
3. Ḳalmaġ-içün ʿālem içre ḥāṣılı derd ü elem
4. Mezraʿa-i dilde gözüm yaşuyla ekdüm toḫm-ı ġam
5. Dāne-i āh u belā ile pür oldı ḫırmenüm

III

1. Bār-ı miḥnet çekmeden şāḫ-ı dü-tā oldı bu ten
2. Sürb oldı bir yaŋa başuma derd ü miḥen

[41b]

3. Ben zaʿīf ü nā-tüvāna ḳıl teraḫḫum yār sen
4. Ṣıḳlet ü firḳat ile bī-çāredür cümle beden
5. Ḫaylī demdür geydi miḥnet cānum u cān tenüm

[50] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

IV

1. Eyle beni Ferhād ey Şīrīn-zebānum ile dād
2. Luṭf u iḥsānuŋla şāhum ben ḳuluŋ ḳıl ber-murād
3. ʿĀleme geldüm gelelden olmadum bir laḥẓa şād
4. Bitmedi gülzār-ı dilde ġonce-i şāh-ı murād
5. Māhzūn ḫār-ı elem ṣaḥn-ı serāy-ı gülşenüm

V

1. Āsumān üzre görinen ḥalḳa yā hem-çü nücūm
2. Ḳondı meydān-ı tenümde birbirin ceyş-i hücūm
3. Aldı āḫir ḳalʿa-i ṣabrum idüp kaṣd u hücūm
4. Çoḳ zamandur ḥükm ider dil taḫtına şāh-ı ġumūm
5. Veh Nişānı ṣadre geçdi oldı ḥākim düşmānum

8[51]

Cedīd

Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

PEND-NĀME-İ ASKERĪ BĪN SELĀNİKĪ

I

1. Ḫūb-rūlarla ittiḥād itme
   Meylüŋi anlara ziyāde itme

[42a]

2. Ḳuluŋum diyü her çepel-ḥīzüŋ
   Dā'im emrine inḳıyād itme

3. Ger melek-rū olursa oġlanı
   Severim[52] diyü [ṣaḳın] ād itme

[51] ʿAskerî Dîvânı'nda bu şiir yer almamaktadır. (Bkz. Kaynakça)
[52] severim: süverin **YL1.**

4. Furṣat el virse[53] sür ṣafālarını
Yanuŋa almaġı murād itme

5. Vuṣlat ümmīdin eyleyüp[54] her ān
Nefs-i şūma uyup fesād[55] itme

6. Ġam-ı hicrān ḳafada ḥāżırdur
Göŋlüŋi vaṣl-ı birle şād itme

7. Ḳaḥbe vü ḥīz-ile geçen ʿömri
Ṣayma ṣaḳın ḥisāba yād itme

8. Terbiyet aṣṣı eylemez ḥīze
Ehl-i dil sözlerin kesād itme

9. Pend bed-aṣla fāyide itmez
Hergiz oġlana iʿtimād itme

10. Her ne gelse gelür saŋa senden
Baŋa yār itdi diyü ād itme

11. Ėy göŋül pend işit ʿinād itme
Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimād itme

[42b]

II

1. Hüsn-ile olsa Yūsuf-ı ṯānī
Alma ṣaḳın yanuŋa[56] oğlanı

[53] virse: virirse **M.**
[54] ümmīdin eyleyüp: ümmīdi ile **M.**
[55] fesād: ʿinād **YL1.**
[56] ṣaḳın yanuŋa: yanuŋa ṣaḳın **YL1.**

2. Başdan ayaġa sīme ġarḳ itseŋ
   Saŋa yār ola ṣanmaġıl ānı

3. Saŋa iẕhār idüp[57] maḥabbet-i tām
   Ḳavl ider ġayrīlerle pinhānı

4. Gelse bir kişi aḳçe gösterse
   Seni ḳor aŋa meyl ider ānī

5. Baŋa nʾitdüŋ diyü ʿitāb ider[58]
   Eyleseŋ dürlü dürlü iḥsānı

6. Vaʿdesine ḥaẕer ḳıl aldanma
   Bunlaruŋ olmaz ʿahd ü peymānı

7. Ḥīle fenninde[59] her biri māḥir
   Mekr-ile aldar ehl-i ʿirfānı

8. Didiler ḫīzden vefā gelmez
   Ṣınayanlaruŋ[60] gürūh-ı insānı

9. Yüzlerin görmemek saʿādetdür
   Hele ben böyle[61] itdüm iẕʿānı

10. Ėy göŋül pend işit ʿinād itme
    Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimād itme

[57] idüp: ider **YL1.**
[58] ider: eyler **YL1.**
[59] fenninde: fitnede **YL1.**
[60] ṣınayanlaruŋ: ṣayanlar **M.**
[61] böyle: şöyle **YL1.**

[43a]

III

1. Mihrüŋi eyleseŋ aŋa iẓhār
   Yanlarında olursuŋ itden ḫōr

2. Yār ẓann eyleyüp vefā umsān[62]
   Ol senüŋ üstüŋe[63] olur bār

3. Söylesen ol[64] ḳadar ʿināḍ eyler
   Kend'özinden[65] ider seni bī-zār

4. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olana bunlar
   Ayda bir kerre gösterür dīdār

5. Ṣaḳın aldanma[66] kim ḫilāf eyler
   Vaʿde-i vaṣlın eylese iḳrār

6. Şāh-rāh-ı maḥabbet içre bular
   Oldılar[67] ferzīn kec-reftār[68]

7. Sīmbirle olur zere māʿil
   Getür ortaya dir daḫī yalvar

8. Getürür başuŋa seŋün nek-bet
   Ger ġıdāsın hemīşe ḳand itseŋ

9. Ekṣerī bunlaruŋ olur bī -ʿār
   Az olur bunlar içre ehl-i ḥayā

[62] vefā umsān: göŋül virseŋ **YL1.**
[63] Ol senüŋ üstüŋe: üstüne ol senüŋ **YL1.**
[64] söylesen ol: sözüŋe şol **YL1.**
[65] kend'özinden: kendüsinden **YL1.**
[66] aldanma: andına **M.**
[67] oldılar: olur **YL1.**
[68] Mısranın vezni bozuktur.

10. Ben Ḫudā-ile şöyle ʿahd itdüm
Bunlara māʿil olmayam Cebbār

11. Ėy göŋül pend işit ʿināđ itme
Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimād itme

[43b]

IV

1. Kend’ özin bir güzel ṣanup mümtāz
Saŋa ḥadden ziyāde eyler nāz

2. Mihrüŋi gördi çün senüŋ ziyāde[69]
Cevrini çoġ ider vefāsını[70] az

3. Meskenet birle sen[71] niyāz itseŋ
Saŋa ādem dimez ider iġmāz

4. Seni ney gibi eyleyüp nālān
Olur mı ehl-i hevāyla[72] dem-sāz

5. Nerede isteseŋ şikār olunur[73]
Günde biŋ gūşede[74] ider pervāz

6. ʿĀr [u] nāmūsı[75] terk idüp nā-çār
İlden ʿārlanmayup olur cān-bāz

7. Cīfeye zāġlar olup ṭālib
Lāşeye meyl ider mi hīç şeh-bāz

---

[69] senüŋ ziyāde: ziyāde senüŋ **YL1.**
[70] vefāsını: vefāsın **YL1.**
[71] sen: geh **YL1.**
[72] olur mı ehl-i hevāyla: olur ehl-i hevā-y-ıla **YL1.**
[73] olunur: olur **YL1.**
[74] gūşede: gūşda **YL1.**
[75] nāmūsı: nāmūs

8. Gūş ḳıl ger var ise ʿaḳıluŋ
   Levḥ-i dilde sözümi ḥile-bāz

9. Ėy göŋül pend işid ʿināḍ itme
   Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimāḍ itme

[44a]

V

1. Dil virür mi kişi şu[76] oġlana
   Ki[77] aŋa menzil ola mey-ḫāne

2. Meclisinde erāẕil[üŋ] her dem
   Mey içüp ʿişret itse meclisde

3. Cühelā ḳısmına olup māʾil
   Naẕar itmez[78] ehl-i ʿirfāna

4. Uydurup ʿāşıḳın yanınca bile
   Ḳaḥbe seyrine varur[79] rindāne[80]

5. Sen viṣāl[81] ṣuyına ki [leb-] teşne
   Çeke pehlūya ḫūn olan ḳana[82]

6. Dūnlar cemʿini eylese[83] rūşen
   Olma [ol] şemʿa ḳarşu pervāne

[76] şu: şol **YL1.**
[77] ki: kim **YL1.**
[78] itmez: eylemez **YL1.**
[79] varur: vara YLT.
[80] rindāne: zindāne **YL1.**
[81] viṣāl: visali **YL1.**
[82] çeke pehlūya ḫūn olan ḳana: degme pehlūsı dāne ol ḳāne **YL1.**
[83] eylese: idüp **M.**

7. Sen[84] anuŋ nīk-ḫˇāhıyam dirsen [85]
   Ol seni [her] ḫar-ile bir ṣaya[86]

8. Çün ṣadāḳat bularda yoḳ aṣlā[87]
   Düşe[88] furṣat ṭaşaḳla rindāne

9. Çün senüŋ meylüŋ olduġın bildi
   Belki uysaŋ şerīk olur[89] ḳana

10. Ėy göŋül pend işit ʿināد itme
    Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimād itme

[44b]

VI

1. Baḳmayup ʿāşıḳ-ı dil-figāra
   Meyl ider mi kişi şol oġlana[90]

2. Kimisi bāde-nūş olur bularuŋ
   Düşüben[91] kimi berş ü afyona[92]

3. Ẕevḳine Taḫte'l-Ḳalʿada bunlaruŋ
   Siḳişir bir Firenġī dīnāra

4. Vaṣlına ṭālib olsa bir ʿāşıḳ
   Kā'il olmaz bir ince[93] destara

---

[84] sen: ben **YL1.**
[85] dirsen: ṣanasın **YL1.**
[86] saya: ṣana **YL1.**
[87] aṣlā: ḳaṭʿā **YL1.**
[88] düşe: düşse **YL1.**
[89] olur: ider **YL1.**
[90] mi kişi şol oġlana: sāde-rūlar aġyāre **YL1.**
[91] düşüben: döşünür **YL1.**
[92] afyona: esrāre **YL1.**
[93] ince: nice **YL1**.

5. Siḳmeyüp sīneye çekerse[94] eger
Ẕevḳi yoḳ dirler ehl-i dīdāra

6. Vāy eger başuŋa geldügi sāʿat[95]
El ṣunulmazsa bend-i şalvāra

7. Müşterīye işini ṣatmaġçün
Ḳaḳıyup girdi meydāna [96]

8. Virür ol açıġ-ile bir pūla
Eline girse bir ġulām-pāre

9. Pend bed-aṣla fā'ide itmez
Aġız açma ṣaḳın güftāra

10. Ey göŋül pend işit ʿinād itme
Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimād itme

[45a]

VII

1. Ḫūblar oldılar igen māġlup[97]
Meyl ider mi bulara[98] ʿāşıḳ-ı pāk

2. Perde-i ʿişmetini her dūnun
Dest-i ālāyiş-ile eyler çāk

3. Gice gündüz sürer ṣafāların
Ehrimenlerle bir bölük Etrāk

[94] çekerse: çekseŋ **M.**
[95] Mısranın vezni bozuktur.
[96] Mısranın vezni bozuktur.
[97] maġlup: nā-bāk **YL1.**
[98] bulara: olan **M.**

4. Söyleşür müddeʿīler ile varup
Şād iken ḫātıruŋ ider ġam-nāk

5. Bunlar ehl-i hevāya mā'iller
Fi'l-meṣel yollarında olsaŋ ḫāk

6. İtme diyü naṣīḥat itseŋ eger
Ḳaṣd ider tā ki [99]seni ide helāk

7. Kimse bilmez bunı ne ḥikmetdür
Saŋa semm gösterür aŋa tiryāk

8. Yoḳ-durur kim birinde[100] gerçi vefā
Ḳatı hercāyīdür velī dellāk

9. Merḥamet ḳılmaz ʿāşıḳa bunlar
Devr idelden berü bu ṭoḳuz Eflāk

10. Sözümi itme redd ḳabūl eyle[101]
Var-ise sende ẕerrece idrāk

[45b]

11. Ey göŋül pend işid ʿinād itme
Ḳaḥbe vü ḥīze iʿtimād itme

VIII

1. Ḫāne-i ḳalbüŋi idince ḫarāb
Virür aġrazla sevdüġi cevāb

2. Āl ʿile aldı çün göŋül senden
Cānuŋa başlar itmege ʿaẕāb

[99] tā ki: nā-geh **YL1.**
[100] kim birinde: hiç birinde **YL1.**
[101] eyle: it **YL1.**

3. Müşterī avlıya[102] diyü her gün
   Kend'özin zeyn idüp ṣatar şöhret

4. Gelmeġe itse saŋa ḳavl ü ḳarār
   Vaʿ desine bulur niçe biŋ ʿillet

5. Bir iki gün senüŋle cemʿ olsa
   Getürür başuŋa senüŋ nekbet

6. Yoḳ yire çekme cevrin[103] ey ʿāşıḳ
   Ki bular muġlime[104] ider hīmmet[105]

7. Naḳd-i cānı yolunda ḫarc itseŋ
   Bir pula geçmez olma bī-minnet

8. Senüŋ aḳçaŋ puluŋ yiyüp her dem
   Vuṣlātın[106] ider ġayrıya himmet

9. Pāk-dāmāna sözüm yoḳ aṣlā
   Ḥīz-i nā-pāke günde biŋ laʿnet

10. Ey göŋül[pend işid ʿināد]itme
    Ḳaḥbe [vü ḥīze] iʿtimād itme

[102] avlıya: avlıyayın **M.**
[103] cevrin: derdin **YL1**.
[104] muġlime: muġlise **M.**
[105] hīmmet: raġbet **YL1.**
[106] vuṣlātın: vaṣlın **YL1.**

[46a]

9[107]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

MÜSEDDES ʿULVÎ[108]

I

1. Taʿālallāh yed-i ḳudret ne demde urdı bünyāduŋ
   Nedendür bilsem āyā āb u ḫāk u āteş ü bāduŋ

   Ne bāġuŋ bāġbānı beslemişdür ḳadd-i şimşāduŋ
   Ne ṣaḥn-ı dil-güşāda çekdi ḳāmet serv-i āzāduŋ

5. Efendüm[109] saŋa kim dirler ne yerdensin nedür aduŋ
   Cefāyı kimden ögrendüŋ a ẓālim kimdür üstāduŋ

II

1. Ne gülzāruŋ nesīmidür hevā-yı ʿunṣur-ı pāküŋ
   Ne şemʿüŋ şuʿlesidür nār-ı[110] ruḫsār-ı ʿaraḳ-nākiŋ

   Ne nehrüŋ ṣuyıdur ābuŋ ne yir ṭopraġıdur ḫāküŋ
   Ne ḫilḳatsin ki yoḳdur ḫalḳı ḳırsaŋ da şimşāduŋ [111]

5. Efendüm[112] saŋa [kim dirler ne yerdensin] nedür aduŋ
   Cefāyı [kimden] ögrendüŋ [a ẓālim kimdür] üstāduŋ

---

[107] ʿUlvî D., Müs. 29 (5 bent), s.172-173.
[108] Mecmuada bu şiir " Taḫmīs-i ʿUlvī " başlığı ile kayıtlıdır.
[109] efendüm: efendi **D.**
[110] nār-ı: tāb-ı **D.**
[111] Mısranın vezni bozuktur.
[112] efendüm: efendi **D.**

III

1. Ruḫuŋ ʿarż it bize ey mülk-i ḥüsnüŋ şāhı luṭf eyle
Ṣafā-baḫş olsun āfāḳa cemālüŋ māhı luṭf eyle

Cefā u cevre gāhī ḳā'il olduḳ gāhī luṭf eyle
Kerem ḳıl[113] ṣorduġum ʿayb eyleme[114] billāh luṭf eyle

5. Efendüm[115] saŋa [kim dirler ne yerdensin] nedür aduŋ
Cefāyı [kimden] ögrendüŋ [a ẓālim kimdür] üstāduŋ

IV

1. Kimüŋ taʿlīmine düşdüŋ ʿaceb ey ġonce-leb maẓhar
Cefā fennini[116] ḳılduŋ nā-resīdem[117] ṭıfl-[i]ken ezber

[46b]

Zihī iẕʿān-ı pāk ü ʿaḳl-ı evvel ṭabʿ-ı nāzük-ter
Saŋa virmiş bu deŋlü ḳābiliyyet ṣāniʿ-i ekber

5. Efendüm[118] saŋa [kim dirler ne yerdensin nedür] aduŋ
Cefāyı [kimden] ögrendüŋ [a ẓālim kimdür] üstāduŋ

V

1. Müjeŋ ġaddāresin bir merdüm-i ġaddāra beŋzersün
Niçe başlar keser[119] ḳanlar döker ḫūn-ḫˇāra beŋzersün

Göŋüller ḳapmada[120] māhir [büt-i][121] ayyāra beŋzersün
Dil-i ʿ**Ulvīye** meyl[122] itmez vefāsız yāre beŋzersün

---

[113] kerem ḳıl: ḥābībüm **D.**
[114] eyleme: olmasun **D.**
[115] efendüm: efendi **D.**
[116] fennini: fendini **D.**
[117] nā-resīdem: nā-resīde **D.**
[118] efendüm: efendi **D.**
[119] keser: döker **M.**
[120] göŋüller: dil ü cān **D.**
[121] [büt-i]: teb-i **D.**
[122] meyl: raḥm **D.**

5. Efendüm[123] saŋa [kim dirler ne yerdensin nedür] aduŋ
Cefāyı kimden ögrendüŋ [a ẓālim kimdür] üstāduŋ

10[124]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Feʿūlün

[ĠAZEL-İ ŞEMʿĪ]

1. Ḳuçam dirdüm nigārı pīrehensüz
Çürütdüm varımı ḳaldum kefensüz

2. Ölürsem kimse itmez baŋa tīmār[125]
Ne dirlik pādişāhum baŋa sensüz

3. Ṣalınmazlar[126] cihān bāġında hergiz[127]
Ne yār aġyārsuz ne gül dikensüz

4. Benüm rūḥ-ı revānum sīneye gel[128]
Bilürsin çünki cān olmaz bedensüz

5. Eritdüŋ cānını[129] ḥasretle **Şemʿī**
Ṣararduŋ[130] zer gibi bir sīm-tensüz

[123] efendüm: efendi **D.**
[124] Şemʿî (Prizrenli) D., G.77 (6 beyit), s.176.
[125] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[126] ṣalınmazlar: ṣalınmaz bu **D.**
[127] Bu beyit dîvânda 2. beyittir.
[128] Bu beyit dîvânda 5.beyittir.
[129] eritdüŋ cānını: ṣararduŋ āteş-i **D.**
[130] ṣararduŋ: erirsin **D.**

[47a]

11[131]

Hezec

Mefʿūlü / Mefāʿīlün / Mefʿūlü / Mefāʿīlün

[KIṬʿA-İ İBNİ KEMĀL]

1. Ḳıldum bu ḥaṭı[132] taḥrīr diŋle ideyin taḳrīr
   Budur ezelī taʿbīr[133] tedbīr[i] bozar takdir

2. Şek itme ṣaḳın yā hū bī-şübhe maḥaldür bu
   Çoḳdan ki meṣeldür bu tedbīr[i] bozar taḳdīr

3. Ṣanma ki[134] nihān sözdür gün gibi ʿayān sözdür
   Maḳbūl-i cihān sözdür tedbīri bozar taḳdīr

4. Hīç dime[135] filānuŋdur ḥikmet çü Ḫudā'nuŋdur
   Ḳudret yaradanuŋdur tedbīr[i] bozar taḳdīr

5. Cümle bu kelām ḥaḳdur inanmayan aḥmaḳdur
   Vallāhi muḥaḳḳaḳdur tedbīr[i] bozar taḳdīr

[47b]

6. Tīz olma te'emmül ḳıl her ḥāle taḥammül ḳıl
   Ey merd[136] tevekkül ḳıl tedbīr[i] bozar taḳdīr

---

[131] İbni Kemâl D. İnc., Kt. (7 beyit), s.34-35.
[132] ḥaṭı: ṣözi **D. İnc.**
[133] taʿbīr: taḳdīr **D. İnc.**
[134] ki: bu **D. İnc.**
[135] hīç dime: söz dime **D. İnc.**
[136] ey merd: Allāha **D. İnc.**

12[137]

Remel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

TAHMİS-İ İLĀHİ USŪLİ EFENDİ

1. Yā ilāh-i vādi-i işyānda ḳaldım bī-meded
ʿAbd-i ʿāṣiyem suçum bī-ḥadd ü cürmüm bī-ʿaded
Şimdi şeyʾ ullāha geldüm ḳılma ben dervīşi red
Fażlına bel baġladum yā vāhid u ferd u ehād
Cümlenüŋ maḳṣudu[138] sensin dāimā hayy[u] vāhid[139]

2. Ḥamdülillāh buldı nām-ı aʿẓam[ı] ḳalb-i selīm
Sālik-i rāhda ʿayān oldı ṣırāṭ-ı müstaḳīm
Baʿd-ezīn kār idemez vesvās-ı şeyṭāni-r-racīm
Oḳurum ismüŋde bismilʾlāhirʾraḥmānirʾraḥīm
Ey ṣıfatuŋdur ṣıfatuŋ ḳulhüvalʾlāhüʾ ehād

3. Çār ismünden bu şeş sū ḳubbe bulmazsa s̱übūt
Pāyidār olmaz bināsı hem-çü beyt-i ʿankebūt

[48a]

Ẓikr-i mecīdünden[140] irişür cisme ḳuvvet cāna ḳut
Evvel u āḫir hüveʾl- ḥayyüʾl- lezīsīn lāyemūt
Ẓāhir u bāṭın hüveʾl- bāḳīsün Allahüʾṣ-ṣamed

4. Ey ḥārim-i dergehüŋ hāʾif[141] göŋüller meʾ meni
Kibriyān önünde geçdügim ide[142] māʾ ü meni
Vaṣf-ı ẕātuŋdur münezzeh ẕāt-ı pākiŋdür ġanī
Lemyelidsen sen oḳurlar ey velem yūled seni
Lemyekün ẕāt u ṣıfātuŋdur le küfüven ehād

---

[137] Usûlî D., Tah.7 (7 bent), s. 88-89.
[138] maḳṣudu: maʾbūdı **D.**
[139] vāhid: ebed **D.**
[140] zikr-i mecīdünden: feyz-i cūdundan **D.**
[141] hāʾif: cāyik **M.**
[142] geçdügim ide: kimdir kim kıla **D.**

5. ʿĀlem-i kesretde vāḥded[143] daḫı bulmuşdur[144] makarr
Birbirinden münderic sankim nebāt[145] içre şecer
Ẓāhir olmamış idi ḫulḳ-ı melek ḥüsn-i beşer
Ol zamān kim lūṭf ile bir gevhere ḳılduŋ[146] naẓar
Ẓāhir ol gevherden oldı cümle eşyā bī-ʿaded[147]

6. Nükṭe-i[148] sırr-ı nefāhtüden çün urduŋ bir demi
Noḳṭa-i vāḥidde derc itdüŋ sevād-ı aʿẓamı
Yaʿ ni ḳılduŋ nüsḫa-i kübri vücūd-ı ādemi
Kāf ile nūndan yaratduŋ onsekizbiŋ ʿālemi

[48b]

Ḳudretüŋi erbaʿin günde tamām oldı cesed

7. Ey **Uṣūlī** sırrı zātım[149] Ḥaḳdan özge nesne yoḳ
Dillere ẕikri mülāyim Ḥaḳdan özge nesne yoḳ
Ẓāhir u bāṭından [ḳāyim] Ḥaḳdan özge nesne yoḳ
Seyyidüŋ göŋlünde dāyim Ḥaḳdan özge nesne yoḳ
Hem dilinde şol faḳīrüŋ[150] her dem eydür yā ehād

[143] kesretde vāḥded: vāhdetde kesret **D.**
[144] bulmuşdur: tutmuşdur **D.**
[145] nebāt: nevāt **D.**
[146] ḳılduŋ: kıldım **D.**
[147] bī-ʿ aded: lā aded **D.**
[148] nükte-i: nutfe-i **M.**
[149] zātım: dāyim **D.**
[150] hem dilinde şol faḳīrüŋ: ol faḳīrin hem dilinde **D.**

13[151]

Muzâriᶜ

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ[152]

1. Gülzār[ı] aŋma ᶜārıż-ı cānān yiter baŋa
   Bülbül ṣadāsı nāle vü efgān yiter bana

2. Ey baŋa sünbül-i teri gülşende vaṣf iden
   Ḫaddündeki o zülf-i perīşān yiter bana

3. ᶜUnvān esīri oldı ser-ā-ser cihān velī
   Kūyuŋ gedāsı olduġum ᶜunvān yiter bana

4. Ġam pisterinde ḫaste-i ᶜaşḳ olduġumca ben
   Hem-demliġe bu dīde-i giryān yiter bana

5. **Zeynī** götürdi şehrimüzüŋ meh-liḳāların
   Saŋa bağışladum saŋa Şaᶜbān yiter bana

[49a]

14[153]

Cedîd

Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

[ĠAZEL-İ ZEYNĪ]

1. Olmaz-iseŋ eger penāh baŋa
   Dōstum ḥaşr olunca āh baŋa

[151] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.
[152] Mecmuada bu şiir " Taḫmīs-i Zeynī" başlığı ile kayıtlıdır.
[153] Şaire ait bir dịvān tespit edilememiştir.

2. Gösterür her zamān ġam-ı zülfüŋ
   Ser-be-ser ʿālemi siyāh baŋa

3. Ḳapıŋı āsitāna beŋzetdüm
   Şemʿası görinür çü māh baŋa

4. Her ne bezme ki mīr-i meclis olam
   Sāġar-ı mey yiter külāh baŋa

5. Pīr-i ʿaşḳuŋ mürīdiyem ṣūfī
   Mey-kede oldı ḫānḳāh baŋa

6. Zülfi gibi ayaġına düşdüm
   N'ola yār olsa dest-gāh baŋa

7. Ġamdan āzād olurdum ey **Zeynī**
   Ḳanber meded diseydi şāh baŋa

15[154]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. ʿAzm ḳılsam ger ḥarīm-i kūy-ı cānāndan yaŋa
   Benden öŋdin cān atar varmaġa cān andan yaŋa

2. Āfitāb-ı ṣubḥ-ı devlet itdi burcundan ṭulūʿ
   Vaḳtidür ey dil bugün ʿazm eyle dīvāndan yaŋa

[49b]

3. Gülşene varsam ḳomaz bir dem beni başum çeker
   Ṣu gibi meyl idüp ol serv-i ḫırāmāndan yaŋa

[154] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

4. Zülfini yüzden götürdi ol şeh-i ʿālī-cenāb
   Ḫalk tā küfri ḳoyup gelsünler īmāndan yaŋa

5. Her biri yāri ile ʿazm-i gülistān eyledi
   Zeyniyā sen de ġam-ı dilberle vīrāndan yana

[49b]

16[155]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

GAZEL-İ ZEYNİ

1. Ġonce-i laʿlüŋsüz olmuşdur diken gülşen baŋa
   Varmaz oldum kūyıŋa külḫan-durur mesken baŋa

2. Nice bir tīġ-i ġam-ı hicrān-ile olam helāk
   Merhem-i vaṣluŋ çü bir dem irmeye senden baŋa

3. Bāġa varsam ḳāmet-i serv-i bülendüŋ seyrine
   Deh-zebān ile senüŋ medḥüŋ oḳur sūsen baŋa

4. Çoḳ güneş-ṣūrī ḳamer-behcet güzel seyr eyledüm
   Şems-i ḥüsnüŋ gibi hergiz gelmedi rūşen baŋa

5. Kūy-ı dilberden cüdā gülşende olsam **Zeyniyā**
   Ḫaḳ bilür gülşen ser-ā-ser görinür külḫan baŋa

[155] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

[50a]

17[156]

Cedīd

Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. Ḳadd çeng ü çeġānedür gūyā
   Nāle naḳş u terānedür gūyā

2. Bezm-i ġamda gözüm piyāle yaşum
   Bir şarāb-ı şebānedür gūyā

3. Şemʿ veş nār-ı ʿaşḳa yanduḳça
   Dilüm aŋa zebānedür gūyā

4. Çeşmüŋ ol şāh-bāzdur ki geh aŋa
   Bu göŋül āşiyānedür gūyā

5. Esb-i nāza ḳaçan süvār olsaŋ
   Kākülüŋ tāziyānedür gūyā

6. Murġ-ı cānı şikār içün zülfi
   Dāmdur ḫāli dānedür gūyā

7. ʿAks-i dendān-i yār ile çeşmüm
   Dürrle pür ḫizānedür gūyā

8. Ḳaldı müjgān-ı çeşm zülfinde
   Dir güren anı şānedür gūyā

9. **Zeyniyā** tīr-i ġamze-i yāre
   Dāġ-ı sīnem nişānedür gūyā

[156] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

18[157]

Cedīd

Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. Lebleri laʿl-i nābdur gūyā
   Dişi dürr-i ḫoş-ābdur gūyā

[50b]

2. Ḥüsni ol māhuŋ ey göŋül el-ḥaḳḳ
   Pençe-i āfitābdur gūyā

3. ʿĀrıżuŋda ol ḫāl-i müşkīnüŋ
   Sükker üzre zübābdur gūyā

4. Dilde şevḳ-i ruḫuŋla her dāġum
   Mihr ya māh-tābdur gūyā

5. Dil ḳul olalı saŋa sulṭānum
   Şeh-i ʿālī-cenābdur gūyā

6. Vaṣf-ı çeşm-i ruḫuŋla bu ġazelüm
   Tāze vü ter gül-ābdur gūyā

7. **Zeyniyā** ḫaṭṭ-ı ṣafḥa-i ruḫ-i yār
   Metn-i Ümmü'l-kitābdur gūyā

[157] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

19[158]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿılātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. Ḫaylī demdür olmışam dergāh-ı cānāndan cüdā
   Bendeŋi yā Rab irişdür ḳılma sulṭāndan cüdā

2. Künc-i ġamda ġuṣṣa vü miḥnet de gelmez yanuma
   Bārī bu devrān beni ḳılmasa yārāndan cüdā

3. Hey ne özge derde dūş itdi beni devr-i felek
   Ġurbete ṣaldı idüp ẕevḳ-i firāvāndan cüdā

[51a]

4. Bulmuş-idüm bir ḳaşı yā zülf[i] cīm bir ḫūb ben
   Bula Ḥaḳdan dilerüm iden beni andan cüdā

5. Ẕerre-veş āvāreyüm **Zeynī** hevā-yı ʿaşḳda
   Rūzgār ideli ol mihr-i diraḫşāndan cüda

20[159]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. Cānı neyler çün göŋül cānāna olmış āşinā
   Ḳatreyi n'itsüŋ o kim ʿummāna olmış āşinā

[158] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.
[159] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

2. Ayru anuŋ aks-i eşk-i dīdede iy nūr-ı ʿayn
Māhīlerdür baḥr-i bī-pāyāna olmış āşinā

3. Beġligüm vardur cihān içre ḳul olmam kimseye
Çün göŋül sen şāh-ı ʿālī-şāna olmış āşinā

4. ʿÂrif-i nefs oldı bildi ḥaḳḳı aŋladı özin
Ol kişi kim ṣāḥib-i ʿirfāna olmış āşinā

5. Nār ile ḳorḳutma gel ey zāhid-i efsürde-dil
Zeynī çünkim āteş-i hicrāna olmış āşinā

21[160]

Remel

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. Niçe bir miḥnet-i eyyāmla dil pür ġam ola
Cām-ı Cem ṣun beri sāḳī ki gönül ḫurrem ola

[51b]

2. Her ḥabāb-ı mey-i gül-gūn ki döner cām içre
Ne bilürsin sen o şāyet ki otaġ-ı Cem ola

3. Bezm-i güldür mey-i maḥbūb-ile ʿālem idelüm
Bizsüz ey nice bezm ola nice ʿālem ola

4. Biz ki bir sāḳī-i gül-çehre ġamıyla ölevüz
Ḫākimüz bezm-i fenā ehline cām-ı Cem ola

5. Dem-i vaṣlı elem-i firḳati ḫoş gör **Zeynī**
Bir dem ola ne elem aŋla ne ol dem ola

[160] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

22[161]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

ĠAZEL-İ ZEYNĪ

1. Lebüŋ şevḳiyle gerçi ṭālib-i peymāneyüz cānā
   Ezelde tā-ebed biz sākin-i meyḫāneyüz cānā

2. Ne ṣanduŋ ya ne aŋladuŋ bizi bu bezm-i ḫüsnüŋde
   Ruḫuŋ şemʿine pervāne degülsek ya neyüz cānā

3. Füsūn çeşm-i pür-efsūnuŋuŋ meftūnı olaldan
   Fesād-ı kevne bāʿiṣdür diyü efsāneyüz cānā

4. Taʿalluḳ riştesin ḳaṭʿ eyledüŋ biz māsivāllahdan
   Velī zencīr-i ʿaşḳuŋ birle bir dīvāneyüz cānā

5. N'ola gencīne-i ʿaşḳuŋla maʿmūr olmuşuz çünkim
   Niçe demdür dil-i **Zeynī** gibi vīrāneyüz cānā

[52a]

23[162]

Remel

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

[MUʿAŞŞER MERSİYE]

I

1. Ol mehüŋ şevḳine eflāke atardum külehüm
   Şimdi görinmez olupdur ḳanı ey çerḫ mehüm

[161] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.
[162] HD., Mer. (7 bent), s.24-25.

2. Şeb-i ẓulmetde yine ḳaldı benüm āh u rehüm
Ḥasretinden boyadı gökleri dūd-ı siyehüm
3. Bī-murād olsam ʿaceb mi yitürüp cāh u cehüm
Bāġ-ı ʿālemde bitüp tāze solupdur giyehüm
4. Çeşmüme nesne görinmez ol idi çün nigehüm
Ḳanda yüz dutam ilāhī göremem ḳıblegehüm
5. Ben kime ḳul olayın bilimezem n'oldı şehüm
Muṣṭafā n'oldı ḳanı n'eyledüŋ ā pādişehüm

II

1.İntiḳāmın alayın[163] dimiş[164] iken surḫ-serüŋ
Ḳaṣd idüp cānına ḳıyduŋ mı ne vardur[165] püserüŋ
2. Bu degül mi ki[166] ġaraż ḳala cihānda eṣerüŋ
Taḫt u tāc u kime ḳaldı ki ḳala mülk ü yerüŋ
3. Buna kim oldı sebeb yok mı şehā hīç hāberüŋ
Ḳara ṭopraġa ki düşdi yine şol vird-i[167] terüŋ
4. Bu firāḳ odına döyer nice yanmaz cigerüŋ
Bu eger erlik ise ancaḳ ola bu hünerüŋ
5. Pādişehsin ṭutalum yoḳ mı Ḫudādan ḥaẓerüŋ
Muṣṭafā n'oldı ḳanı n'eyledüŋ ā pādişehüm

[52b]

III

1. Şol güneş yüzlü dolu niye çün[168] oldı nihān
Yas ṭutup geyse ḳaralar yiridür uşbu cihān
2. Derilüp bir yere aġlaşsa n'ola pīr ü civān
Lālenüŋ hecr-ile[169] baġrı demidür pür ola ḳan

[163] alayın: alayım **HD.**
[164] dimiş: döymüş **M.**
[165] mı ne vardur: ne revādur **HD.**
[166] mi ki: idi **HD.**
[167] vird-i: verd-i **HD.**
[168] yüzlü dolu niye çün: yüz ki dolundı ne içün **HD.**
[169] hecr-ile: hecrine **M.**

3. Açılup[170] gül[171] gibi ol şāh-ı cihān ṣoldı[172] hemān
Ey göŋül bülbül[i] gel eyleyelüm āh u fiġān
4. Yapraġın döksün aġaçlar bu cihān oldı ḫazān
Ata oġlına ḳıyar oldı ʿaceb oldı zamān
5. Öldürüŋ anı didüŋ virmeŋ[173] aŋa bir dem amān
Muṣṭafā n'oldı ḳanı n'eyledüŋ ā pādişehüm

IV

1. Sen Selīm oġlı olup aṣl ile ʿOṯmān olasın
Yedi iklīme bu gün ḥükmün-ile[174] ḫān olasın
2. Ḫātem-i emrüŋ ile ḫalḳa Süleymān olasın
Her işi fehm idici ʿāḳil ü dānā[175] olasın
3. Nūḥ-veş biŋ yıl olursaŋ daḫi bir ān olasın
Dest-i ḥasretle çeküp çāk-i girībān olasın
4. Gide bu tāc u ḳabā bir ten-i ʿuryān olasın
Hāy hāy itdügüŋe ṣoŋra peşīmān olasın
5. Acıyup oġlıŋa[176] çaḳ derd-ile[177] giryān olasın
Muṣṭafā n'oldı ḳanı n'eyledüŋ ā pādişehüm

[53a]

V

1. Ey şeh-i kān-ı kerem sende ʿadālet bu mıdur
Şeh-i ʿālem olasın sende hidāyet[178] bu mıdur
2. Pādişehler ki ezel itdügi ʿādet bu mıdur
Ehl-i tedbīr olasın[179] sende[180] kiyāset bu mıdur
3. Sen Muḥibbī olasın sende maḥabbet bu mıdur
Muṣṭafā gibi ciġer-gūşeŋe şefḳāt bu mıdur

[170] açılup: açup **M.**
[171] gül: gün **M.**
[172] ṣoldı: oldı **M.**
[173] virmeŋ: dirseŋ **M.**
[174] ḥükmün-ile: ʿilmüŋ ile **HD.**
[175] ʿāḳil ü dānā: ʿāḳil ü ʿirfān **HD.**
[176] oġlıŋa: oġlıŋı **M.**
[177] derd-ile: ola **M.**
[178] hidāyet: ʿināyet **HD.**
[179] olasın: olana **HD.**
[180] sende: fehm ü **HD.**

4. Āl ile ḳıyduŋ aŋa yaʿnī ḥaḳīḳat[181] bu mıdur
Ḳavl-i düşman saŋa kār ide[182] mürüvvet[183] bu mıdur
5. Yoḳ yere ḳan idesin yaʿnī ḫılāfet bu mıdur
Muṣṭafa n'oldı ḳanı n'eyledün ā pādişehüm

VI

1. Yine ol servi aŋup aġladı bu çim ü[184] çimen
Geldi[185] bu fürḳat ile açmadı [ol] ġonca dehen
2. Gülşenüŋ baġrını deldi yine ḥasretle diken[186]
Lālenüŋ içi ḳızıl ḳan ile pür oldı hemen
3. Baġrını urmaġ içün ḫançerüŋ çekdü sūsen
Ḳara geydi başına ṭutdı benefşe şīven
4. Yoldı sünbül ṣaçını boynına geçdükçe[187] resen
Ḳara ṭopraġ ile yeksān nicʾolur sīm beden
5. Rūz-ı maḥşerde ola[188] kim ile ḳanı iden
Muṣṭafa n'oldı ḳanı n'eyledün ā pādişehüm

[53b]

VII

1. Gün gibi zāhir idi ẕerre günāhı yoġ idi
İşigüŋden daḫi bir özge penāhı yoġ idi
2. Saŋa ol ṭoġrı idi egri nigāhı yoġ idi
Ḥaḳ aŋa şāhid idi ġayrı güvāhı yoġ idi
3. Bende idi saŋa ol bir daḫi şāhı yoġ idi
Ḥaḳ bilür ġayrı yire varmaġa rāhı[189] yoġ idi
4. Ceng ider geldi diseŋ līk-sipāhı[190] yoġ idi
Ḫançer urduġın[191] anuŋ cismine āhı yoġ idi

[181] ḥaḳīḳat: ḫılāfet **M.**
[182] ide: itdi **HD.**
[183] mürüvvet: meveddet **HD.**
[184] aġladı bu çim ü: hāna aġladı **M.**
[185] geldi: yine **HD.**
[186] diken: döken **M.**
[187] geçdükçe: geçdi **M.**
[188] ola: bula **HD.**
[189] rāhı: rayı **M.**
[190] līk-sipāhı: iki sipāhı **HD.**

5. Yoġ idi cürmi [bu] Sāmi dir İlāhi yoġ idi
Muṣṭafa n'oldı ḳanı n'eyledüŋ ā pādişehüm

24[192]

Remel

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

[MÜSEDDES] MEDHİ

I

1. Menem āşüfte vü sevdā-zede bir zülf-i nigār[193]
2. Yaḳdı yandurdı meni āteş-i rūy-ı dildār
3. Baŋa ẓulm oldı meded ḫusrev-i ʿāli-miḳdār
4. Dün gice ṣubha degin eyler idüm nāle vü zār
5. Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-pūş [u] siyeh-çerde nigār
6. Dün yolum başdı menüm yaġmaladı her neki var

II

1.Beġler ol ḫūnī bizüm[194] baġrumuzı ḫūn[195] itdi
2. Göz göre gözlerimüz yaşını Ceyḥūn itdi
3. Neyled-ise bize ol ḳāmeti mevzūn itdi
4. Ṭoġrusı bu hele her vech-ile meftūn itdi[196]

[54a]

5. Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-pūş [u] siyeh-çerde nigār
6. Dün yolum başdı menüm yaġmaladı her neki var

III

1. Ḫāne-i dil naẓarun olmadı vīrān oldı
2. Ṣoyunup tekye-i ġamda göŋül ʿüryān oldı
3. Görüp esrār-ı leb-i laʿlini ḥayrān oldı

---

[191] urduġın: urduŋ da **HD.**
[192] Medhî D., Müs. 21 (5 bent), s.207.
[193] zülf-i nigār: zülf ü ʿiẕār **D.**
[194] ḫūnī bizüm: ḫūn biri **M.**
[195] ḫūn: dün **M.**
[196] itdi: oldı **M.**

4. ʿAḳl u fikr ü dil ü cān cümlesi nālān oldı

5. Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-pūş [u] siyeh-çerde nigār

6. Dün yolum başdı menüm yaġmaladı her neki var

IV

1. Görinür cism-i direm[197] başuma çün ḳadd-i nigār

2. Bir gümiş serv bitürmiş yine ṣaḥn-ı gül-zār

3. Pāyüŋe yüz süre geldi[198] nitekim cūy-ı bahār

4. Ġarażum saŋa şikāyet degül ammā ḫūn-kār

5. Bir [siyeh-çeşm ü] siyeh-pūş [u siyeh-çerde] nigār

6. Dün yolum [başdı menüm] yaġmaladı [her neki] var

V

1.Ḳulı ḳurbānı olup ol şeh-i ʿālī-şānuŋ

2. Umaram mihrini dilden o meh-i tābānuŋ

3. Elem ü hecr ü firāḳ-ile çıḳarsa cānuŋ

4. **Medḥiya** nām-ı şerīfiŋ dime zinhār anuŋ

5. Bir siyeh-çeşm ü siyeh-pūş u siyeh-çerde nigār

6. Dün yolum başdı menüm yaġmaladı her neki var

[54b]

25[199]

Remel

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

[ĠAZEL-İ] LĀMİʿĪ[200]

1. Şunda bir [biḳr kız oġlan] bulunur mı dellāl
   Yanaġı gül sözi şīrīn dili şekker[201] lebi bal

[197] cism-i direm: çeşm-i derüm **D.**
[198] geldi: geldüm **D.**
[199] Lâmiʿî (Çelebi) D., G.295 (14 beyit), s.
[200] Mecmuada bu şiir " Taḫmīs-i Lāmiʿī " başlığı ile kayıtlıdır.
[201] yanaġı gül sözi şīrīn dili şekker: dili sükker sözi şīrīn yaŋaġı **D.**

2. Beŋi Hindū gözi cādū[202] ḳaşı yā kirpügi oḳ
   Zülf[i] ʿanber nefesi müşk [ü] teni penbe-miṣāl

3. Deheni ḥoḳḳa-i mercān lebi laʿl ü dişi dürr
   Alnı ay u yüzi gün ṣaçları şeb ḳaşı hilāl

4. Sāʿid ü sāḳı yoġun ince beli[203] ḳaddi uzun
   Ḥarekāt u sekenātı ḳamu pür-şīve vü āl

5. Ola burnı gibi her barmaġı bir sīm elif
   Ṭurrası Lāmī gibi ṣaçı ola[204] fitneye dāl

6. Yürüse[205] fitne ola ṭursa ḳıyāmet ḳopara
   Söylese siḥr ide baḳsa ḳomaya tende mecal

7. Gül gibi ḫār u ḫās almamış[206] ola dāmenini
   Ġonce-veş dürcini açmamış ola dest-i ḫayāl

8. Ruḫı bāġını ḥayā her dem ide ġarḳ-ı ʿaraḳ
   Gelse[207] yüz şerm-[i]le biŋ luṭf-[ı]la ya eylese ḳāl

9. Çār-deh sāle ola ḥüsn-[i]le bedr-āy gibi
   Arta dün gün boyı servi nitekim tāze[208] nihāl

10. Eline yapışacaḳ vecde gele ins ü melek
    Göricek nūr-ı cemālin diyeler Celle Celāl[209]

---

[202] cādū: cāzū **D.**
[203] beli: bili **D.**
[204] ṭurrası Lāmī gibi ṣaçı ola: ḳıla zülfi gibi pür-ḫam ṣaçını **D.**
[205] yürüse: yürürse **D.**
[206] almamış: ilmemiş **D.**
[207] gelse: gülse **D.**
[208] dün gün boyı servi nitekim tāze: günden güne serv-i ḳaddi mānend-i **D.**
[209] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

[55a]

11. Lebi cā[nān]suz ide ṣoḥbeti ʿuşşāḳa ḥarām
Dilini depredicek eyleye biŋ siḥr-i helāl [210]

12. Bādenüŋ ḳaynaya ḳanı lebini yād idicek
Güş iderse sözimi cūşa gele āb-ı zülāl[211]

13. Ṭaleb it şehri[212] yüri bul bu ṣıfatlu güzeli
Lāmi‘ī’den ne bahā ister[i]seŋ gel berü al[213]

26[214]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

[ĠAZEL-İ NİYĀZĪ-İ MIŞRĪ]

1. Uyan ġafletden ey ġāfil seni aldamasun dünyā
Kimi aldar ise dünyā ḳılur elbet anı[215] rüsvā

2. Ne ṣanduŋ sen bu ġaddāra ki böyle cedd ile[216] sevdüŋ
Nice senüŋ gibileri ḳılupdur mekr ile[217] yaġmā

3. İrişdi Ḥaḳ Resūlünden cevābı ʿāleme taḥḳīḳ
Velī nidem eşer ḳılmaz saŋa bu āyet-i kübrā[218]

4. Bu ne dīn ü ne medhdendir ki işitmezsin aḫbārı
Dutarsın ḳavl-i şeyṭānı henüz göstermedin ṭuġrā[219]

---

[210] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[211] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[212] şehri: dehri **D.**
[213] Bu beyit dîvânda 11. beyittir.
[214] Niyâzî-i Mısrî D., G.8 (7 beyit), s. 12-13.
[215] kimi aldar ise dünyā ḳılur elbet anı: yakanı al elinden kim seni sonra kılar **D.**
[216] cedd ile: böyle ānı **D.**
[217] nice senüŋ gibileri ḳılupdur mekr ile: ānı her kim ki sevdiyse dinini eyledi **D.**
[218] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

5. Bu dehr-i pīre-zen gör kim sen anı maʿşūḳ idersin
   Neden görindi bu aḥsen senüŋ gözlerine raʿnā[220]

6. Bu ẓāhir gözni örtüp naẓar-ı bāṭından ir gür kim
   Saŋa keşf ola bir maʿnā degülse bāṭınuŋ aʿmā[221]

[55b]

7. Bu ʿucb u kibr u küstāḫı be-ġāyet ḥadden aşırduŋ
   Vücūduŋ peşşeden hergiz görinmez göziŋe ʿanḳā[222]

8. Eger var ise idrākuŋ yüri kes dilini ḫalḳdan
   Saŋa düşmen yiter nefsüŋ idinme ʿālemi aʿdā[223]

9. Saŋasın etdügüŋ ẓulmi kimesne kimseye itmez
   Taʿaddī çünki sendendür nedür bu ġayrıdan şekvā[224]

10. Naʿīmī cennetüŋ ḥāżır müheyyālıkla meylüŋ yoḳ
    Hemān dünyāyı ḳılmışsın ḫımār-ı nefsüŋe merʿā[225]

11. Eger ẕikrü eger Ḳurān idersen dil-ile tekrār
    Velī maʿnīde ʿāḳilseŋ nitekim manṭıḳ-ı beyʿā[226]

12. Aduŋ zāhid işüŋ fāsid [ü] ʿucb sālūs [u] aḥmaḳsın
    Ḥarām aġusını yirseŋ nitekim sükkerī helvā[227]

13. Eger bir cīfe işitseŋ idersin çāpük-ü çalāk
    İbādet-bābına gelseŋ dutar endāmını ḥummā[228]

---

[219] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[220] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[221] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[222] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[223] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[224] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[225] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[226] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[227] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[228] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

14. ʿAceb bu cürm-i ʿişyānı niye maġrūr olup ḳalduŋ
Eger inkār idem dirseŋ saŋa şāyed yiter aʿżā[229]

15. Vücūduŋ şehrini ḳılduŋ mülevveş şek ü şüpheyle
Anuŋ taṯhīrine saʿy it ululardan ḳıl istidʿā[230]

16. Saŋa ṣanʿat olupdur kim [asīler] ʿaybını ṣaymaḳ
Gör aḫī kendü ʿaybını idebilürsen iḥsā[231]

[56a]

17. Senüŋ bu āḫiret fikri anuŋçün ʿayşıŋa gelmez
Ki dünyā zīnetin ḳılduŋ göŋülde maḳṣad-ı aḳṣā[232]

18. Ne deŋlü çoġ-ısa cürmüŋ ümīdüŋ kesme raḥmetden
Şefaʿat ister iseŋ dūt şerīʿat şāhını melcā'[233]

19. Ḥabībidür Ḫudānuŋ bil ki oldur zübde-i kevneyn
Hem ḳurbī vaṣfı-durur ḳāb-ı ḳavseyn ev ednā[234]

20. Anuŋ evlād a'line yüzüŋi ḫāk-i rāh eyle
Kim anlardan iriserdür bu ḫalḳa re'fet-i ʿuẓmā[235]

21. Ḫuṣūṣā evvelīn bārī ki ol Ṣıddīḳ-i Ekberdür
Nebīden ṣoŋra ol ḳıldı bu şerʿüŋ āyetin iʿlā[236]

22. İkinci yāri ʿÖmerdür şerīʿat taḫtına geçdi
Resūlüŋ şer'ini ṭutdı aluben eline ṭuġrā[237]

[229] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[230] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[231] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[232] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[233] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[234] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[235] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[236] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[237] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

23. Üçünci yāri ʿOṣmāndur ki Ẕi'n-nūr[eyn] idi el-ḥaḳḳ
Ki cemʿ ide bu Ḳur'ānı düzüp terbiyyetin ġarrā[238]

24. ʿAlī'nüŋ heybeti vasfın ki hergiz bu cihān içre
Ne diller vasf idebildi ne ḫod ḳıldı kalem iʿlā[239]

25. Güneh-kārā günāhından utanmaz daḫı söylersin
Dilüŋ dut bī-ḥayā olma ne ḥaddündür senüŋ ifşā[240]

26. Şerḥ iderdüm sözümi taḳrīr olunmaz n'eyleyüm
Ḫāmenüŋ yanar dili taḥrīr olunmaz n'eyleyüm[241]

[56b]

27[242]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

TERCĪʿ-İ BEND-İ ʿASKERĪ RAḤMETULLĀHİ ALEYH

I

1. Kişver-i ḥüsnüŋ bugün sulṭānısın iy şāh sen
2. Sende ḫatm olmış güzellik[243] sendedür vech-i ḥasen
3. Leblerüŋ mül ruḫlaruŋ gül ʿārıżuŋ berg-i semen
4. Bende oldum ḳāmet-i şimşādıŋa āzād iken
5. Gülşen-i ʿālem görinür gözime[244] sensiz diken
6. ʿĀr idüp ben ʿāşıḳ-ı dīdārdan ḳaçmaḳ neden
7. Nev-civānsın sūz-ı āhımdan ṣaḳın iy sīm-ten
8. Baş açıḳ abdālınam iy ḫusrev-i[245] şīrīn-dehen
9. Ya irem vaṣluŋa ya serden geçem çün Kūh-ken

[238] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[239] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[240] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[241] Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[242] ʿAskerî Dîvânı'nda bu şiir yer almamaktadır. (Bkz. Kaynakça) YL2, Terc. 339 (5bent), s.265-267.
[243] güzellik: melāḥat **YL2.**
[244] gözime: ʿaynuma **YL2.**
[245] iy ḫusrev-i: kuyuŋda iy **YL2.**

10. Gerçi ḳapuŋdan beni dūr itdi çerḫ-i pīre-zen

11. Ṭālib olsam bulmayam[246] mı sen melek-ruḫsār[ı][247] men

12. Bu meṣeldür Teŋrisin bulur nigārā isteyen

II

1. Cām-ı ʿaşḳuŋ nūş idelden bāde-i ḥamrā gibi

2. Başuma çıḳdı firāḳuŋ āteş-i ṣahbā gibi

3. Cānı medhūş iyledi zülfüŋ ser-i sevdā gibi

4. Çāk çāk oldı derūnum dāmen-i ṣaḥrā gibi

5. Çeşm-i giryānumdan eşküm mevc urur deryā gibi

6. Gülşen-i kūyuŋ ṭolanup bülbül-i gūyā gibi

7. Gögin olsa[248] menzilüŋ mihr-i cihān-ārā gibi

8. Kūh-ı Ḳāf ise mekānuŋ iy perī ʿAnḳā gibi

[57a]

9. Cüst ü cūyuŋda yilüp bād-ı cihān-peymā[249] gibi

10. Gice gündüz kūyuŋı[250] geşt eyleyüp şeydā gibi

11. Ṭālib olsam [bulmayam mı][251] sen [melek]-ruḫsār[ı][252] men

12. Bu meṣeldür [Teŋrisin] bulur [nigārā] isteyen

III

1. Her ḳaçan olsaŋ semend-i nāza iy meh-rū süvār

2. Dir gören devr-i ḳamerde fitne oldı āşikār

3. ʿĀleme envār[253] göndermiş seni Perverd-gār

4. Çihre-i zībāyı gördi[254] oldı ʿaḳlı[255] bī-ḳarār

5. Vaṣlını cān u göŋülden ārzū itsem[256] ne var

6. Gerçi kim sen benden iy mihr ü nigārum ḳıldı[257] ʿār

---

[246] bulmayam: bulamam **YL2.**
[247] sen melek-ruḫsār[ı]: büt-i raʾnāyı **YL2.**
[248] gögin olsa: gökde olsa **YL2.**
[249] bād-ı cihān-peymā: Mecnūn-ı bī-pervā **YL2.**
[250] kūyuŋı: ḳapuŋı **YL2**.
[251] [bulmayam mı]: bulamam mı **YL2.**
[252] [melek]-ruḫsār[ı]: büt-i raʿnāyı **YL2.**
[253] envār: āşūb **YL2.**
[254] zībāyı gördi: zībāŋı gördüm **YL2.**
[255] oldı ʿaḳlı: ʿaḳlum oldı **YL2.**
[256] itsem: ḳılsam **YL2.**
[257] kim sen benden iy mihr ü nigārum ḳıldı: sen benden ḳaçup iy ḥabībüm ḳıldun **YL2.**

7. Ben melāmet olmaġı ḳıldum senüŋçün iŧtiyār
8. Pāymāluŋ olmuşam tā şer olunca pāy-dār
9. İntiẓārum vaṣluŋa tā el virünce rūzgār
10. Baş açıḳ yalıŋ ayaḳ kūyuŋ gezüp leyl ü nehār
11. Ṭālib [olsam bulmayam mı][258] sen [büt-i] raʿnāyı men
12. Bu meşeldür [Teŋrisin] bulur [nigārā] isteyen

IV

1. Rāstī bu şīve-i reftār ile iy dil-nevāz[259]
2. Bitmedi ḳaddüŋ gibi gülşende[260] serv-i ser-firāz
3. Sen güzellerden melāḥat birle bulduŋ imtiyāz
4. Serv[261] ḥaḳḳı kıbledür rūyuŋ[262] ser-i kūyuŋ Ḥicāz

[57b]

5. Ḳo ayaġuŋa şafā birle yüz ursun ehl-i rāz
6. Kaʿbede dirler benüm ḳıblem ḳabūl olur[263] namaz
7. İtme ḳānūn-ı cefā itme[264] yüzüm rengini rāz[265]
8. Ġamda ʿuşşāḳı taḥayyür[266] eyle iy şeh itme nāz
9. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olanlardan gerekmez iŧtirāz
10. Umarum vaṣluŋ nasīb ide Ḫudā-yı kār-sāz
11. Ṭālib [olsam bulmayam mı][267] sen [melek]-ruḫsār[ı][268] men
12. Bu meşeldür [Teŋrisin] bulur [nigārā] isteyen

V

1. İy dirīġā bendesinden yüz çevürdi ol ḥabīb
2. Yāri benden gör ne luʿb-ile cüdā eyler raḳīb
3. ʿAşḳa dermān yok[269] mıdur diyü su'āl itdüm ṭabīb

---

[258] bulmayam: bulamam **YL2.**
[259] dil-nevāz: dil-nüvāz **YL2.**
[260] ḳaddüŋ gibi gülşende: gülşende ḳaddün gibi **YL2.**
[261] serv: mürde **YL2.**
[262] rūyuŋ: vechüŋ **YL2.**
[263] benüm ḳıblem ḳabūl olur: ḳabūl olur benüm rūḥum **YL2.**
[264] itme: ḳılma **YL2.**
[265] rāz: sāz **YL2.**
[266] taḥayyür: muḥayyer **YL2.**
[267] bulmayam: bulamam **YL2.**
[268] [melek]-ruḫsār[ı]: büt-i raʿnāyı **YL2.**

4. Didi kim ṣabr u sefer ʿaşḳa devādur iy ḳarīb
5. Ṣabra ṭāḳat yoḳ çeker boynuma ṭaḳup ʿaşḳ ipin[270]
6. İrdi cānānum diyarından meşām-ı cāna ṭīb
7. Raḥm iderdi derdümi ʿarż eylesem[271] ehl-i ṣalīb
8. Bendü pend-ile baŋa dermān yoġmış[272] iy edīb
9. ʿAskerī ʿaşḳ ehline Baġdād olur dirler ḳarīb
10. ʿAzm-i rāh it vaṣl-ı dilberden ger istersen naṣīb
11. Ṭālib [olsam bulmayam mı][273] sen [büt-i] raʿnāyı men
12. Bu meṣeldür [Teŋrisin] bulur [nigārā] isteyen

[58a]

28[274]

Recez

Müstefʿilātün Müstefʿilātün

TERCĪʿ-İ BEND-İ YAHYĀ RAḤMETULLĀH ALEYH

I

1. Ṣāfī-dil olan mānend- ī deryā
2. Görür cihānı kendüde peydā
3. Gözi açuḳlar seyyāre gibi
4. Seyrinde ʿarşı eyler temāşā
5. Dünyāyı görür alçaḳdan alçaḳ
6. ʿArş-ı berīni aʿlādan aʿlā
7. Ḥaḳ cānībīnden olur muḥaḳḳaḳ
8. İʿlām-ı ʿilm ü taʿlīm-i taḳvā
9. Ṭaġa ṭaġılur ṭaġī vü bāġī
10. Tīġı uzanur gün gibi zīrā
11. ʿAyn-ı maʿāsi kör olmayınca

---

[269] yok: var **YL2.**
[270] ʿaşḳ ipin: ʿışk ip **YL2.**
[271] derdümi ʿarż eylesem: ḥalüme bilse benüm **YL2.**
[272] yoġmış: olınmaz **YL2.**
[273] bulmayam: bulamam **YL2.**
[274] Yahyâ Beg D., Terc.1 (5 bent), s.135-138.

12. Bunuŋ gibiler olmaz hüveydā
13. Cumhūr-ı bāṭıl varmaz namāza
14. Dīvān-ı Ḥaḳdur zīrā muṣallā
15. Merdūd-ı Ḥaḳḳı maḳṣūd idinme
16. Dünyāyı sevme lā-ḫayre fīhā
17. Menfūrum oldı hālī olanlar
18. Cān u göŋülden didüm hemānā
19. Estaġfiru'llāh tübtü ilā' llah
20. Enheytü ḳalbī ʿan mā-sivā 'llāh

[58b]

II

1. Dergāh-ı Ḥaḳda yerlerle gökler
2. Deryāya düşmiş bir kāha beŋzer
3. ʿĀlī geçinme serv-i bülendi
4. Her bād-ı ṣarṣar öŋürdi ṣarṣar
5. Alçaġı elden ḳoma ki doymaz[275]
6. Ṭūfān-ı Nūḥda[276] deryāda gevher
7. Eyvāy eger ki[m] fülk-i vücuda
8. Lām-ı felāket olursa lenger
9. Her nā-sezāya ālūde itmez
10. Merd-ī mürīdi rāy-ı muṭahhar
11. Büyüklenendür ednādan ednā
12. Allāhu aʿlem Allāhu ekber
13. Ḳudret elinüŋ ḫaṭṭıdur ādem
14. Ṭoġrı yola git mānend-i mısṭar
15. Cānum gözine olmazdı ḥāyil
16. Ne dār-ı Dārā ne ḳaṣr-ı Ḳayṣer
17. Maḳbūl-i ḥażret olam dir iseŋ
18. Ḳıl dil diliyle bu beyti ezber

[275] doymaz: görmez **D.**
[276] Nūḥda: Nūḥı **D.**

19. Estaġfiru'llāh tübtü ilā' llah
20. Enheytü ḳalbī ʿan mā-sivā 'llāh

[59a]

III

1. Ḫalḳ arasında yel gibi yeldüm
2. Mevlāyı[277] buldum kendümi bildüm
3. Görünmeyenler baŋa göründi
4. Göŋlüm gözinüŋ pasını sildüm
5. Ḥayretde ḳaldum lā-yaʿḳil oldum
6. Gūyā ki öldüm tekrar[278] dirildüm
7. Dīdüm[279] çerāġın çekdüm hevādan
8. Yārenlerümden bir bir kesildüm
9. Ṣahbāyı dökdüm[280] tesbīḥin[281] aldum
10. Ḥayrānlıġumdan el-ān ayıldum[282]
11. Köhne bināyam pīr-i dü-tāyam
12. Ḥaḳ cānibine ṭoġru egildüm
13. El-ḥamdüli 'llāh ḳāl oldı ḳalbüm
14. ʿAşḳ ateşine[283] yandum yaḳıldum
15. Bilmezlik itdüm bundan öŋürdi
16. Dīvāne gibi yolum yaŋıldum
17. Ehl-i günāha ḳarışmaz oldum
18. Şeyṭānlarumı āvāre ḳıldum
19. Estaġfiru'llāh tübtü ilā' llah
20. Enheytü ḳalbī ʿan mā-sivā 'llāh

[277] mevlāyı: mevlāmı **D.**
[278] tekrar: girü **D.**
[279] dīdüm: dīnüm **D.**
[280] dökdüm: deldüm **D.**
[281] tesbīḥin: tesbīḥe **D.**
[282] ayıldum: iyeldüm **D.**
[283] ateşine: ateşinde **D.**

[59b]

IV

1. Eller zebūnı manṣıb esīri
2. Ehl-i hevānuŋ hengāme-gīri
3. Maʿnī yüzinden[284] şāh-ı cihānuŋ
4. Tābūtı ile birdür serīri
5. Dervīş olanuŋ mülk-i beḳāda[285]
6. Mirḳāt-i rifʿat olur ḥaṣīri
7. Tārīk-i ġamda ḳalur erāẕil
8. Zīrā ki olmaz rāy-ı münīri
9. Rāh-ı beḳāda[286] yoldaşuŋ olmaz
10. Ḳorsun[287] gidersin māl-i keşīri
11. Ḳabrinde tenhā ḳorlar giderler
12. Cemʿiyyet ıssı şāh-ı kebīri
13. Deryāya döndi ṣāf oldı ḳalbüm
14. Gösterdi ḫalḳa mā-fiʾż-żamīri
15. **Yaḥyā** berü[288] gel aç gūş-ı hūşı
16. Diŋle ne söyler ḫāmem ṣarīri
17. Estaġfiru'llāh tübtü ilā' llah
18. Enheytü ḳalbī ʿan mā-sivā 'llāh

[60a]

V

1. El-ʿaşḳu ḥālī veʾş-şevḳu bālī
2. El-Ḥaḳḳu ʿālī aʿeʾl-eʿālī
3. ʿAyn-ı ʿaẕīzüŋ ḳıble-nümādur
4. Ey ehl-i ḥālüŋ ferḫuŋde-fāli
5. Ḳıl ḳāmetüŋi serv-i muṣallī
6. Saŋa baş egsün Sidre nihāli
7. Kendüŋi itme Ḳārūna hem-tā[289]

[284] yüzinden: yüzinde **D.**
[285] beḳada: baḳāda **D.**
[286] beḳada: baḳāda **D.**
[287] ḳorsun: ḳorsın **D.**
[288] berü: beri **D.**

8. ʿAynuŋa alma māl ü menāli
9. Ḳoynuŋa ḳoyma mānend-i hāle
10. Şems ü ḳamerden ol bārī ḫalī
11. El ṣunma hergiz hem-çü ṣurāḥī
12. Her cām-ı Cemdür bir seg sifāli
13. Dil gülşeninde ḫār-ı belādur
14. Bir şenligüŋ kim ola zevāli[290]
15. Her hūk-ḫūya[291] pend itmek olmaz
16. Gūş-ı ḫımāra ṭaḳma leʾālī
17. Ehl-i sülūkuŋ bāl ü peridür
18. Bu ḳavl-i hādī bu beyt-i ʿālī
19. Estaġfiru'llāh tübtü ilā' llah
20. Enheytü ḳalbī ʿan mā-sivā 'llāh

29[292]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Feʿūlün

[ʿİŞRET-NĀME-İ REVĀNĪ]

1. İlāhi bezm-i cānı gülşen eyle
   Maḥabbet şemʿi ile rūşen eyle

[60b]

2. Şarāb-ı ʿaşḳ olsun anda bāde
   K'olavuz ʿayş u ʿişretle ṣafāda

3. O meydür cān gözinüŋ tūtiyāsı
   O mey[den]dür saʿādet kīmiyāsı

---

[289] hem-tā: ümmet **D.**
[290] zevāli: melāli **D.**
[291] hūk-ḫūya: hōk-ḫūya **D.**
[292] Rİ, Mes.1b,2a,2b,3a (938 beyit), s.94-97.

4. Aŋa dil-teşne olmış ins-[i]le cān
Anuŋ bir ḳaṭresidür[293] āb-ı ḥayvān

5. Anı nūş iden olmaz hīç fānī
Kim andandur ḥayāt-ı cāvidānī

6. Velāyet[294] kesb ider ẕikr ile ẕākir
Hidāyet[295] nūrı andan oldı ẓāhir

7. Anuŋ māhiyyetünde ʿaḳllar[296] çāk
Anuŋ keyfiyyetin fehm itmez idrak

8. Nice cān virmeye ʿaşḳında[297] ādem
Degermiş bir demīne iki ʿālem

9. Bu ne meydür kim[298] olmış selsebīl ol
Ṭarīḳ-i cennete olur delīl ol

10. Yaraşur sāḳī olursa melekler
Kim aŋa bāde olmış ḥavż-ı kevṯer

11. Anuŋ şevḳiyle urur çerḫ-i eflāk[299]
Anuŋ ẕevḳiyle mest olur yatūr[300] ḫāk

[61a]

12. O meyden içmeseydi cām-ı mesrūr
Ene'l-Ḥaḳḳ sırrını açmazdı Manṣūr

---

[293] ḳaṭresidür: ṭurrāsıdur **M.**
[294] velayet: vilāyet **Rİ.**
[295] hidāyet: bidāyet **Rİ.**
[296] māhiyyetünde ʿaḳllar: māhiyyetindendür ʿaḳl **Rİ.**
[297] ʿaşḳında: ʿışḳından **Rİ.**
[298] kim: ki **Rİ.**
[299] şevḳiyle urur çerḫ-i eflāk: şevḳile urur çarḫ eflāk **Rİ.**
[300] ẕevḳiyle mest olur: ẕevḳile mest ōlup **Rİ.**

13. O meyden mest [ü] şeydā oldı bülbül
O meyden ḫırḳasın[301] çāk eyledi gül

14. Anuŋ bir cürʿ asından bitdi lāle
Ki almışdur ele laʿ lin piyāle

15. Anuŋ būyıyla nergis oldı ser-mest
Çenār ol ḫıdmete ḳor dest ber-dest

16. Güneş ol meclisüŋ peymānesidür
O bezmüŋ nüh-felek ḫumḫānesidür

17. Ḳamer sīmīn yatuḳ aŋa şafaḳ-mül
O meclisde ṣüreyyā deste-i gül

18. O bezme māh-ı nev çeng olsa ḳābil
Felek defdür kevākibdür celācil

19. Çün ola buncılāyın ṣoḥbet-i ḫāṣ
Yaraşur anda zühre olsa[302] raḳḳaṣ

20. O meyden mest olanlar didi yā hū
N'ola ʿayyūḳa çıḳsa naʿ ra-i hū

21. O meyden sen irişdür cāna rāḥat
Bizi mest itmeye tā cām-ı ġaflet

[61b]

22. Ki ṭaşlara çalam cām-ı vücūdı
Ṣürāḥī-veş idem dā'im vücūdı[303]

[301] ḫırḳasın: yaḳasın **Rİ.**
[302] anda zühre olsa: zühre anda ola **Rİ.**
[303] vücūdı: sücūdı **Rİ.**

23. Ḫudāyā baŋa çün nuṭḳ[304] itdüŋ inʿām
Sözümde eyleme ḫalḳ içre bed-nām

24. Şarāb-ı ḫum gibi ḳılsun sözüm cūş
Ki ʿālem ḫalḳı andan ola ser-ḫoş

25. Sözüm cāmını sen eyle muṣaffā
Ki dillerde keder ḳalmaya[305] aṣlā

26. Çü cām-ı naẓma dökdüm bāde-i sāf
İçenlere İlāhī sen vir inṣāf

27. Bu söz meyḫānesinüŋ bāde-nūşı
Bu ḫalvetḫānenüŋ ḫırḳa-fürūşı

28. Girībān pāre pāre cāme ṣad-çāk
Hevā yolında düşmüş mest ü nā-pāk[306]

29. Vefā cāmından olmış mest [ü] ser-ḫōş
Maḥabbet bezmi içinde sebū-keş

30. Ṣafā ḫumḫānesinüŋ bir gedāsı
Revānī yaʿnī ʿālem-i bī-nevāsı[307]

31. Şarāb-ı ʿaşḳdan mest eyle anı
Ki bilmeye zemīn ü āsumānı[308]

[62a]

32. Elinden düşmeye tā cām-ı tevḥīd
Ḳoma bezminde anuŋ nuḳl-i taḳlīd[309]

[304] nuṭḳ: luṭf **Rİ.**
[305] ḳalmaya: komaya **Rİ.**
[306] mest ü nā-pāk: mest-i bi-bāk **Rİ.**
[307] Bu beyit eserde 31. beyittir.
[308] Bu beyit eserde 32. beyittir.
[309] Bu beyit eserde 33. beyittir.

30[310]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿılātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

[?]

1. Gün gibi gözden dolandı yine cānānum meded
   Ẓulmete girdi dirīġā māh-ı tābānum meded

2. Yeri gögi ʿarş-u ḳürsī dutdı efgānum meded
   Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

3. Gözüme ḳarşu alup ḳaldı ḳara yirde hemān
   Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

4. Ḳanı ol alnı ḳamer zülf[i] güzel ebr-i siyāh
   Ḳanı ol yüzi güneş dilberler içre pādişāh

5. Nice ḳıyduŋ ḳara yire şalduŋ anı ya ilāh
   Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

6. Ḳanı ol göz ḳanı ol ḳaş ḳanı ol lāle-ʿiẕār
   Ḳanı ol aġzı ṣadef dendānı dürr-i şāhvār

7. Ḳanı ol gerdānı genc üzre olan tārumār
   Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

8. Ḳanı ol ʿaḳlı kāmil ḳanı ol şīrīn-zebān
   Ḳanı ol ḥüsnine beŋzer ḫulḳı gökçek mū-miyān

[62b]

9. Bunları yād eyleyüp aġla[ma] ey dil her zamān
   Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

[310] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

10. Ḳanı ol ḳadd[i] ḳıyāmet ḳanı ol ʿizzet edeb
Ḳanı ol ẕevḳ ü ṣafālar ḳanı ol ʿayş u ṭarab

11. Niye virdüŋ idi çünkim girü alduŋ ey celeb
Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

12. Ḳanı ol mūnis olup cāndan yaŋa yār olduġı
Ya ḳanı ol aġzı ġonce yüzi gülzār olduġı

13. Ḳarşusında ya ḳanı dil bülbül-i zār olduġı
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

14. Ḳanı ol gözden ṣaḳınduġum gözi sīmīn-beden
Ḳanı ol gül-berge beŋzer geydügi ol pīrehen

15. Ten ḳara yir oldı göŋlek yirine geydi kefen
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

16. Ḳanı ol ruḫlar ki dā'im beŋzer idi ter güle
Ya ḳanı ol dil ki dā'im ṭaʿn iderdi bülbüle

17. Ḳanı ol zülf ki degerdi her ḳılı biŋ sünbüle
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

18. Virmez iken bir ḳılın biŋ bu cihānuŋ mālına
Rāyegān gitdi meded düşdi ecel çengāline

[63a]

19. Anı görüp mūr [u] mār uşdı lebinüŋ bālına
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

20. Ger yaşarsam ḥaşr olınca aŋa beŋzer bulmazam
Kendü ādem yüzi cennet laʿl[i] kevs̱er bulmazam

21. Dünyede ancılayın bir daḫı dilber bulmazam
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

22. Çün gören işiden aġlar neyler ola ānesı
Ḫāk olup ġurbetde ḳaldı gün gibi bir dānesi

23. Ne aġulu zehr imiş yā Rab ecel peymānesi
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

24. Ey felek ḳatı degül ṣoldurma gel verd-i terüm
Diyü gördüm yirine ben vireyin cān u tenüm

25. Biŋ sözümi bir pula almadı aldı dilberüm
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

26. Getürüp evvel güzeller içre sulṭān eyledi
Bunlara ḥükm ile şāh oldı bu fermān eyledi

27. Ṣoŋra bilmem n'eyledi ḫāk-[i]le yeksān eyledi
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

28. Ḥüsnine şimdengirü nās u melek ṭayanmasun
Bu yalancı dünyede nice durum ḥalanmasun

[63b]

29. Biŋ maḥabbet gösterürse birine inanmasun
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

30. Ṣabr it ey dil bir gülüŋ ṣoldurdısa bād-ı fenā
Günde biŋ kez aġlamaḳdan yegdür aŋa bir duʿā

31. Nūr-ı Aḥmed ḥaḳḳı yā Rabb yarlıġa yā Rabbenā
Gitdi [vīrān oldı] göŋlüm [kişver-i] cānum meded

32. Cān virürken bir nefesde didi baŋa bir kelām
Sevmez idüm senden ayrılmaġa cānā ṣubḥ u şām

33. Dünyede şimdengirü dirlük ḥarām oldı ḥarām
Gitdi vīrān oldı göŋlüm kişver-i cānum meded

31[311]

Remel

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

[MÜSEDDES-İ] ʿULVĪ [312]

I

1. Raḥm ḳıl[313] hālüme ey kişver-i ḥüsnüŋ şāhı
2. Gāh[314] cevr eyler iseŋ bārī esirge gāhī

[311] ʿUlvį D., Müs. 24 (6 bent), s.165-166.
[312] Mecmuada bu şiir " Taḫmīs-i ʿUlvī " başlığı ile kayıtlıdır.
[313] raḥm ḳıl: ḳıl naẓar **D.**

3. İrmesün çerḫe dilerseŋ bu ġarībüŋ āhı
4. Ḳoma tenhāda vü firḳatde dil-i gümrāhı[315]
5. Bezme gel bu gice ey ʿālem-i ḥüsnüŋ māhı
6. Yoḫsa yirden göge dek incinürüz vallahi

II[316]

1. Ẓulmet u firḳate[317] ṣalma dil-i nālānımuzı
2. Her dem irgürme meded göklere[318] efgānımuzı
3. Merḥamet itmez[319] iseŋ bārī gel al cānımuzı
4. ʿArż-ı ḥüsn it görelüm şemʿ-i şeb-istānımuzı

[64a]

III

1. Göz yaşın bezm-i maḥabbette şarāb eyleyelüm
2. Nāle vü āhı o meclisde rebāb eyleyelüm
3. Mey-i laʿlüŋle dil[i] mest ü ḫarāb eyleyelüm
4. Cigeri āteş-i ḥasretle[320] kebāb eyleyelüm [321]
5. Bezme gel [bu gice] ey ʿālem-i [ḥüsnüŋ] şāhı
6. Yoḫsa [yirden] göge dek [incinürüz] vallāhi

IV

1. Şeb-i ġamda şu kadar[322] derd-ile āh eylemişüz
2. Yirleri gökleri dūd ile siyāh[323] eylemişüz
3. Gerçi cān naḳdini yolında tebāh eylemişüz
4. Naẓaruŋ yoḳ bize bilsek ne günāh eylemişüz

---

[314] gāh: gāhī **D.**
[315] Dîvânda 3. ve 4. mısraların yerleri terstir.
[316] II.bendin 5. ve 6. mısraları eksiktir.
[317] ẓulmet u firkate: ẓulmet-i fürḳate **D.**
[318] göklere: görmege **M.**
[319] itmez: kılmaz **D.**
[320] ḥasretle: şevḳiŋ ile **D.**
[321] Dîvânda 3. ve 4. mısraların yerleri terstir.
[322] şu kadar: şevḳdür **D.**
[323] dūd ile siyāh: hep dūd-ı siyāh **D.**

5. Bezme gel [bu gice] ey ʿālem-i [ḥüsnüŋ] şāhı [324]
6. Yoḫsa [yirden] göge dek [incinürüz] vallāhi

V

1. Nice bir ḳavm-i ḥasūduŋ sözini gūş idesin [325]
2. Nice bir eyledügüŋ ʿahdi ferāmūş idesin[326]
3. Ġonçelerle[327] nice bir cām-ı mey nūş idesin[328]
4. Cürʿa-veş ḫāke ṣalup **ʿUlvī'yi** bī-hūş idesin[329]
5. Bezme gel [bu gice] ey ʿālem-i [ḥüsnüŋ] māhı
6. Yoḫsa [yirden] göge dek [incinürüz] vallāhi

32[330]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

[ĠAZEL-İ BĀḲĪ]

1. Şöyle olmış cām-ı ʿaşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb
   Kendüyi[331] dīvārdan dīvāra urur[332] āfītāb

[64b]

2. Nāfe ḳıldı zülf-i müşgīnüŋ görüd ser-ber-zemīn
   Ayaġuŋ ṭopraġına miskīnlik itdi müşg-i nāb

3. Ṭoḳınupdır bāde-i gül-gūna çeşm-i rūzgār
   Sāġar üzre ṣanma ki[333] peydā olur yir yir ḥabāb

---

[324] şāhı: māhı **D.**
[325] idesin: ideyin **D.**
[326] idesin: ideyin **D.**
[327] ġonçelerle: ġayrilerle **D.**
[328] idesin: ideyin **D.**
[329] idesin: ideyin **D.**
[330] Bâkî D., G.20 (6 beyit), s. 113.
[331] kendüyi: kendüsin **D.**
[332] urur: urmış **D.**
[333] ṣanma ki: ṣanmaŋuz **D.**

4. Şaḫne-i devrān nʾola çekse çevürse dem-be-dem
İki ḳanludur aŋılmış bāde-i nāb u kebāb

5. **Bāḳīye** senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn[334]
Südde-i devlet -meʾāb-ı pādişāh-ı kām-yāb

33[335]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

1. Gül yüzüŋ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst
Bāġda bir ġoncanuŋ ḳalmaz girībānı dürüst

2. Dil-berüŋ ʿahdi bütün ammā vefāsı süst olur
ʿĀşıḳuŋ göŋli şikeste ʿahd ü peymānı dürüst

3. Cevşen-i pūlād-ı çarḫı çāk çāk itdi veli[336]
Āh-ı āteş-bārumuŋ şemşīr-i bürrānı dürüst

4. Āteş-i sūz-ı firāḳūŋ bir harāret virdi kim
Nūş ider bir demde dil deryā-yı ʿUmmānı dürüst

5. **Bākiyā** fennüŋde ṭutmaz kimse noḳṣānuŋ senüŋ
Ḥamdü li’ llāh ṭabʿ mevzūn ʿaḳl mīzānı dürüst

[334] dūn: kān **M.**
[335] Bâkî D., G.22 (6 beyit), s. 114-115.
[336] itdi veli: itdüm daḫı **D.**

[65a]

34[337]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

ĠAZEL-İ HAYĀLĪ

1. Nigarā bezm-i ḥüsnüŋde dil-i divānemiz[338] ḳaldı
   Cemālüŋ şemʿine yaḳmış perin[339] pervānemiz ḳaldı

2. Ġaribiŋdür ānı ḫōş ṭut[340] efendi işte biz gittik
   Gönūl dirler ser-ī kūyunda bir divānemiz ḳaldı

3. Yürek ḳan oldı hicrāndan vücūdum çekti el cāndan
   Fedā oldı yoluŋa cümlesi zīrā nemiz ḳaldı

4. Başımdan ʿaḳl ise gitdi gönül[341] ile cān revān oldu
   Ten-i bī-iʿtibāra adlı kuru[342] vīrānemiz ḳaldı

5. **Ḫayālī** devlet-i bī-iʿtibāra baḳmadın gitdün
   Bize bestir bu kim dillerde bir efsānemiz ḳaldı

---

[337] Hayâlî D., G.631 (5 beyit), s. 308.
[338] dil-i divānemiz: dil-i mestānemiz **D.**
[339] cemālüŋ şemʾine yakmış perin: perin yakmış cemalin şemʾine **D.**
[340] garibiŋdür ānı hōş tut: ānı hōş tut garibindir **D.**
[341] gönül: dil **D.**
[342] adlı kuru vīrānemiz: baḳmadaŋ gitdüŋ dil-i vīrānemiz **M.**

35[343]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ EMRĪ

1. Bir felekdür eşk-i çeşmüm içre gūyā[344] her ḥabāb
   Anda ey mehʿaks-i ruḫsāruŋ münīr-i[345] āfitāb

2. Perde-i çeşmüm ḫayālüŋ şāhınuŋ otaġıdur
   Kim aŋa her yaŋedan[346] kirpiklerüm[347] çekmiş[348] ṭınāb

3. Hāle olmaz dirler [i]di mihr-iʿālem-tābda
   Yā nedür devr-i ruḫuŋda bu ḫaṭṭ-ı müşgīn-niḳāb

4. Ṭutdı eṭrāfına anuŋ ḫārdan ḥavlı müjem
   Tā şeb-i ġamda ḥarīm-i dīdeme girmeye ḫˇāb

5. Şāh-ı ġamdur **Emrī** dīvār-ı ḫişār-ı çarḫda
   Ṭōp-ı āhı ṭoḳınup ḳaldı[349] degüldür āfitāb

[65b]

36[350]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ ZĀTĪ

1. Kāşkī göstermeyeydi baŋa Allāhum seni
   Cānı yoḳ bir mürdeyem görmezsem ey māh[um] seni

---

[343] Emrî D., G.38 (5 Beyit), s. 54-55.
[344] içre gūyā: üzre her **D.**
[345] ruḫsāruŋ münīr-i: münīrüŋ ruḫṣār-ı **D.**
[346] yaŋedan: yaŋadan **D.**
[347] kirpiklerüm: müjgānlarum D.
[348] çekmiş: çekdi **D.**
[349] ṭoḳınup ḳaldı: taşı kılmışdur **M.**
[350] Zâtî D., G. 1696 (5 beyit), s.442.

2. Cānumı Ḥaḳ yolında[351] ḳurbān iderdüm ʿışḳ-ile
Ḥaḳ Taʿālā bir ḳadem ideydi hem-rāhum seni

3. Ey felek yap yap göŋül ḳaṣrın yıḳub seyr[352] eyleme
Yıldırım urmış bināya döndürür ahum seni

4. Ḳande yalıŋ yüzlü görseŋ mūm olursın yanmaġa[353]
Ey göŋül yaḳduŋ beni sen yaḳsun Allāh' um seni

5. Bürc-i dilde[n] mihrüŋi Ẕātī diler kim dūr ide
Şevḳi artar gördigince yine [ey] māhum seni

37[354]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

ĠAZEL-İ ZĀTĪ

1. Ġarībem ġurbete düşdüm göŋül āvāre yārum yoḳ
Benüm ah itdigüm ʿayb eylemeŋ kim iẖtiyārum yoḳ

2. Hevā-yi zülf-i yār-ile benüm bunda ḳarārum yoḳ
Benüm bir it ḳadar canā[355] ḳapuŋda iʿtibārum yoḳ

3. Benümle olmasaŋ gelmez nigārā yanuma şādī
Melālet deŋlü yanūmda[356] benüm bir ġam-güsārum yoḳ

[351] yolında: yolına **D.**
[352] seyr: yir **D.**
[353] mūm olursın yanmaġa: mūmsın yaḳduġına **D.**
[354] Zâtî D., G. 1696 (5 beyit), s. 143.
[355] canā: veh veh **D.**
[356] yanūmda: fürḳatde **D.**

4. Didi yārum ṣıyam bir gün ṣınuḳ gönlüŋ gibi başuŋ
Eger ʿahdi bütün olursa **Ẕātī** inkisārum yoḳ

[66a]

38[357]

Hezec

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

ĠAZEL-İ ZĀTĪ

1. Ġulām-ı ḳametüŋdür serv-i āzād
Gören hōrşīdüŋi[358] olur Feraḥ ṣād

2. Felekden yücerekdür bürc-i ḥüsnüŋ
Nice irsün saŋa ey māh feryād

3. Esen ol ey ṣabā kim bu dimāġa
Getürdüŋ būy-i zülfin aferin-bād

4. Cevāb-ı merg geldi tīşesinden
Devā ṣorduḳda derd-i ʿaşḳa Ferhād

5. Virübdür ḫāne-i ʿaşḳı[359] harāb[360]
Şu kim **Ẕātī** urubdur ʿaşḳa bünyād

[357] Zâtî D., G. 123 (5 beyit), s. 123.
[358] gören hōrşīdüŋi: düşen dürüşdigi **M.**
[359] ʿaşḳı: ʿaḳlı **D.**
[360] harāb: harāba **D.**

39[361]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ ZĀTĪ

1. Dilden özge[362] ġuṣṣanuŋ yā Rab mekānı yoḳ mıdur
   Āşıḳuŋ[363] ʿālemde baḫt-ü-kām-rānī yoḳ mıdur
2. Dört yanum derd-ü-kahr-ü-miḥnet-ü-ġam aldı āh
   Yoḫsa bir dem dünyede rāḥat zamānı yoḳ mıdur

3. Cānın alub irgürürsin rūz-ı vaṣlı[364] ʿālemi
   Yoḫsa ben dil-ḫastenüŋ ʿālemde cānı yoḳ mıdur

4. Aġırı altun deger hāk-i rehüŋ ḥıfẓ itmege
   Çeşmünüŋ ʿaynum gümüşden sürme-dānı yoḳ mıdur

5. Ġoncaya gel aġzuma öykünme var açıl dimez
   Ẕātī yā ol ruḫlāruŋ[365] yoḫsa dehānı yoḳ mıdur

[66b]

40[366]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

GAZEL-İ BĀḲĪ

1. ʿĀrıżuŋ firdevs-i aʿlā ḳāmetüŋ Ṭūbā imiş
   Büse-i laʿlüŋ alan ḫōş sükker-i helvā[367] imiş

[361] Zâtî D., G. 192 (5 beyit), s. 192.
[362] özge: artuḳ **D.**
[363] āşıḳuŋ: āşıḳa **D.**
[364] vaṣlı: vaṣla **D.**
[365] ruḫlāruŋ: gül-ruḫuŋ **D.**
[366] Bâkî D., G.217 (7 beyit), s. 233- 234.
[367] sükker-i helvā: mīve-i zībā **D.**

2. Ruḫların teşbīh idersem nʾola cennet bāġına
Eksük olmaz tāze şeftālūsı her-dem[368] yaz u kış

3. Teşne-diller vādī-i hicrānda sensüz yandılar
Ḫıżr-veş ey laʿl-i nābım[369] Āb-ı ḥayvānum yetiş

4. Kār-ı düşvār olsa kılʿazm-i cenāb-ı mey-fürūş
Himmet-i merdān ile āsān olur her müşkil iş[370]

5. Bir güherdür ṭabʿ-ı **Bāḳī** kān-ı imkān içre kim
Āfitāb-ı luṭf-ı sulṭān ile buldı[371] perveriş[372]

41[373]

Cedīd

Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

GAZEL-İ BĀḲĪ

1. Sāḳiyā cām-ı mey ne ḫōş gül olur
Kim alursa eline[374] bülbül olur

2. Dir gören tāze dāġı başumda
Ne güzel ḳırmızı ḳaranfil[375] olur

3. Ġam-ı zülfüŋle dūd-ı āh-ı kebūd
Lācüverdī lāṭif sünbül olur

[368] şeftālūsı her-dem: şeftālüler anda **D.**
[369] laʿl-i nābım: laʿl-i nābı **D.**
[370] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[371] buldı: bulmış **D.**
[372] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[373] Bâkî D., G.156 (5 beyit), s. 199.
[374] kim alursa eline: eline kim alursa **D.**
[375] ḳaranfil: ḳaranfül **D.**

4. Rişte-i mūy-ı dil-bere ṭolaşan
Beste-i bend-i zülf ü kākül olur

5. **Bāḳīye** āb-ı vaṣluŋ irmez ise
Āteş-i hecr ile yanur kül olur

[67a]

42[376]

Hezec

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

NAZīRE-İ VECDĪ

1. Maḫabbet āteşinde[377] kim şererdür baġda güller
Anuŋ ḫākisterinde āferīne[378] ḳıldı[379] bülbüller

2. Benüm çārem[380] olur mı derdime kim ol gözi[381] bīmār
İder anuŋla başum ḫoş degül diyü nāleler[382]

3. Firāḳ-ı zülfüŋ ucundan dögündi seng-i şebnemle
Kebūd itdi ser-ā-ser cismüni gülşende sünbüller[383]

4. Ṭaḳındı sāmirī maḥbūblar[ın] gibi levendāne
Başında[384] sürḫ destār üstine [o] tel[385] ḳaranfüller[386]

5. Ümīd-i ḫāl –i hadd-i yār ile terk-i diyār itdi
Ḳarardı rāhda **Mecdī** gelince Rūma fülfüller

---

[376] Vecdî (Filibeli) D., G.13 (5 beyit), s.146. / YL3., G.19 (5 beyit), s. 95.
[377] āteşinde: āteşinden **YL3.**
[378] āferīne: āferīde **YL3.**
[379] ḳıldı: oldı **YL3.**
[380] çārem: çare **YL3.**
[381] derdime kim ol gözi: derdüme ol gözleri **YL3.**
[382] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[383] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[384] başında: başına **M.**
[385] üstine [o] tel: üzre āḳ **M.**
[386] Bu beyit dîvânda 2. beyittir.

6. Dem-i çün gül[387] degül bāḳī demidür nūş ola müller
Yürüt ayaġı ey sāḳī nedür bunca te'emmüller

7. Tenāvül idelüm gel mül[388] ola tā ruḫlaruŋ gül gül
Dil-i zār eylesün ġulġul ötetursın ḳo bülbüller

8. Bu gülzāruŋ fenāsın ʿarż iderler ḳāl u ḥāl ile
Aŋa efġān ider güller[389] anuŋçün bulınur güller

9. Ḫayāl-i ḥāl-i rūyuŋla meger kim cānib-i Rūma
Gelüp terk itdi dār-ı çīni fülfüller ḳaranfiller

10. Yaşı Gül-gūnını Şeb-dīz-i āh-ile ḳoşup **Vecdī**
Alupdur ʿarṣa-yı mihr ü maḥabbet içre meh-veşler[390]

[67b]

43[391]

Mużāriʿ

Mefʿūlü Fāʿilātün Mefʿūlü Fāʿilātün

ĠAZEL-İ SULTAN AHMED

1. Meşnevīsin işidüp Ḫażret-i Mevlānāʾnuŋ
Gūşvār oldum ḳulaġumda kelām[ı] anuŋ

2. Def ü nāy-ı[392] nāle ḳılup Mevlevīler itdi semā
Eyledük yine sefāsın bugün[393] [biz] devrānuŋ

3. Emr-i Mevlā ile bir himmet ide Mevlānā
Gele ayaġuma tā[394] kelleleri aʿdānuŋ

---

[387] çün gül: gül çün **D.**
[388] mül: gel **M.**
[389] güller: bülbül **D.**
[390] meh-veşler: öŋdüller **D.**
[391] Sultan Ahmed D., (5 beyit), s. 116.
[392] nāy-ı: ney **D.**
[393] sefāsın bugün: ẕevḳını bugün **D.**

4. Cedd-i aʿlālaruma himmet ide gelmişdür
Ben de umsam neʿaceb luṭfını ol sulṭānuŋ

5. **Baḫtiyā** bendesi ol Ḫażret-i[395] Mevlānāʾnuŋ
Taḫt-ı maʿnīde odur pādişehi devrānuŋ

44[396]

Remel

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

ĠAZEL-İ BĀHTĪ

1. Gel kemāl-ü maʿrifet öğreŋ dilerseŋ ʿizz ü baḫt
Muʿteber olur ne deŋlü meyve-dār olsa dıraḫt

2. Kim ki taḥṣīl itmeye[397] dünyāda ʿilm ü maʿrifet
Şol hünersüz esbe beŋzer kim urılmaz zeyn ü raḫt

3. ʿĀlim ol kim ʿālemüŋ aḥvāli maʿlūmuŋ ola
Olmayınca ḳuvvet-ü[398] bāzū çekilmez ḳavs-i saḫt

4. Pādişāh oldur ki tācın[399]ʿilm ide taḫtın kemāl
Şeh deġüldür itmeyen kesb-i[400] kemāli maʿrifet[401]

5. Tāc ü taḫta lāyıḳ aʿmāl ide[402] gör[403] her zamān
Baḫtīyā çün-kim naṣīb oldı saŋa bu ʿizz u baḫt

---

[394] tā: hep **D.**
[395] ol Ḫażret-i: oldur ki **M.**
[396] Sultan Ahmed D., (5 beyit), s. 50.
[397] itmeye: itmedi **D.**
[398] ḳuvvet-ü: ḳuvvet-i **D.**
[399] tācın: baḫş **M.**
[400] kesb-i: ilm ü **D.**
[401] maʿrifet: tāc ü taḫt **D.**
[402] ide: ola **D.**
[403] gör: kāruŋ **D.**

[68a]

45[404]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

[ĠAZEL-İ ḪAṬĀYĪ]

1. Bir perī ḥayrāniyem bilmem mekānı ḳandadur[405]
   Kimse bilmez dünyede nām u nişānı ḳandadur[406]

2. Ḫūbları sevme diyü[407] ṭaʿn itme iy nāṣıḥ baŋa
   Çünki bilmezsin mekān-ı cāvidānı ḳandadur[408]

3. Geldi *Sübḥāne ʾllezī esrā bi-ʿabdih* [409]şānına
   Levḥ-i maḥfūẓ içre[410] ol ḥüsnüŋ beyānı ḳandadur[411]

4. Pes didi yüzini[412] göster didi ṭāḳat yoḳ saŋa[413]
   Bu suʾāline cevāb-ı *Len terānī*[414]ḳandadur[415]

5. Tā viṣālüŋde[n] cüdā ḳaldum[416] ḥayātum ḳalmadı [417]
   Dünyevī ʿuḳbāda sensüz ḥayātum ḳandadur[418]

---

[404] Hatâyî D., G.78 (7 beyit), s. 316-317.
[405] ḳandadur: ḫandadur **D.**
[406] ḳandadur: ḫandadur **D.**
[407] diyü: diyüp **D.**
[408] ḳandadur: ḫandadur **D.**
[409] İsra Süresi, 111. ayet, https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/sure/17-isra-suresi (ET: 06.04.2019)
[410] içre: üste **D.**
[411] ḳandadur: ḫandadur **D.**
[412] pes didi yüzini: men didüm yüzüŋi **D.**
[413] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[414] İskender Pala, "*Len Terani*", **DİA**, C.27, İstanbul 2003, s.138.
[415] ḳandadur: ḫandadur **D.**
[416] ḳaldum: düşdüm **D.**
[417] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[418] sensüz ḥayātum ḳandadur: sensiz zindegāni ḫandadur **D.**

46[419]

Remel

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

ĠAZEL-İ ḤĀFIẒ FÜTŪḤĪ

1. Ḥamdülillāh der-i meyḫāneyi gördük meftūḥ
   İçelüm cām-ı muṣaffā bulalum rāḥat-ı rūḥ

2. Öle yazduḳ bu gice ġuṣṣadan ey nefḥa-i gül[420]
   Gül yüzüŋ şevki-ile nūş idelüm cām-ı ṣabūḥ

3. Der-i meyḫāneyi gel bekleyelüm ölince
   Bizden öŋdin gelene bunda[421] imiş fetḥ [ü] fütūḥ

4. ʿÖmr-i cāvīde irüp sāye-i zülfüŋde göŋül
   İrdi bir rūḥa ki ʿömrinde anı görmedi Nūḥ

5. **Ḥāfiẓ**'a[422] tevbeye gelsün dir iseŋ ey nāṣıḥ
   Ne sen ol dünyede ne tevbe vü ne nām-ı Naṣūḥ

[68b]

47[423]

Remel

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ĠAZEL-İ DERŪNĪ

1. Āh kim dermānda ḳaldum derd-i ʿaşḳa yoḳ devā
   Baḫt ise yārī degüldür yār ise bir bī-vefā

[419] Hâfız Fütûhî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. PBM, G.1261 (5 beyit), s. 835.
[420] nefḥa-i gül: muġbeçe gel **PBM.**
[421] bunda: bundan **PBM.**
[422] Ḥāfıẓ'a: Ḥāfıẓī **PBM.**
[423] Derûnî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. TŞ2.,s.160.

2. Didüm ey cān vaṣla imkān[424] var mı āḫir lā didi
Āh kim kesdi ümīdüm riştesin miḳrās-ı lā

3. ʿAşḳuŋa üryān olup şol deŋlü yaḳdum tāze dāġ
Penbe-i dāġum tenimde ṭutdı bir şekl-i fenā

4. Ḥaṭ degüldür gördügi yüzi ḳarasıdur raḳīb[425]
Baḳduġınca ʿārıżuŋ mir'ātına ey meh-likā

5. Ey **Derūnī** firḳat eyyāmında ġamdan bir nefes
Göŋlüni açmaz senüŋ illā ki cām-ı pür ṣafā

48[426]

Hezec

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

ĠAZEL-İ SIRRĪ

1. Bugün bu dār-ı dünyāda benüm māl ü menālüm yoḳ
Yarın anuŋ ḥisābın virmege bārī melālüm yoḳ

2. Göŋül abdāl[ı] esrār-ı lebüŋle olalı bengī
Yitürdüm ʿaḳlumı ben kendü kendümden ḫayālüm yoḳ

3. Girüp bir mescide vāʿiż çekişür gördüm ellere
Menüm meyḫānede kimseyle hīç ceng ü cidālüm yoḳ

4. Düşelden iy dil ol ḫūbī miyānuŋ ʿaşḳına şimdi
Żaʿīf-i nā-tüvānem benüm ḳılca mecālüm yoḳ

[424] didüm ey cān vaṣla imkān: āhir vaslına bir çāre **TŞ-2**
[425] raḳīb: hasūd **TŞ-2**
[426] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

5. Ölicek **Sırrī** ben ṭaŋ mı eger aġlarsa vārişler
Ḳalacaḳ anlara zīrā benüm bir köhne şālum yoḳ[427]

[69a]

49[428]

Remel

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

1. Bir ḫaber vir ey ṣabā n'oldı gül-istānum benüm
Kimler ile ṣalınur serv-i ḫırāmānum benüm

2. Bülbül-i müştāḳuŋ[429] agladugın yār işidüp
Ḫārlarda açılur mı verd-i ḫandānum benüm

3. Hīç bilür mi mey yirine dem-be-dem ḳan yutduġum
İşidür mi ney yirine āh u efġānum benüm

4. Sebzeler dil uzadup topraġa sürerler yüzin
Kimseden incinmesün bu naḫl-i būstānum benüm

5. **Bāḳiyā** bir mürġdur gūyā giriftār-ı ḳafes
Kūy-ı yāri aŋıcaḳ uçmaḳ diler cānum benüm

50[430]

Hezec

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

1. İlāhī gerçi dünyāda ḥisābı yoḳ günāhum var
Senün gibi ilāhum var Resūlüŋ gibi şāhum var

[427] yoḳ: var **M.**
[428] Bâkî D., G.345 (5 beyit), s. 313.
[429] müştāḳuŋ: müştāḳuŋuŋ **D.**
[430] Yahyâ Beg D., G.63 (5 beyit), s. 320.

2. Mürīd-i ʿaşḳ-ı pīr[431] oldum hidāyet ḫānḳāhında
Penāh-ı derdmendāna penāh olmış penāhum var

3. Ṣalāḥ u zühdümüŋ āyīnesinde görinen ancaḳ
Ḥicāb-ı çihre-i maḳsūd olan rūy-ı siyāhum var

4. Meded ey mürşid-i kāmil tesellī eyle luṭfuŋdan
Ecel derbendine uġrar ʿaceb ḳorḫulu rāhum var

5. Ziyāde sevmezin Haḳ sevmedügi ehl-i dünyāyı
Der-i ʿuzletde ey **Yaḥyā ʿ**acāyib ʿizz ü cāhum var

[69b]

51[432]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

ĠAZEL-İ HAYĀLÎ

1. Kāse kāse nice zehrin içelim gerdūnuŋ
Bize tiryākini ṣun sāḳī mey-i gül-gūnuŋ

2. Leyliniŋ yoluna hāk oldıġu'çün ʿizzet idüp
Götürür başda ġubārını ṣabā Mecnūnuŋ

3. Müddeʿiler gözümüŋ yaşına ḫā' il olımaz[433]
Ḫār u ḫāslar[434] yolunu baġlayamaz Ceyḥūnuŋ

4. Sīm-i eşkim niye[435] yarar [naẓar] itmez aŋa yār
Yere geçsün[436] nidelim[437] genci imiş Ḳārūnun

[431] ʿaşḳ-ı pīr: pīr-i ʿaşḳ **D.**
[432] Hayâlî D., G. 270 (5 beyit), s. 182.
[433] olımaz: olamaz **D.**
[434] hāslar: hasler **D.**
[435] niye: neme **D.**
[436] geçsün: geçsin **D.**
[437] nidelim: nideyin **D.**

5. İltifatını **Ḫayālī** ḳulunuŋ eyle ziyād
Aŋa çekdirme Şehā taʿnını her [bir] dūnun

52[438]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

ĠAZEL-İ NAẒMĪ

1. Yeridir yāreleyüp yerlere dökse ḫūnuŋ
Nege yarardı göŋül sevgüsi ol bed ḫūnuŋ

2. Dem-i vuṣlatda miyānuŋı kenārına çeken
Ne bilür çekdügini hicrile ben maḥzūnuŋ[439]

3. Müddeʿīler yaşum ırmaḳ dilemiş kuyuŋda[440]
Ḫār u ḫāslar yolını ḳande duṭar[441] Ceyḥūnuŋ[442]

4. Beni reddeyleme ʿālī eşügiŋden şāhā
Ḳuluŋum ṭaʿnını çekdürme baŋa her dūnuŋ[443]

5. **Naẓm-ī** ḫaste-yi ḥikmet ne şifa virmeyesin
Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür ḳanūnuŋ[444]

[438] Nazmî (Edirneli) D., G.644 (5 beyit), s. 469.
[439] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[440] yaşum ırmaḳ dilemiş kuyuŋda: işigiŋden yaşım ırmak **D.**
[441] har u hāslar yolını ḳande duṭar: līk ḫāṣā ṭuta yolın **D.**
[442] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[443] Bu beyit dîvânda 643 numaralı gazelin 3. beyitidir.
[444] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

[70a]

53[445]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

ĠAZEL-İ RAHMĪ

1. Māniʿ olmaz müjeler yaşına ben maḥzūnuŋ
   Ḫār ü ḫaslar yolını baġlayamaz[446] Ceyḥūnuŋ

2. Kūhsār içre degül lāleler ey leyl-i hırām[447]
   Gözlerinden dökülen[448] yaşlarıdur Mecnūnuŋ

3.Ḥüsn meydānı içinde yalaŋuz yügrekdür[449]
   Ḥaṭṭ-ı Şebdīzüŋ ile şimdi rūh-ı Gülgūnuŋ[450][451]

4. Sinemi def idüben ḳāmetüni[452] çeng itdüŋ
   Ḫūblar içre efendi bu mıdur ḳānūnuŋ[453]

5. **Raḥmī** kim şevküŋle sīnesine dāġ urdın
   Sikke ḳazıdı[454] güzelüm üstine ṣan altunuŋ

---

[445] Rahmî (Bursalı) D., G. 118 (5 beyit), s.220.
[446] baġlayamaz: baġlayımaz **D.**
[447] leyl-i hırām: serv-hırām **D.**
[448] gözlerinden dökülen: dāg-ı hasretle düşen **D.**
[449] yügrekdür: yügrükdür **D.**
[450] rūh-ı Gülgūnuŋ: had-i gülgūnuŋ **D.**
[451] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[452] ḳāmetüni: ḳāmetümi **D.**
[453] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[454] kazıdı: kodı **D.**

54[455]

Hezec

Mefʿūlü Mefāʿīlün Mefʿūlü Mefāʿīlün

ĠAZEL-İ ḤAYRETĪ

1. Ey dil yine cānumdan ayırdı beni devrān
   Göz göre revānumdan ayırdı beni devrān

2. Çeşmümdeki nūrumdan cīsmümde ḥużūrumdan
   Ḳalbümde sürūrumdan[456] ayırdı beni devrān[457]

3.Bir serv-i dil-ārādan bir gülşen-i zībādan
  Bir özge temāşādan ayırdı beni devrān

4. Bir serv-i bülendümden bir şāh-ı levendümden
   Bir gerçek efendümden ayırdı beni devrān[458]

5. Ey **Ḥayretī** devletden tāc-ı ser-i ʿizzetden
   Va'llāhi saʿādetden ayırdı beni devrān

[70b]

55[459]

Hezec

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

[ĠAZEL-İ NİHĀNĪ]

1. Cefā vü cevr ile yaḳma igende[460] ḳalb-i ʿuşşāḳı
   Be hey çoḳ sevdügüm ḳalmaz güzellik kimseye bāḳī

[455] Hayretî D., G. 341 (5 beyit), s. 344-345.
[456] sürūrumdan: huzūrumdan **M.**
[457] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[458] Bu beyit dîvânda 2. beyittir.
[459] Nihânî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. PBM., N. 7961 (5 beyit), s.2862.
[460] igende: iŋende **PBM.**

2. Ruḫuŋ evṣāfını beŋzer ṣabā gülşende yād itmiş
Ṭaġıtmış ṣaçların sünbül yile virmiş gül evrāḳı

3. Ne nāzük nāfe-i Çīn'dür nigārā zülf-i pür-çīnüŋ
Kʾanun ḫoş-būyı ser-tā-ser muʿaṭṭar ḳıldı āfāḳı

4. Elinden zehr nūş itmek olur minnet mi var cāma[461]
Semen-sīmā vü [sīmīn]-ten ṣāfi ola sāḳı güzel sāḳī

5. Didüm müştāḳ-ı[462] didārum[463] **Nihānī** gibi bir var mı
Didi dīdārumuŋ yüz biŋ ola ʿālemde müştāḳı

56[464]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

[ĠAZEL-İ USŪLĪ]

1. Bize bu ʿaşk- ile eglenmeġe bir yār olsa
Yār biŋ biŋ bulınur[465] yār-ı vefādār olsa

2. Nereye ister iseŋ gitse işim var dimese[466]
Ḥāṣılı çāḳ deli göŋlüm gibi bīkār olsa

3. Yel gibi yelse [vü] bir laḥẓa ḳarār eylemese
O da bir serv-i hevā-bahşa hevādār olsa

4. Gündüzünde[467] benümle bile çekse ġamını[468]
Giceler[469] şubḥa değin şevḳ-ile[470] bīdār olsa

---

[461] mi var cāma: be yā Allah **M.**
[462] müştāḳ-ı: ʿuşşaḳ-ı **PBM.**
[463] didārum: didārun **PBM.**
[464] Usûlî D., G.120 (5 beyit), s. 216.
[465] bulınur: bulunur **D.**
[466] dimese: demese **D.**
[467] gündüzünde: gündüzün **D.**
[468] çekse gamını: afyon-ı gamı **D.**

5.Çünki yār olduŋ **Uṣūli** ḳulına[471] sulṭānum[472]
Ġam degül cümle cihān ṭopṭolu aġyār olsa

[71a]

57[473]

Remel

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

ĠAZEL-İ ZĀṬĪ

1. Nolduŋ iŋlersin felek her-cāyī cānānuŋ mı var
Her makāmı seyr ider[474] bir māh-ı tābānuŋ mı var

2. Beŋzüŋi ey bū-stān faṣl-ı ḫazān mı kıldı[475] zerd
Yoḫsa başı ṭaşra bir serv-i ḫırāmānuŋ mı var

3. Uydurup kande gidersin bir bölük aşıḳlarını
Kesmege Eyyūb Ensārī'de kurbānuŋ mı var[476]

4. Yoluŋa cānum revān itsem gerek cānā didüm
Yüzüme biŋ ḫışm ile baḳdı didi cānuŋ mı var

5. Zülf-i dil-ber gibi ey **Ẕātī** perīşānsın yine
Cevri bī-ḥad yoḫsa bir yār-ı perī-şānuŋ mı var

---

[469] giceler: geceler **D.**
[470] şevḳ-ile: derd ile **D.**
[471] ḳulına: kuluna **D.**
[472] sultānum: sultanım **D.**
[473] Zâtî D., G. 406 (5 beyit), s. 406. (I.C.)
[474] her makāmı seyr ider: seyri der her menzili **D.**
[475] kıldı: itdi **D.**
[476] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

58[477]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

ĠAZEL-İ REVĀNĪ

1. Didüm ey meh beni hicrüŋde çoġ aġlatdı felek
   Didi nāz-ile geçen yaġmura ṭutma kepenek

2. Didüm ey ġonce-dehen leblerüŋ emmek ola mı
   Didi biŋ nāz-ile yoḳ yire saḳın çekme emek[478]

3. Görmeyen tāze nihāli gülü nesrīnler ile
   Göreŋ[479] ol şūḫ-ı cihānı yine[480] altunlu benek

4. Ḳanuma ġamzelerüŋ göz göre etmek ṭoġrar
   Yoḳdur arada meger anuŋ ile ḥaḳḳ-ı nemek

5. Gel begüm būseŋe cān virelüm[481] didügim içün
   Baŋa ol ġonce-dehen gitdi **Revānī** sögerek

[477] Revânî D., G.196 (5 beyit), s. 289-290.
[478] Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.
[479] göreŋ: görsün **D.**
[480] cihanı yine: kaçan kim geyer **D.**
[481] būseŋe cān virelüm: cān virelüm būsene **D.**

[71b]

59[482]

Hezec

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

ĠAZEL-İ MÜDĀMÎ

1. Oldum yine üftādesi bir tāze civānuŋ
   Dil bülbülü meddāḥıdur ol ġonce-dehānuŋ

2. İrişdi göŋül Kaʿbe-i kūyuŋda ṣafāya
   İtmez hevesi Merve ḥaḳḳı baŋa cinānuŋ

3. Merdānedür ol ʿāşıḳ-ı bī-çāre siperveş
   Ṣabr eyleye peykānına ol ḳaşı kemānuŋ

4. Bī-çāre dilüŋ ḳalmadı bir ḳılca ḳarārı
   Bir kerre görelden güzelüm ince miyānuŋ

5. Beş beytle ʿarż [eyleye] **Müdāmī** saŋa ḥāli
   Himmetleri birle yine yārān-ı ṣafānuŋ

60[483]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

ĠAZEL-İ FİĠĀNİ

1. Dökmege ḳanını ḫalḳuŋ ki müjeŋ āl eyler
   Bize geldükçe ṭoḳınmaz geçer ihmāl eyler

[482] Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.
[483] Figânî D., G. (7 beyit), s.42.

2. Her dem-i[484] dīde kenār itmege ol serv-ḳadi
Yitmiş iki dereden su getürüp āl eyler

3. Ṭoġrulıḳ itdügüm içün midür ey serv-i revān
[Bu] sitāyiş yire çalup[485] beni pā-māl eyler

4. Demrenin mi yaturupdur dil-i hākīde ʿaceb[486]
Tīrüŋ ey ebrū[487] kemān sīnemi ġırbāl eyler

5. Gül yüzüŋsüz idemez ṭabʿ-ı **Fiġānī** efġān
Gülşenüŋ bülbülini faṣl-ı ḫazān lāl eyler[488]

[72a]

[Bu sayfa boştur.]

[72b]

61[489]

Remel

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

[NAZM]

[?]

1. Olamaz bu ḫüsn-[i]le fāʿiḳ saŋa
Kim görüp olmaz ʿaceb ʿāşıḳ saŋa

Sen bu gīsūlarla ey çeşm-i siyāh
Bend idersin ʿālemi bī-iştibāh

[484] her dem-i: mürdem **D.**
[485] çalup: çalar **D.**
[486] Bu mısra dîvânda yer almamaktadır.
[487] ebrū: ḳaşı **D.**
[488] Bu beyit dîvânda 7.beyittir.
[489] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

2. Olsa üftāde cihān lāyıḳ saŋa
Kim görüp olmaz ʿaceb ʿāşıḳ saŋa

Var iken sende bu mestāne nigāh
Kim görüp olmaz ʿaceb ʿāşıḳ saŋa

[73a]

[Bu sayfa boştur.]

[73b]

62[490]

Remel

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

[ĠAZEL-İ ĀFİTĀBĪ][491]

1. Yine diş yāresi var sīb-i zenaḫdānında[492]
Yine şeftalü yemişler gibi bostānında

2. Gice aġyār ile mey içdügine[493] şāhiddür
Uyḫusuzlıḳ eşeri nergis-i mestānında[494]

[74a]

[Sayfada yukarıdaki gazel tekrar etmektedir.]

[490] Âfitâbî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. PBM., G.7132 (6 beyit), s. 2575.
[491] Mecmuada bu şiir "Kıtʿa" başlığı ile kayıtlıdır.
[492] zenaḫdānında: zenaḫdānunda **PBM.**
[493] içdügine: içdügüŋe **PBM.**
[494] Bu beyit PBM'de 4. beyittir.

SONUÇ

1. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarada kayıtlı Mecmūʿa-i Eşʿār adlı şiir mecmuası toplamda 74 varaktan oluşmakta ve incelememizi ihtiva eden kısım ise 38a-74b varakları arasında bulunmaktadır. Mecmua içerisinde yer alan manzumelerin önce transkripsiyonlu metni oluşturulmuş, sonrasında ilgili dîvânlarla ya da diğer akademik çalışmalarla karşılaştırması yapılmıştır.

2. Çalışmamız içerisinde 30 şaire ait 63 adet şiir tespit edilmiştir. Mecmua içerisinde şiirleri bulunan Sâmî, Müdâmi, Zeynî, Sırrî gibi şairlerin kimliklerinin tespiti ise mümkün olmamıştır.

3. Mecmuanın giriş kısmında "ṣāḥib Aḥmed Ġālib Efendi" kaydı bulunmaktadır. Fakat bu kişinin mecmuanın müstensihi veya düzenleyicisi olup olmadığı kesinleştirilememiştir.

4. Okunaklı bir el yazısıyla yazılan mecmua içerisinde eserin imlâ hataları yok denecek kadar azdır.

5. Çalışmamız içerisinde divan neşirlerinde bulunmayan ya da çeşitli akademik kaynaklarda tespit edemediğimiz yeni şiirler mevcuttur. Örneğin, Zeynî'nin mecmua içerisinde 10 adet gazeli bulunmaktadır. Sırrî isimli şairin ise 1 gazeli bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AKSOYAK, İ. Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Divan II*, Harvard Üniversitesi Yay.,

AVŞAR, Ziya, *Revânî Dîvânı*, Ankara 2017. http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0 (ET: 26.03.2019)

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed -TANYERİ, M. Ali, *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı*, C. I-II- III, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1987.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, *Yahyâ Bey Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed-TANYERİ, M. Ali, *Hayretî Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1981.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi Yay., Ankara 2010.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2009.

ERDOĞAN, Mustafa, *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, İstanbul 2011.http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0 (ET: 26.03.2019)

ERGUN, Sadeddin Nüzhet, *Türk Şairleri I-II*, Bozkurt Matbaası, İstanbul 1936.

İSEN, Mustafa, *Usûlî Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1990.

KANAR, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yay., İstanbul 2010.

KARAHAN, Abdülkadir, *Figanî ve Divançesi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.,İstanbul 1966.

KARAVELİOĞLU, Murat A., *Şem'î Dîvânı (Prizrenli Şem'î)*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., İstanbul 2014.

KARTAL, Ahmet, *Muallim Nâcî Lügat-i Nâcî*, TDK Yay., Ankara 2009.

KAYAALP, İsa, Sultan Ahmed Dîvânı, Hz. Akşemseddin Vakfı Yay. İstanbul 1994.

KÖKSAL, M. Fatih, *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, Kesit Yay., İstanbul 2012.

KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı* (Tenkitli Basım), TDK Yay., Ankara 2015.

LEVEND, Agâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yay., İstanbul 2014.

REDHOUSE, Sir James W., *Turkish And English Lexicon*, New Edition, Librarie Du Liban, Beirut 1987.

SARAÇ, M. A. Yekta, *Emrî Divanı*, Eren Yay., İstanbul 2002.

TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Beg Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Yay., İstanbul 1945.

TARLAN, Ali Nihat, *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri ('Ulvî-Me'alî-Nihânî-Feyzî-Kâtibî)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. Fasikül 3, İstanbul 1948.

TEKİN, Arslan, *Edebiyatımıza İsimler ve Terimler*, Ötüken Neşriyat Yay., İstanbul 1999, Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1981.

Süreli Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies,* Volume 2/3, Ankara 2007, s. 122-137.

KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, Mecmualara Sorulması Gereken Sorular, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 51-64.

ÜNVER, İsmail, Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, *Turkish Studies/International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/6 Fall, Ankara 2008, s. 1-46.

YILMAZ, Ozan, Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: SüleymaniyeKütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleysiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

Diğer Yayınlar

AKDAĞ, Rabia, Edirneli Nazmî Divanı (269b-394a), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yozgat 2012.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Rahmî, Mustafa Rahmî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6747 (ET: 26.03.2019).

AŞKAR- DEMİRLİ, Mustafa - Ekrem, "Niyazi-i Mısrî" , *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi***,** C.33, İstanbul 2007.

BURMAOĞLU, Hamit Bilen, *Lâmi'î Çelebi Divanı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve*

CANKURT-ÇAYLI, Gülşen, *Figanî Divanı Gramatikal İndeksi*, Andan Menderes ÜniversitesiSosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Aydın 2015.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, "Bâkî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi***,** C.4, İstanbul 1991.

ÇELİK, Fatma, *Cem'iyyetü'ş-şi'r,* İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi numara: 105 (88b-200a) (İnceleme-karşılaştırmalı metin), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2018.

ÇELİK, Muhittin, *Revani İşaret-Name (dil özellikleri-metin sözlük),* İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1989.

ÇETİN, İsmail, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı-Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Yayımlanmamış YLT, Elazığ 1993.

ÇETİNKOL-BAŞ, Fatma, *Pervâne Beg Nazire Mecmuası Mecmû'atü'n-Nezâ'ir (415-440) Transkripsiyonlu Metin Giriş-İnceleme-Dizin*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, İstanbul 2004.

ÇOLAK, Ahmet, *Mecmua-i Eş'ar (1b-80a) Topkapı Sarayı Revan No: 1972*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

DİYANET TEFSİRİ, https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/sure/17-isra-suresi (ET: 06.04.2019)

DURMUŞ, Tuba, "Hayretî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2711 (ET:26.03.2019).

ERDOĞAN, Kenan, *Niyâzî-i Mısrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni,* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum 1993.

ERDOĞAN, Mustafa, "Rahmî, Bursalı Pîr Mehmed", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=315 (ET:26.03.2019).

ERDOĞAN, Mustafa, Bursalı Rahmî ve Dîvânı, İstanbul 2011. http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0 (ET: 30.03.2019)

ERÜNSAL, İsmail E., "Revânî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.35, İstanbul 2008.

ERÜNSAL, İsmail, "Revânî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 35, İstanbul 2008.

ESKİMEN, Derya, *Mecdî Mehmet Efendi'nin Gazelleri,* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008.

GIYNAŞ, Kamil Ali, Pervâne Bey Mecmuası, Ankara 2017. http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0 (ET: 26.03.2019)

İLGÜREL, Mücteba, "Ahmed I", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C.2, İstanbul 1989.

İSEN, Mustafa- AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Âlî/Çeşmî, Gelibolulu Mustafa", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943 (ET:*26*.03.2019).

KARADENİZ, M.Uğur, *Süleymaniye Kütüphanesi 34 Numarada Kayıtlı Mecmua*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2014.

KARAGÖZ, Halil, *Askeri Divanı'nın Tenkidli Metni*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 1997.

KARAGÖZLÜ, Volkan, "Hayâlî Bey, Hayalî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekâr Memi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318 (ET:26.03.2019).

KARAHAN, Abdülkadir, "Figânî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.13, İstanbul 1996.

KARAVELİOĞLU, Murat Ali, "Şem'î, Prizrenli", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.38, İstanbul 2010.

KAVRUK-SELÇUK, Hasan- Bahir, Filibeli Vecdî Divanı, Ankara 2017.http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0 (ET: 26.03.2019).

KAYA, Bayram Ali, "Taşlıcalı Yahyâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul 2011.

KAYA, Bayram Ali, "Usûlî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 42, İstanbul 2012.

KÖKSAL, M. Fatih, "Figânî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5422 (ET:26.03.2019).

KÖKSAL, M.Fatih, "Âfitâbî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* , http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=304 (ET: 14.03.2019).

Kubbealtı Lugati, http://lugatim.com.

KURNAZ, Cemal, "Hayâlî Bey", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.17, İstanbul 1998.

KUT, Günay, "Lâmiî Çelebi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 27, Ankara 2003.

KUT, Günay, "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*, Dergâh Yay., C.6, İstanbul 1986.

KÜTÜKOĞLU, Bekir, "Âlî Mustafa Efendi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C. 2, İstanbul 1989.

Lexiqamus, *Osmanlıca Kelime Çözücü*, https://www.lexiqamus.com/tr.

OKAY, H. Nezihi, *Şehzâde Mustafa'nın Katli Üzerine O Günlerde Yazılmış Bir Ağıt*, Hisar Dergisi, 1975.

ÖZKAN, Mustafa, "Edirneli Nazmî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C.10, İstanbul 1994.

PALA, İskender, "Len Terani", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.27, İstanbul 2003.

SARAÇ, M. A. Yekta, "Emrî, Emrullah", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3630 (ET:26.03.2019).

SARAÇ, M. A. Yekta, "Emrî, Emrullah", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 11, İstanbul 1995.

SARAÇ, M.A.Yekta , "İbn-i Kemâl", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* , http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798 (ET: 14.03.2019)

SERDAROĞLU COŞKUN, Vildan, "Zâtî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 44, İstanbul 2013.

SEYHAN, Nezihe, "*Medhî Dîvânı*", Doktora Tezi, İstanbul 2000.

TATCI, Mustafa, "Hayretî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 17, İstanbul 1998.

TDK Büyük Türkçe Sözlük, http://tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&view=bts.

TIĞLI, Fatih, "Rahmî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C. 34, İstanbul 2007.

TIĞLI, Fatih, "Rahmî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul 2007.

UZUN, Mustafa, "Mecmua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.28, Ankara 2003.

ÜNVER, İsmail , "Askerî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi***,** C.3, İstanbul 1991.Yayımlanmamış DT, Erzurum 1983.

YEKBAŞ, Hakan, "Vecdî, Abdülbâkî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900 (ET:26.03.2019).

TIPKIBASIM

غزل بایاتی

رفتارہ کجلت بناز بلیہ جانا نہ مالنڈی

آیا نہ بلاور کرنہ جانہ مالنڈی

اکلندی بر زنبیکی بھوسیلہ جنبہ

دلہ بغی فغہ بر و خلمانہ مالنڈی

شنبہ دکم بوسینہ بردا غرمالیہ

برلی روانلکہ کلستانہ مالنڈی

کونیلہ روانلکلہ یم اشاغ جنت

کوزلرصویلہ روضہ رضوانہ مالنڈی

باغ کونلم نورسکرلہ دستر فشاندن

عشقنلہ کلمز زورینہ غمانہ مالنڈی

غزل عشرتی

باره تانبولیه جاه وفغانم بلیم

بخی شادلیکی دور زمانم بلیم

سبزه ده اچلدی کچیدی روان

منشورلی قالمدی بوصه نکرانم بلیم

دلبرم سیره کیدر بزبانکز قالدی مه

یزصفاده بخی عمر کذرانم بلیم

باغچه یه تقریر ایله نزهت کلجی

کیمسه ایلیجی بخی بلترکیانم بلیم

دیدی بیلخ نازیلا ولغنده ماهم

مخمور یلدی نایی کوردکجه مغان دترر
ملی جوشنی کوش اتسه صحبایی کرلن دترر
جان دترر
روان دترر

مستانه لر اخندن بیل سرو روان دترر
بوتن دکل ای زاهد هر عضوم انان دترر
الدترر
والله بنم

الدترر ایاغ دترر جسمیمده جان دترر
والله بنم جانم بو روح روان دترر
بن بنده کی بزم ایچره صنماکه بو جان دغلر
مستانه دیدیمدن جسمیمده جان اغلر
بو نیونی اکوب مطرب کوردکی نه قان اغلر
مخمور لق النذر بیلدی اچی نهان اغلر
جان دترر
روان دترر

خمخانه عشاقه اوغرسه اکر راهم
محبوب ملوکیله اولاکه ایره جانم
الدترر
والله بنم

بو بزمه ایرشمدی کلمدی کبی ماهم
شول قان اولیجق میدن والله بنم شاهم
مخمور لیکون عارف عالمده نه کار اتسک
بزم ایتمکه اول مهله کلشنده قرار اتسک

اول

اول پرچمی پرچینیله صحرایه فرار اتسک
سرخوشله بو دلداری تنها چه شکار اتسک
جان دترر
روان دترر

الدترر
والله بنم

محبوبیله می ایچمک کرچکی ظرافتدر
فرصتله انی قوجمق ای صوفی نزاکتدر
عیش ایتمکه بزمله بر تازه جوان اولسه
صید ایتمکه محمور له محبوب زمان اولسه
لعل لب میکونی بن مرده یه جان ویرسه
اغیاری یداندیشدن فرضاکه نهان اولسه
جان دترر
روان دترر

بر مست خراب اولمق صنماکه لطافتدر
یارنده خماری بس باشه فلاکتدر
الدترر
والله بنم

مطرب بو کلامی بتداجی تمام ایتدم
کرچکی او دلداری بن کندیمه رام ایتدم
میکون شفق ایچره بن مرده یه جان اولسه
مخمور لغنی انک مرغ دل دام ایتدم
جان دترر
روان دترر

الدترر
والله بنم

الدتر ایاغ دتر جسمده جان دتر
والله بنم جانم بو روح روان دتر

شکالا تقمیدر هر دم بزی کوردکجه النمق
تحمل اتمیوب بر یاکه لازم کلدی صالنمق

طاقلدک بنده کی ترک ایلیوب اعدایه سلطانم
صفا ایتدک کیدوب غیاریله تنهایه سلطانم

دوشمیه شکا جانا پاره اعدایه چالنمق
روامی روسیهلر وش بانکجه صالنمق

عطا و لطفکز مبذول ایکن دنیایه سلطانم
ندن چاق بویله انجمنک دلی شیدایه سلطانم

حیفلر حاصلی اول قامتی بالایه سلطانم
کزرمی روز شب بانکجه برقچ ارزلو ایتر

ندر باغ بو دکلو ناز و استغنایه سلطانم
اولوکر هر بری دایم نیجه احسانکه مظهر

دراغوش ایلیوب نازک تنک اغیاری بدکوهر
اوپرمی کوز اول ساعد سیمینکی ایلر

ویرر

مفرد

بو سنه مغرور ایلمه
دیمه یوق در بنکبی بر مخا
نف یوزکارا سر صاوورر
حرمانی کیبی

ویررمی لعل نابک بوسه لر اعدایه سلطانم

فراموش ایلدک کنج بلاده جانی مشتاقی
دکل اولکی کبی التفاتک بنده کی باقی

صلای نعمت وصلک ایله پر ایدوب افاقی
طیوردک پادشاهم خون احسانکله عشاقی

کرکمز غیر دلبرلر بیتر دنیایه سلطانم

فراقکله ایدر دل صبحی اولنجه ناله و آهی
حذر قیل نوجوانم الم دن آهو سحرکاهی

وفا ایسه غرض ادنایه اعلایه سلطانم

دفتردار عالی تحسیدر

سوزلسون چشم مستک دولت بیداری کورسنلر
بوزلسون بند زلفک طره طراری کورسنلر

چوزلسون کمرلر مرآت پر انواری کورسنلر
چیقر پیراهنک تا قدرتی ستاری کورسنلر

مدد روح مصور نیجه اولورمش یاری کورسنلر

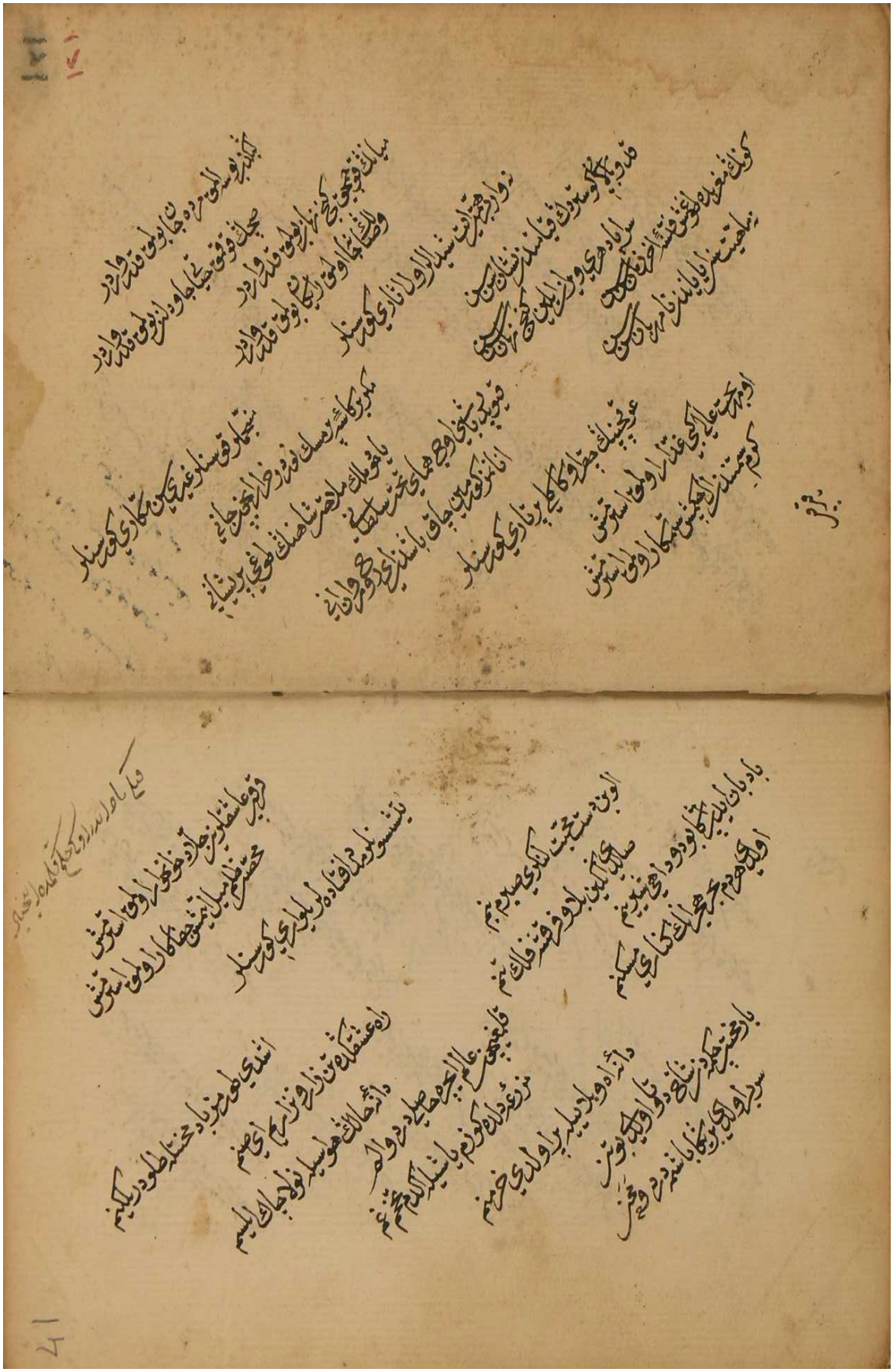

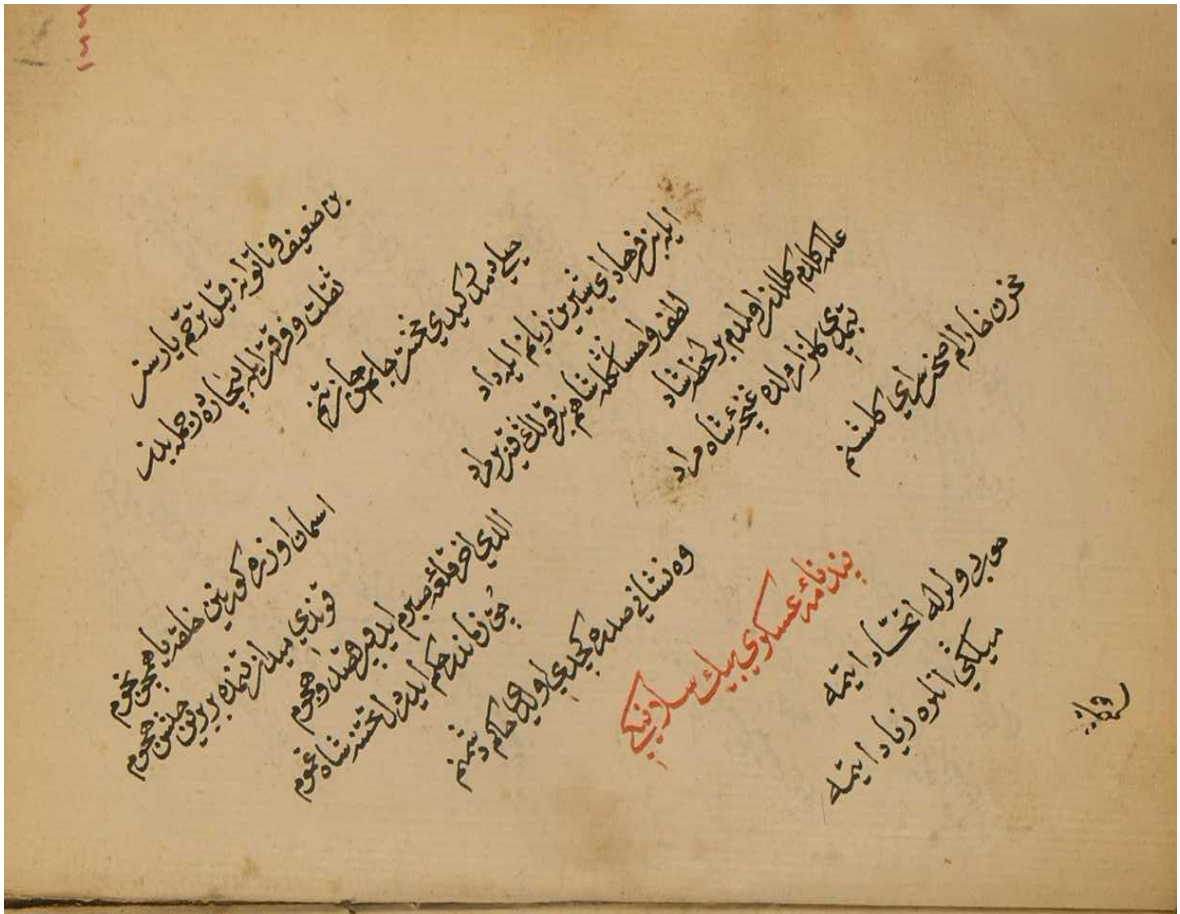

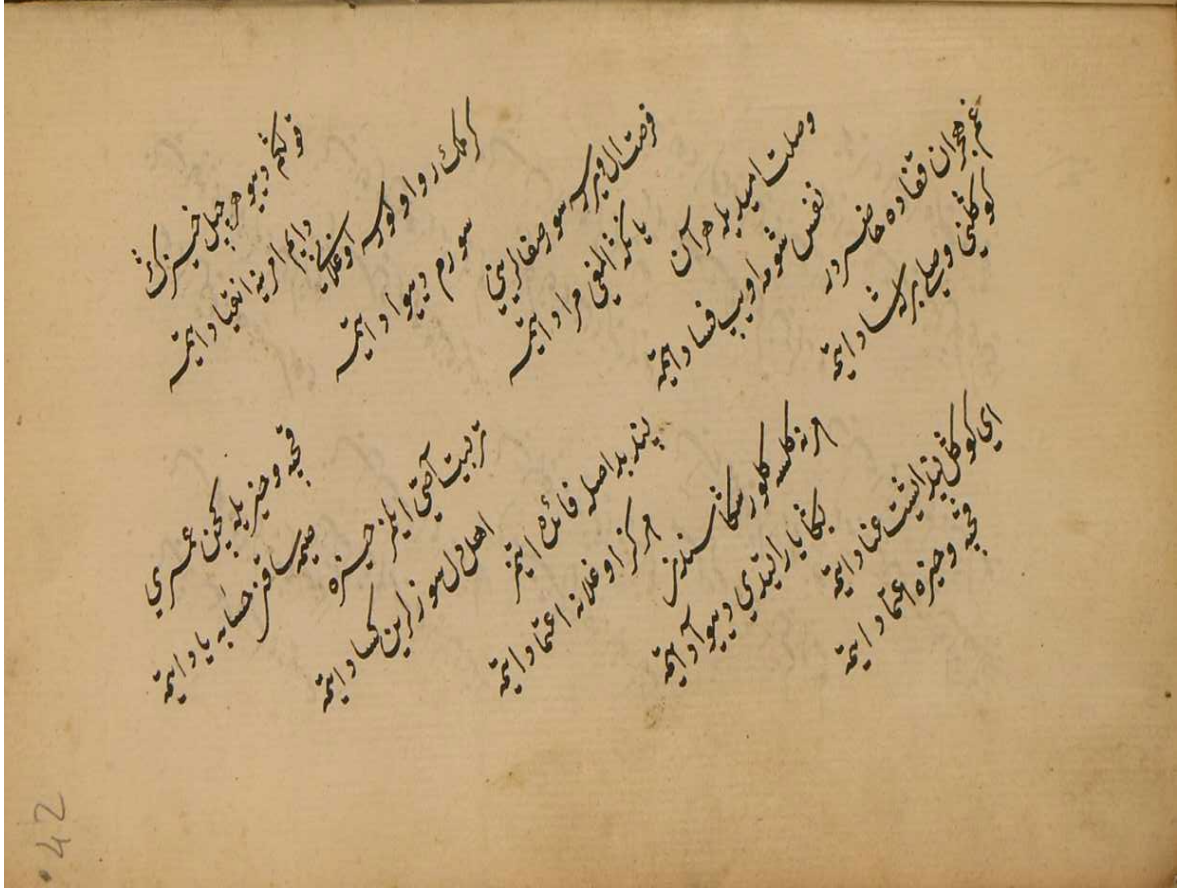

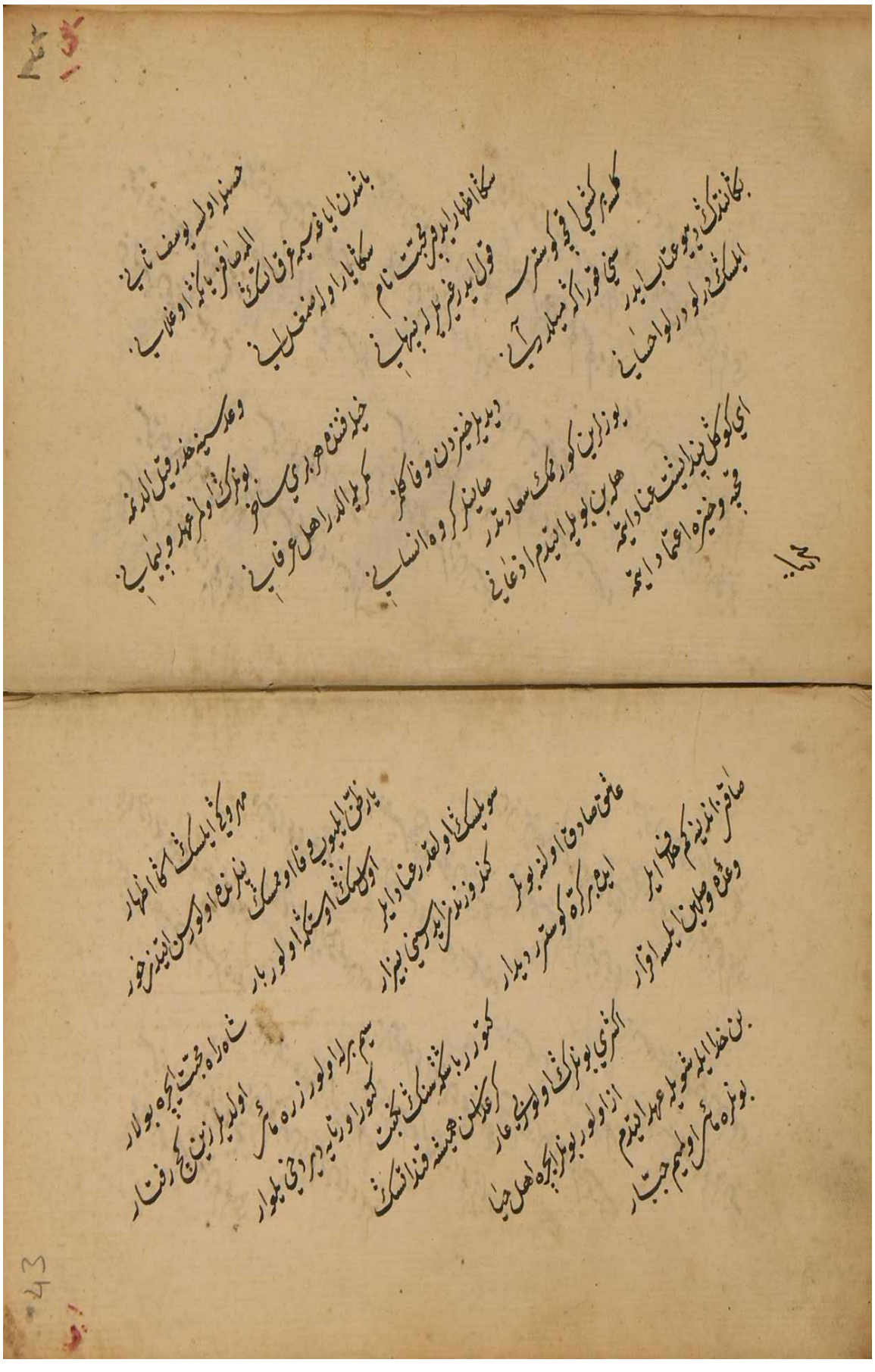

ای کوکل پند ایشت عنادایتمه
قچه وخیزه اعتماد ایتمه

کندو زین بر کوزل صانعی ممتاز
سکا حد دن زیاده ایلر ناز

مهرکی کوردی چون سنک زیاده
جورنی چوق ایدر وکلمنی ناز

مسکنت بر سن نیاز اتسک
سکا ادم دیمز ایدر اغماز

سینی نی کبی ایلیوب نالان
اولور لعل می هواسیله دمساز

نرده استه سک شکار اولنور
کونده بیک کوشه ده ایدر پرواز

عار ناموسی ترک ایدوب جانا
الدن ارلنمیوب اولور جنباه

جیفه زاغلر اولوب طایر
کاشیه میل ایدرمی هیچ شهباز

کوش قیل کر وار ایسه عقلک
لوح دیلده سوزم حلیله یاز

ای کوکل پند ایشت عنادایتمه
قچه وخیزه اعتماد ایتمه

دل ویررمی کیشی شو اوغلانه
که اکا منزل اوله میخانه

مجلسنده ارازل هر دم
می ایچوب عشرت اتسه مجلسده

جهلا قسمنه اولوب مائی
نظر ایتمز اهل عرفانه

اویدر بر عاشقن یاتنجه بیله
قهوه سیرینه وارر رندانه

سن وصال صوینه که تشنه
چکه پهلویه چون اولن قانه

دونلر جمعنی ایدوب روشن
اولمه شمعه قرشو پروانه

سن انک نیکه خاخیم دیرسن
اول سینی خریله برصایه

چون صداقت بولرده یوق اصلا
دوشه فرصت طشقله رندانه

چون سنک میلک اولدغن بلدی
بلکه اویسک شریک اولور قانه

ای کوکل پند ایشت عنادایتمه
قچه وخیزه اعتماد ایتمه

یعقوب عاشق دلفگاره
یکیسی باده نوش اولور یولاری کسمیه یاره
میباید یرینی کیشی شول اوغلانه
دوشوب یرینی برسن ایچوبه
یکیشه زاویچی دیناره
وصلی طلب ایلسه برعاشق
قاتل اولور ایچی دستاره
یکیوز یکیرمی یدی یاشاری
زویچی بوق دیرلر اهل دیاره
وای اکر یاشوکه کلدویکی عشت
مشتری یه کشنی صاتمیخمز
الصو نمز بیدشواره
ویرلر اول اچیلیه برپولا
قاقیوب کیدری میدانه
الینه کر برعلامیاره
بیدبیدا صلی فائده ایتمز
اغزی اچمه صاقین کفتاره
ای کوکل بیدایشت عنادایتمه
بجه وخیره اعتمادایتمه

جوبلاولدیلر ایکی محبوب
بزده عیسی امردوکمش
بیکلدیکی اولکا عاشق پاک
دست ایشی ایله ایرچمک
یکیکوندوزصورصفارین
اهرمنلرایه بویوک اترک
سویلشورلر عبرلرواروب
شادایکن خاطرین ایدرغمناک
بولمز اصل هوایه مائل
فی المثل بولترنج اولسه شاک
یوقدرکم برنج کرچه وفا
رحمت قلمز عشقه بونلر
قیمی هرجائده رویه دیمک
دوراید ایدرز برو بوطقوزاقمک
سویمیه ایتمه ردقبول ایله
وارکسنه ذریعه ادراک

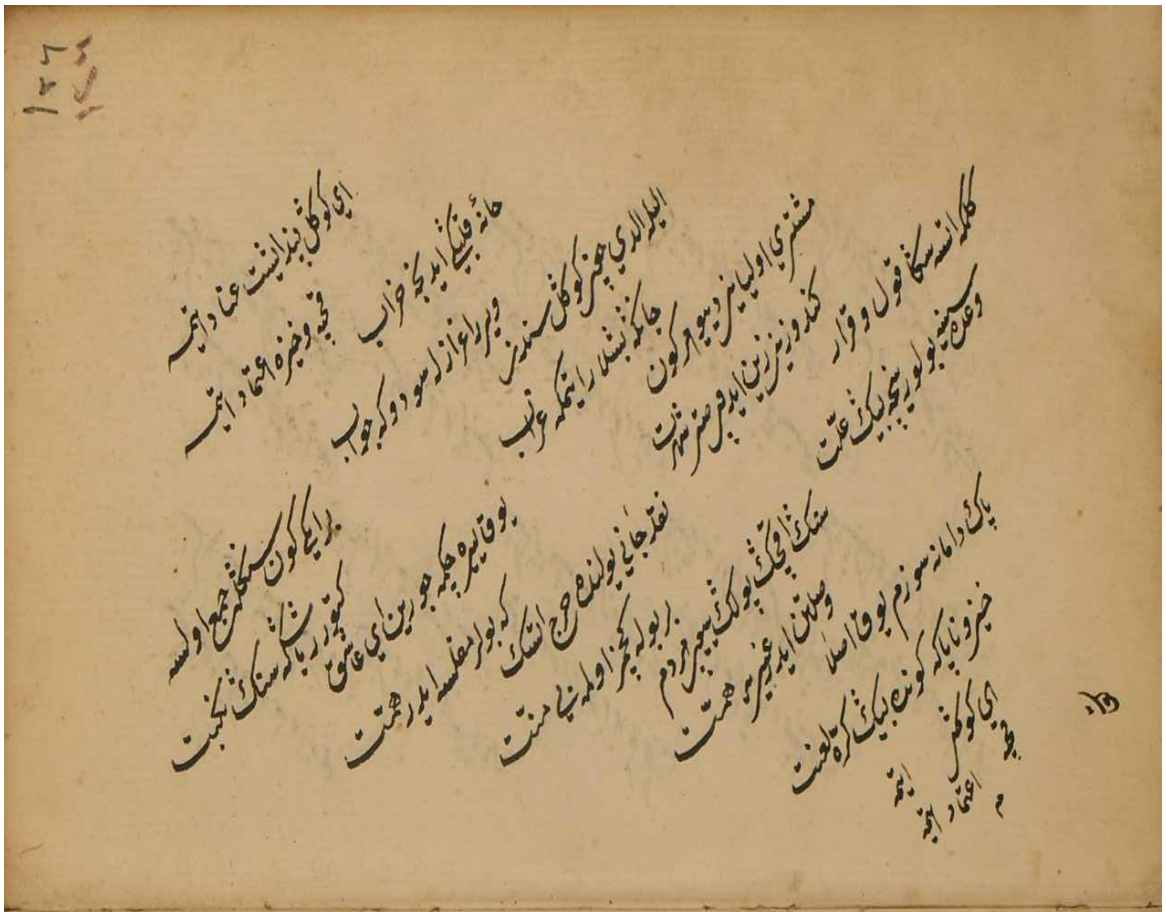

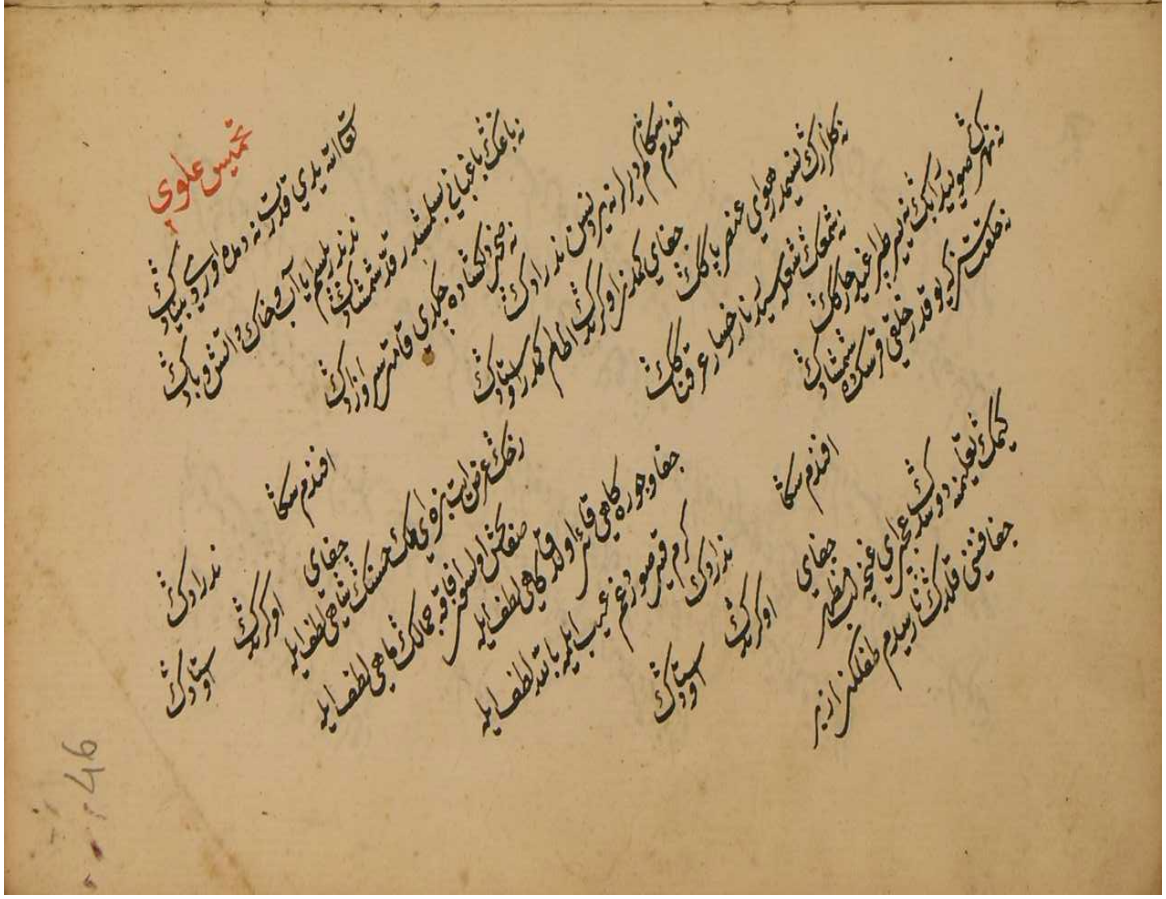

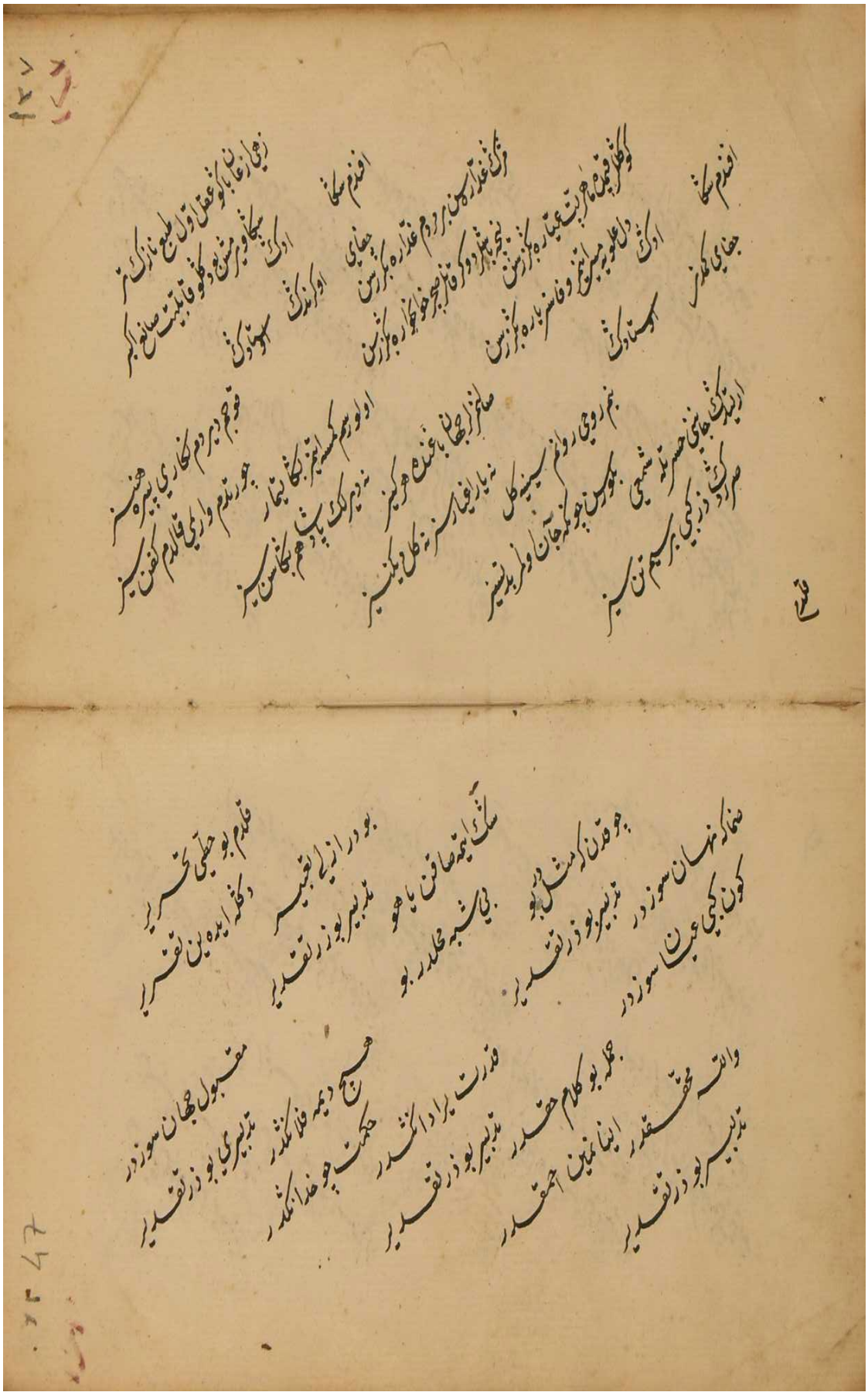

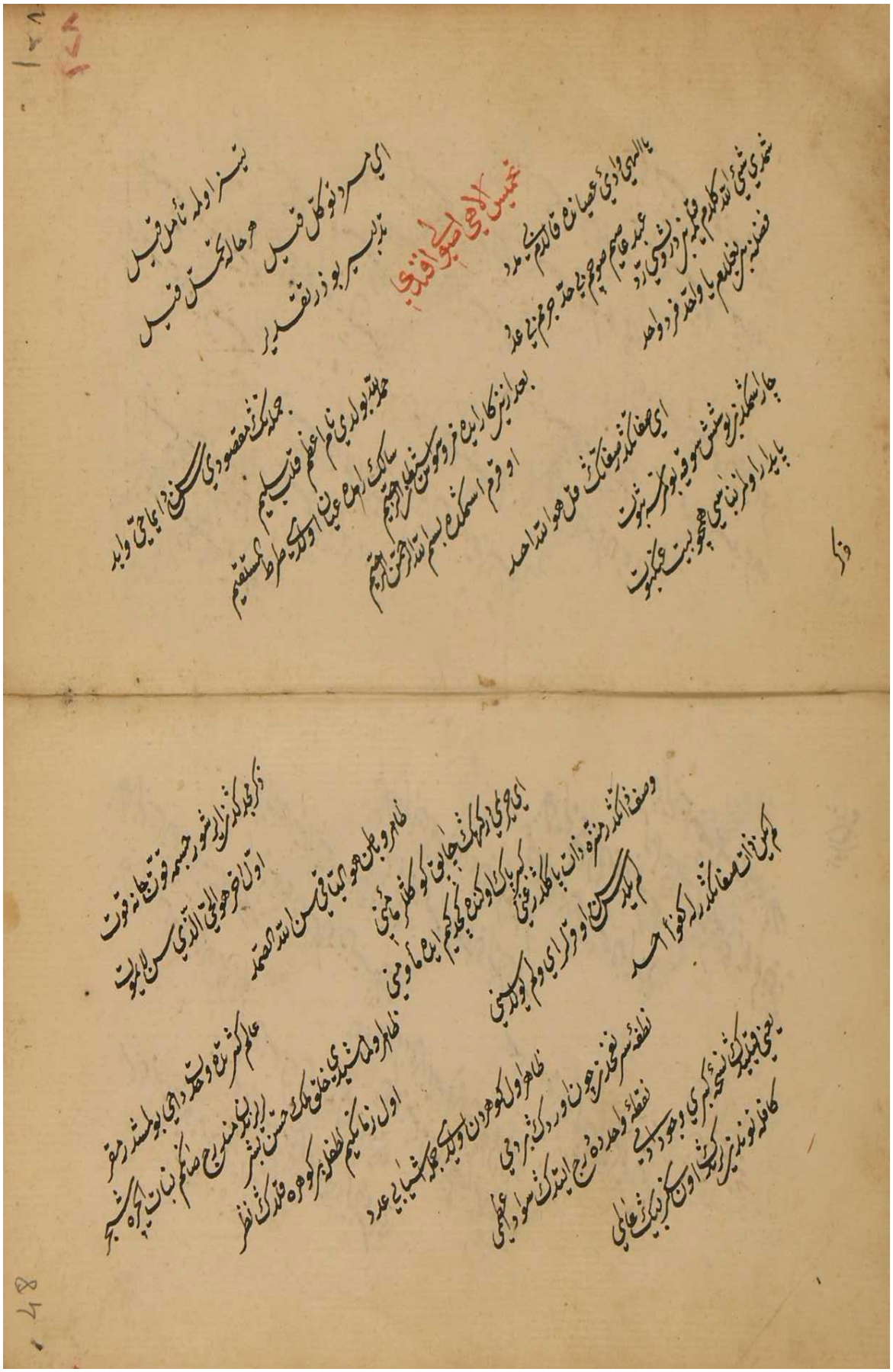

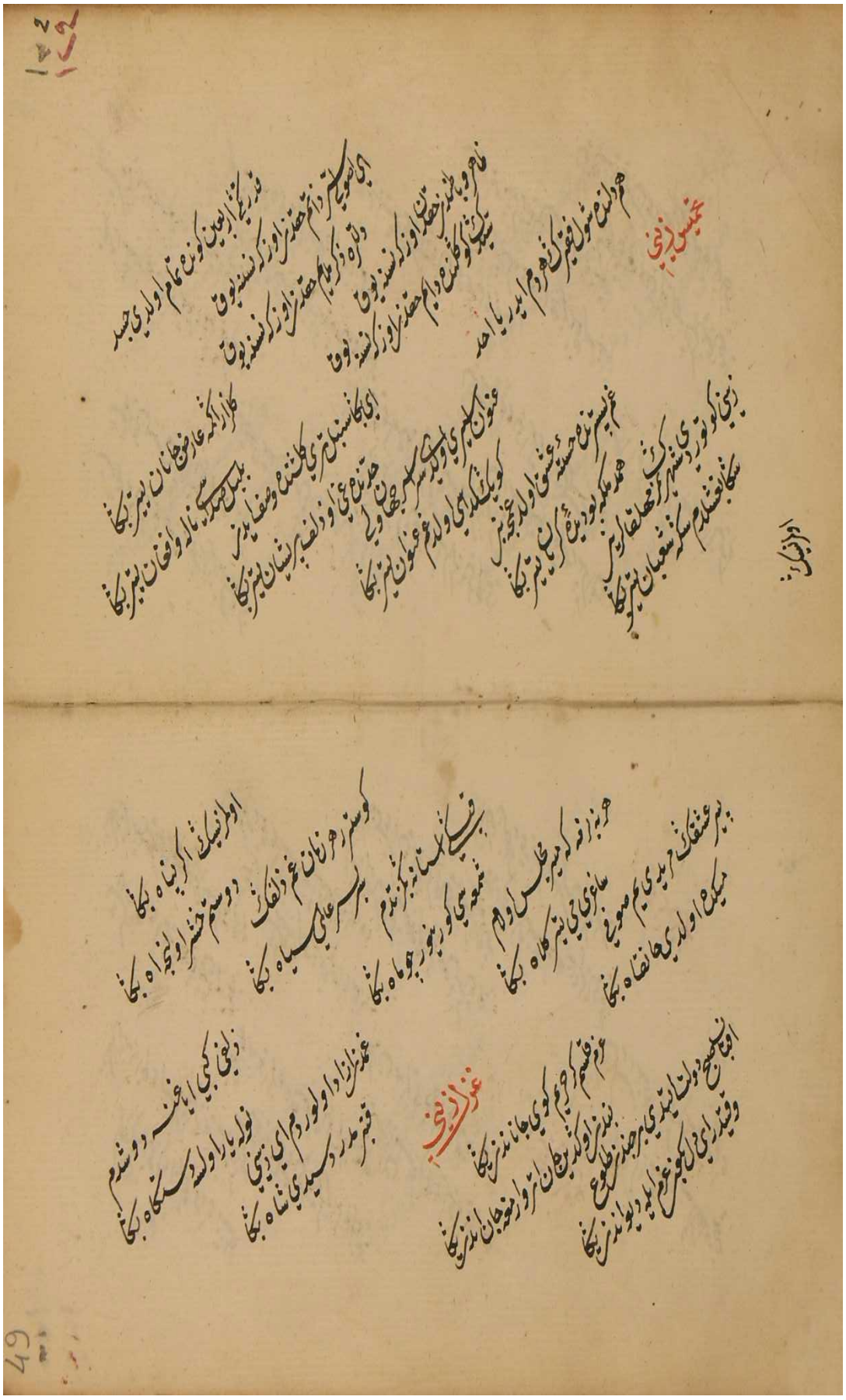

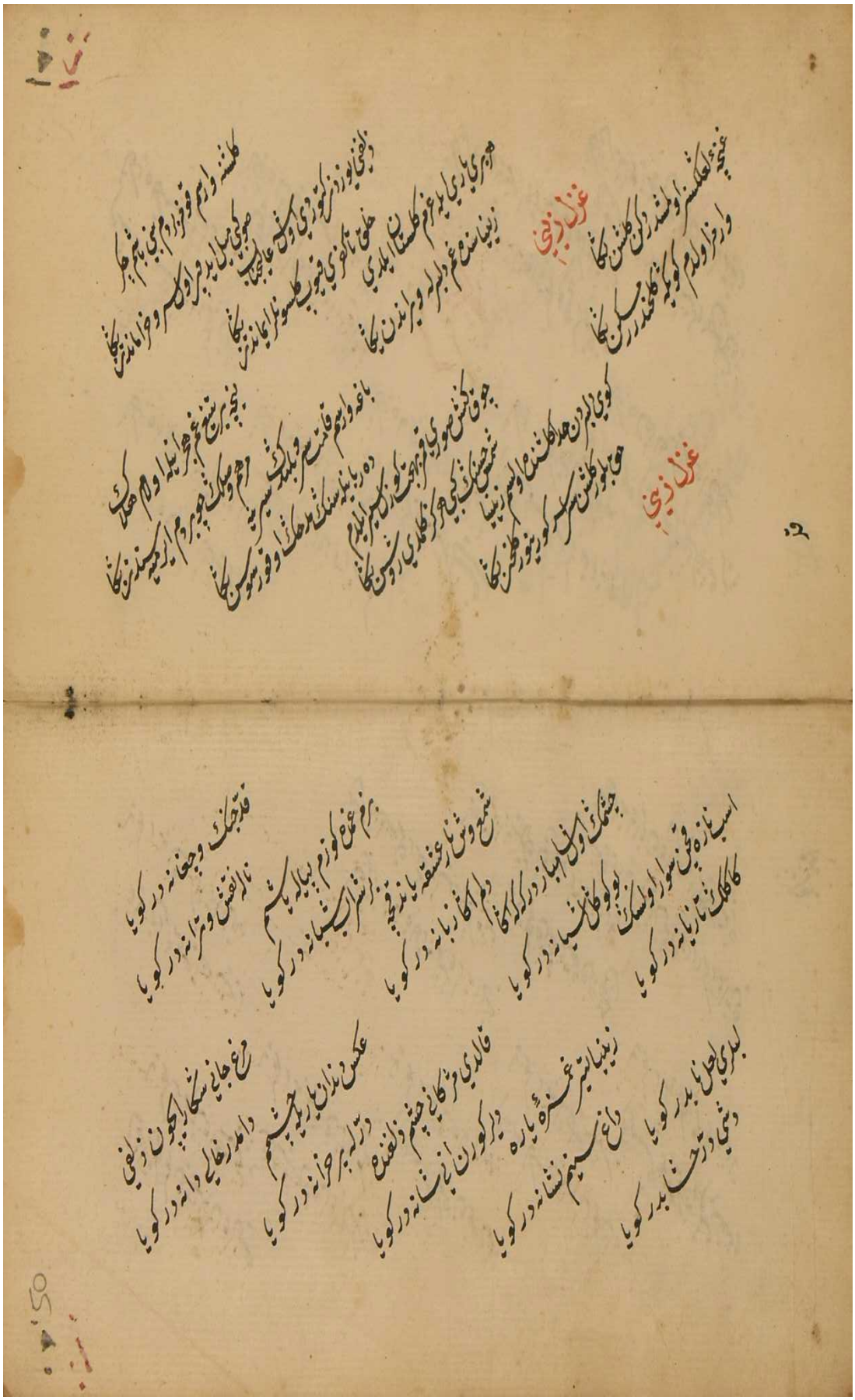

غزل زینی

غنچهٔ لعلکسز اولمشدر دکن گلشن بکا
وارمز اولدم کویکه گلخندر مسکن بکا

هر بری یاری ایله عزم گلستان ایلدی
زینیا سنده غم دلبرله ویراندن بکا

زلفنی یوزدن کتوردی اوشن عالیجناب
خلق تا کفری قیوب گلسونلر ایماندن بکا

گلشنه وارسم قوقوزدم بنی باشم چکر
صوکی میل ایدر اول سرو خراماندن بکا

غزل زینی

کوی دلبردن هدا گلشنده اولسم زینیا
حق بلور گلشن سراسر کورینور گلخن بکا

چوق کتش صوری قمر بهجت کوزل سیر ایلدم
شمس حسنک کبی هرکز گلمدی روشن بکا

باغه وارسم قامت سرو بلندک سیرینه
ده ربانیله سنک مدحک اوقور سوسن بکا

نیجه بر تیغ غم هجر ایله اولام هلاک
مرهم وصلک چو بردم ایرمیه سندن بکا

قد جنک و چغانه در کویا
ناله نقش و ترانه در کویا

بزم غمده کوزم پیاله باشم
بر شراب شبانه در کویا

شمع وش نار عشقه یاندقچه
دلم اکا زبانه در کویا

چشمک اول شاهباز درکه اکا
بو کوکل آشیانه در کویا

اسب نازه قچن سوار اولسک
کاکلک تازیانه در کویا

مرغ جانی شکار ایچون زلفی
دامدر خالی دانه در کویا

عکس دندان یاریله چشمم
درله پر خزانه در کویا

قالدی مژکانی چشم ذلفنده
دیر کورن آنی شانه در کویا

زینیا تیر غمزهٔ یاره
داغ سینم نشانه در کویا

لبلری لعل نابدر کویا
دشی در حشابدر کویا

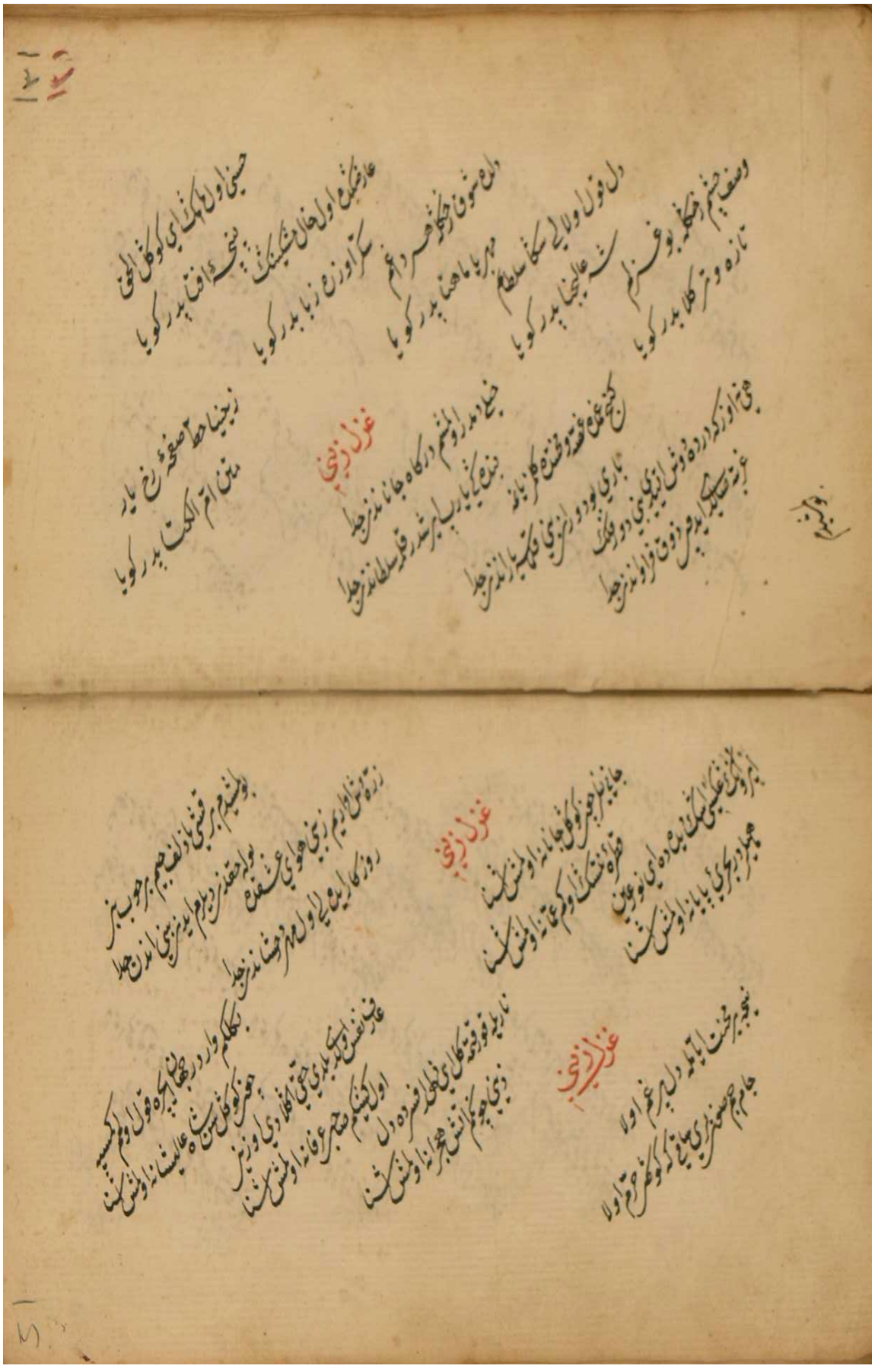

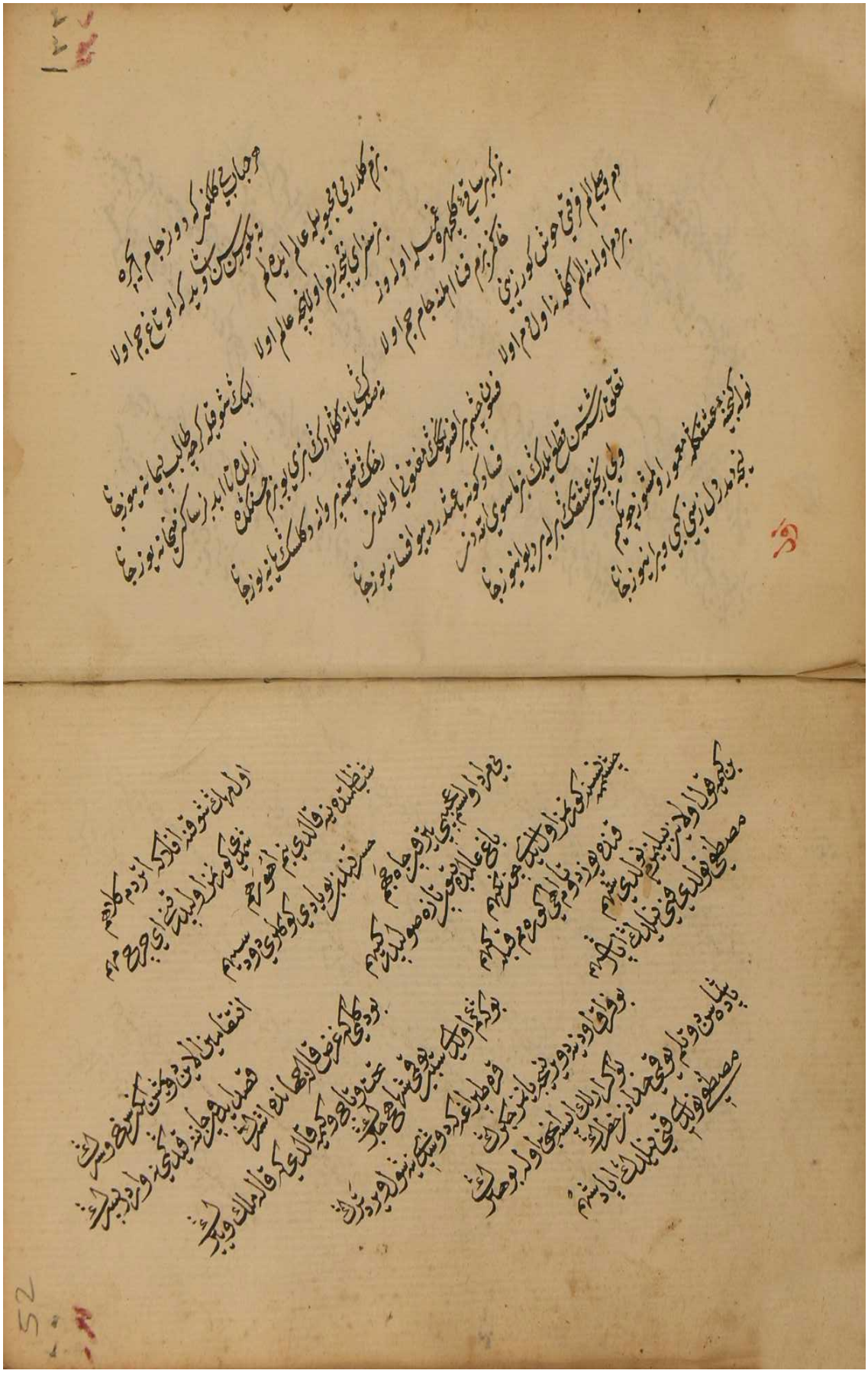

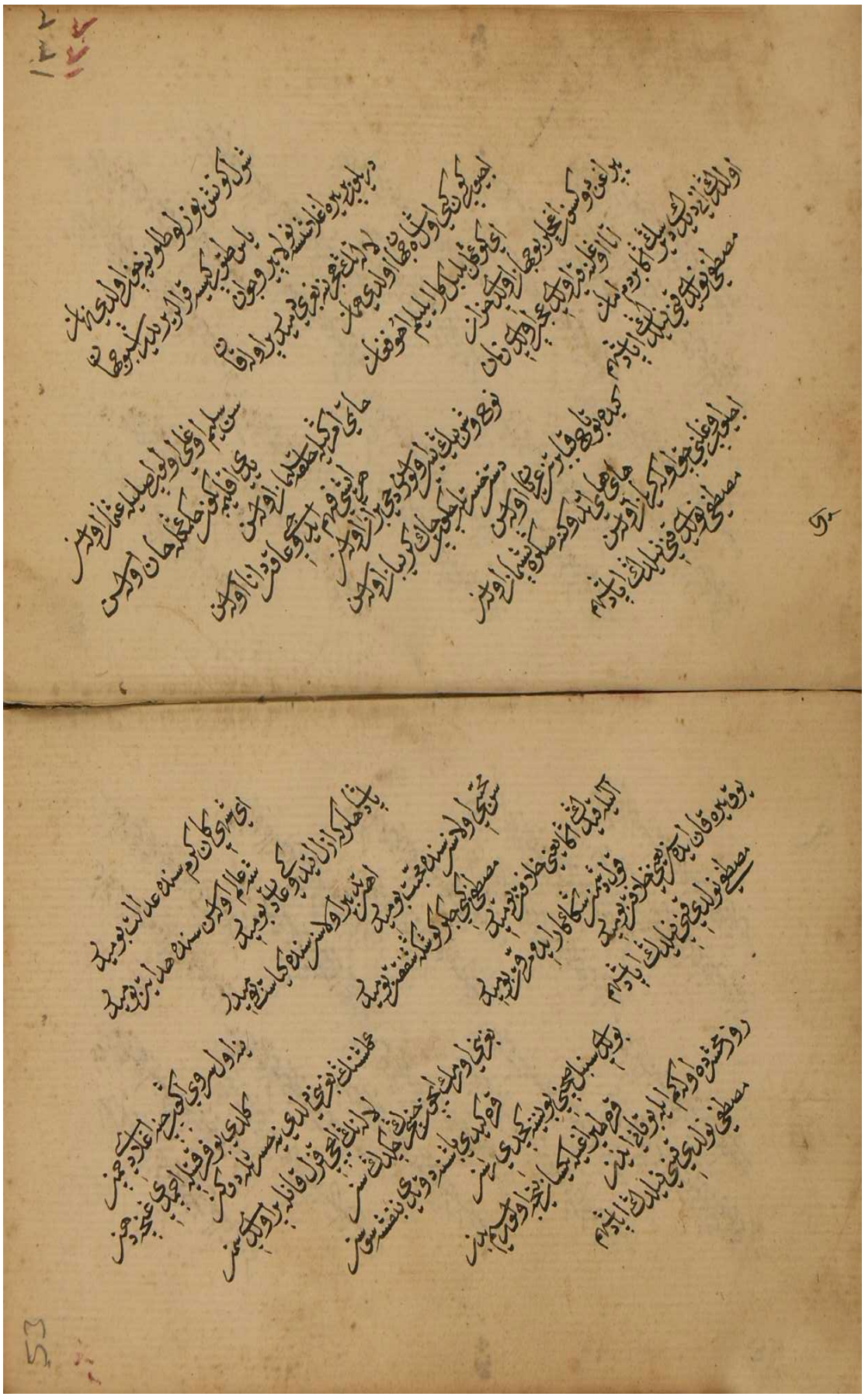

گر نیکی ظاهر بکند دزدی ناهی بوعیب
نیکیش نرود هیچ برابر و زکرسباهی بوعیب

نکاو اول نظر او ابر دزدی شاهی بوعیب
هی بلوغاری ده و انمه ترکی وی بوعیب

نبده اینک بکاو دیسک ایلک سباهی بوعیب
هی اکانا مدیک غزی وی بوعیب

جنك ایده کلیب دیسک ایلک پادشاهم
خطاوه دوکیلن انك جسمنه راهی بوعیب

بوعیب دیو سیاه دیو بر راهی بوعیب
مصلحتی نولدی بنی بیلك آگاهم

بکاو اولنظر ایلک ایلک سباهی بوعیب
نیکلیسه نرده اولسه اقامتی سوزوم

طوغری دیو بوبلاهره وعجله منعتوم اولیك

خمسین مدی

نم اسفنه وسوزاده پرذلف نگار
نعلی دیلبرك بنی آتشه یاقدی زار

جانمه اولیك منتصر عاشق مضطر
دوکیلن جسمیده کیم ایلیه بنم نالهزار

برچشم سیه یوزی سیه جوده نگار
دوقیوبم ایصیك بنم یاغمایی جنگ اور

ماذوق اسرار العلنی جمله بر اولدی
عملوفکرده اولمیه بنم یاغمایی جنگ اور

کوزیاشم دریا اولدی جانم خاکسار
برکوشه سنه دیو بنی یاندیردی یاندیردی

برچشم سیه یوزی سیه جوده نگار
دوقیوبم ایصیك بنم یاغمایی جنگ اور

برچشم سیه یوزی سیه جوده نگار
دوقیوبم ایصیك بنم یاغمایی جنگ اور

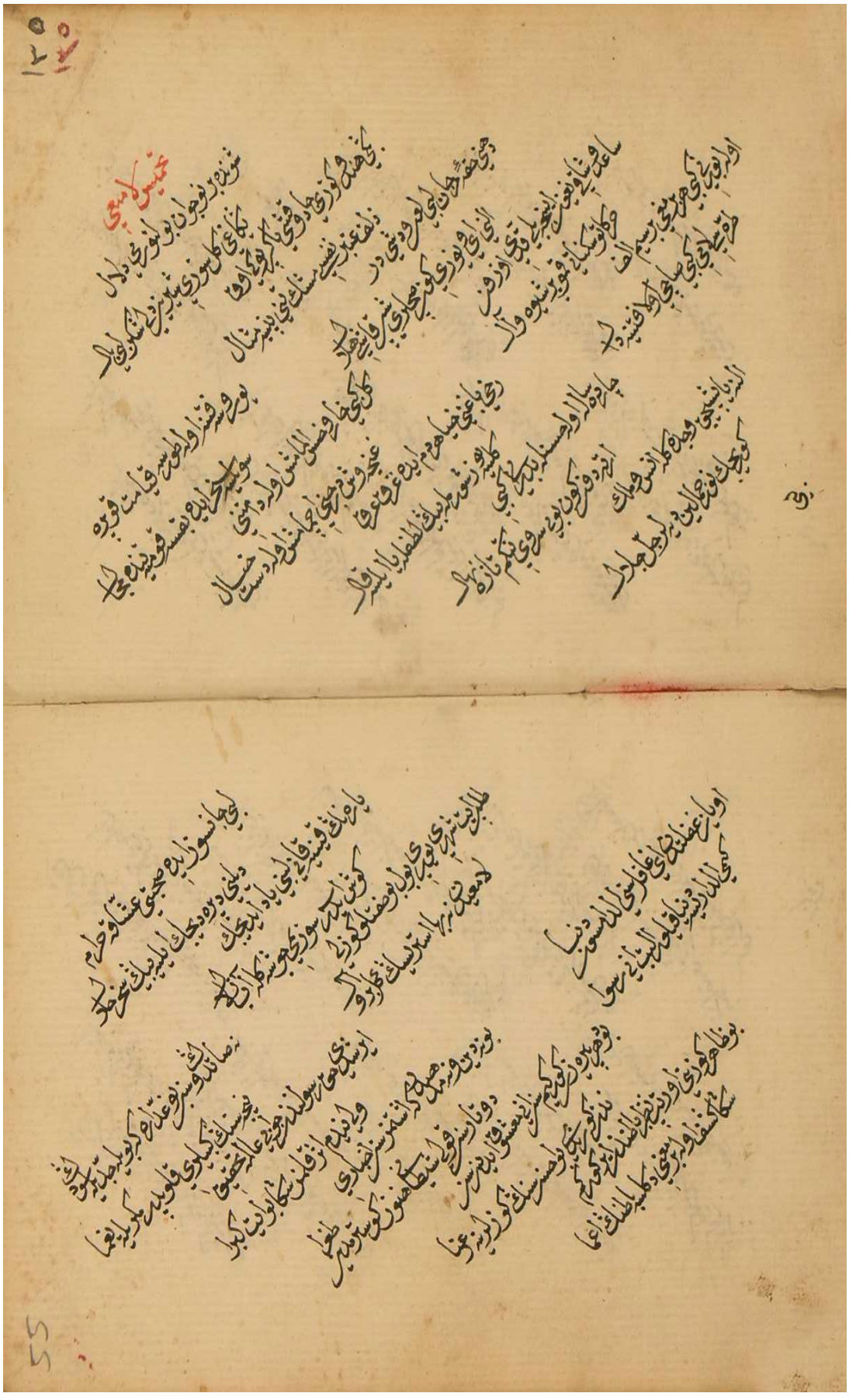

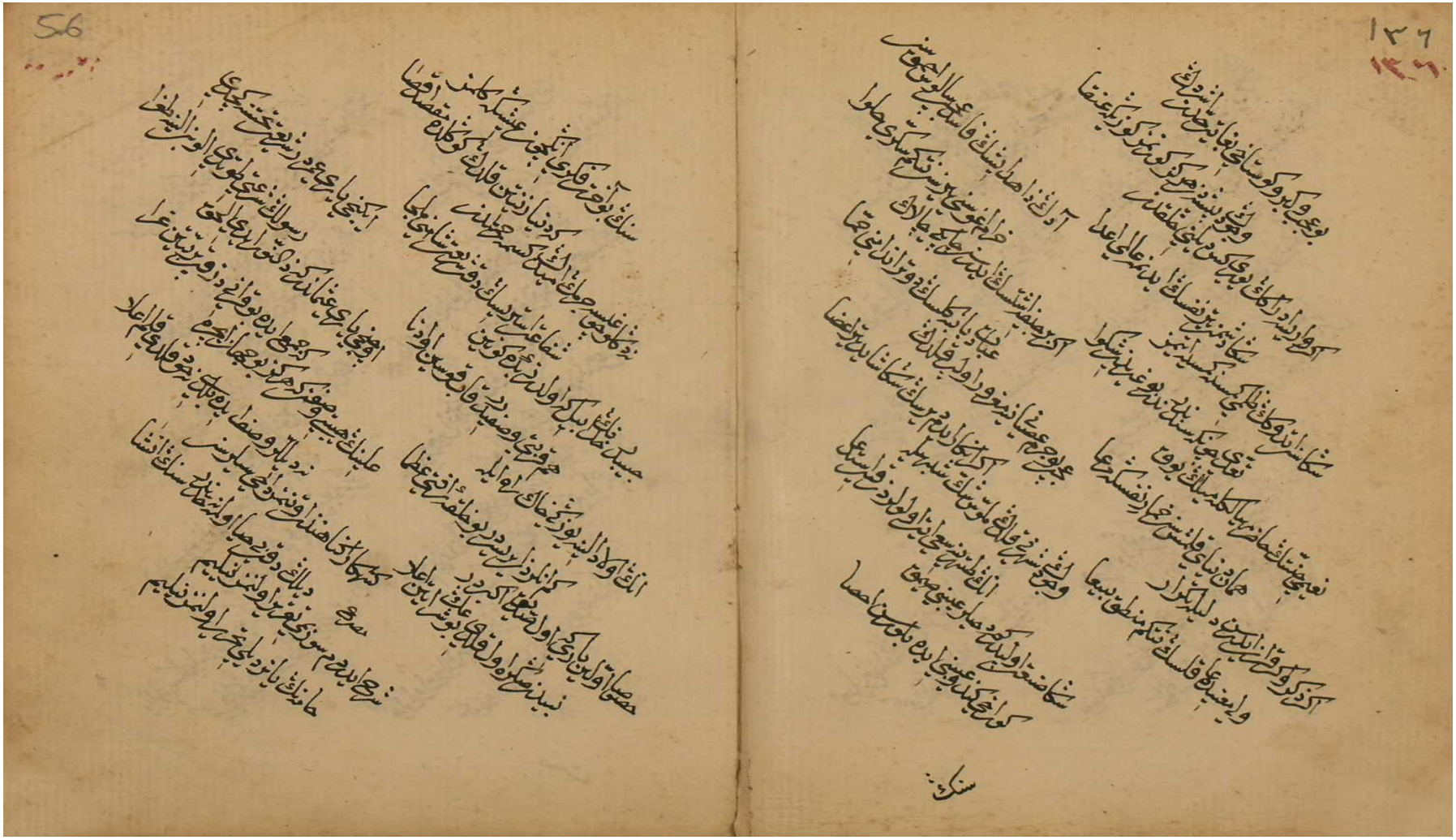

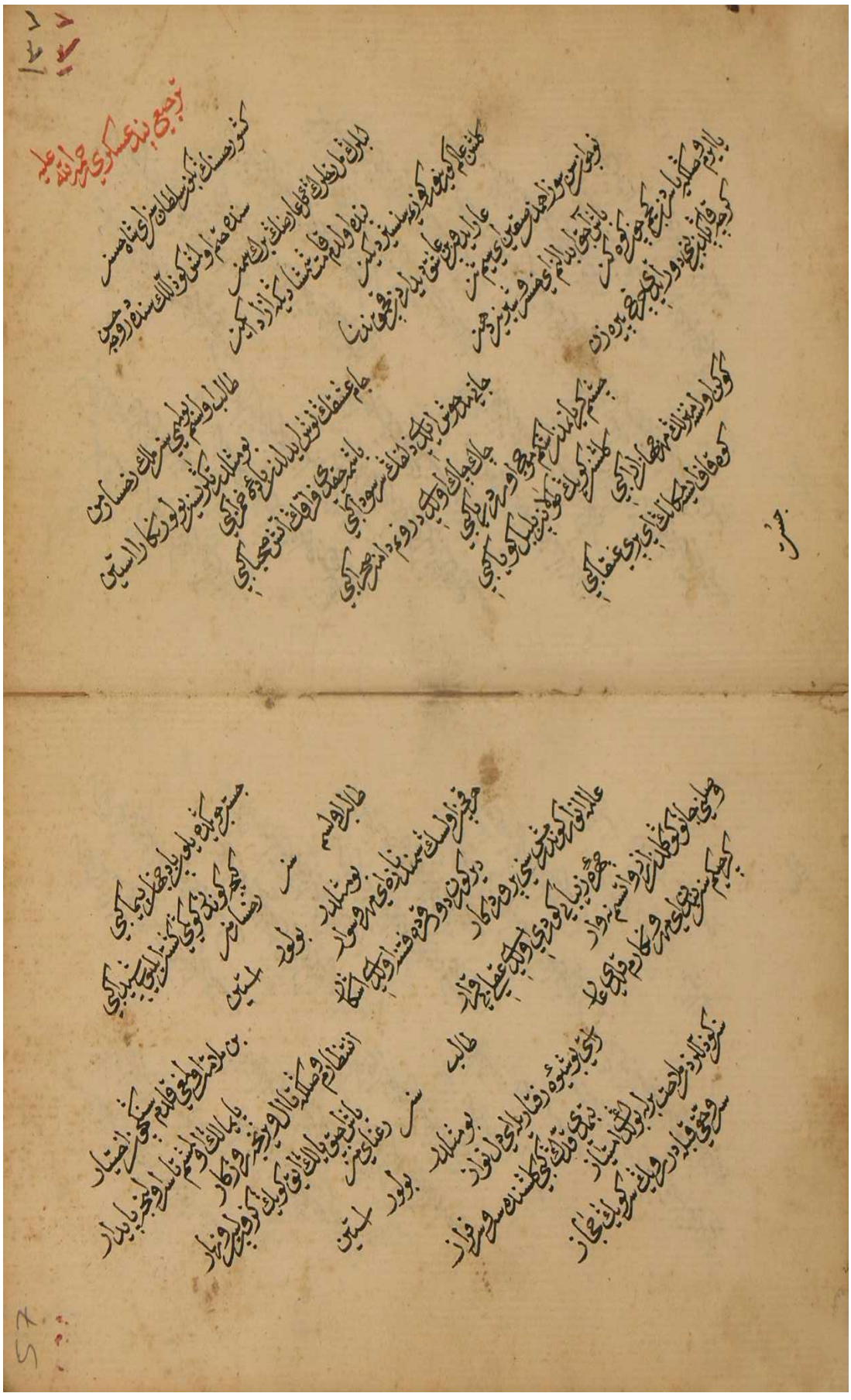

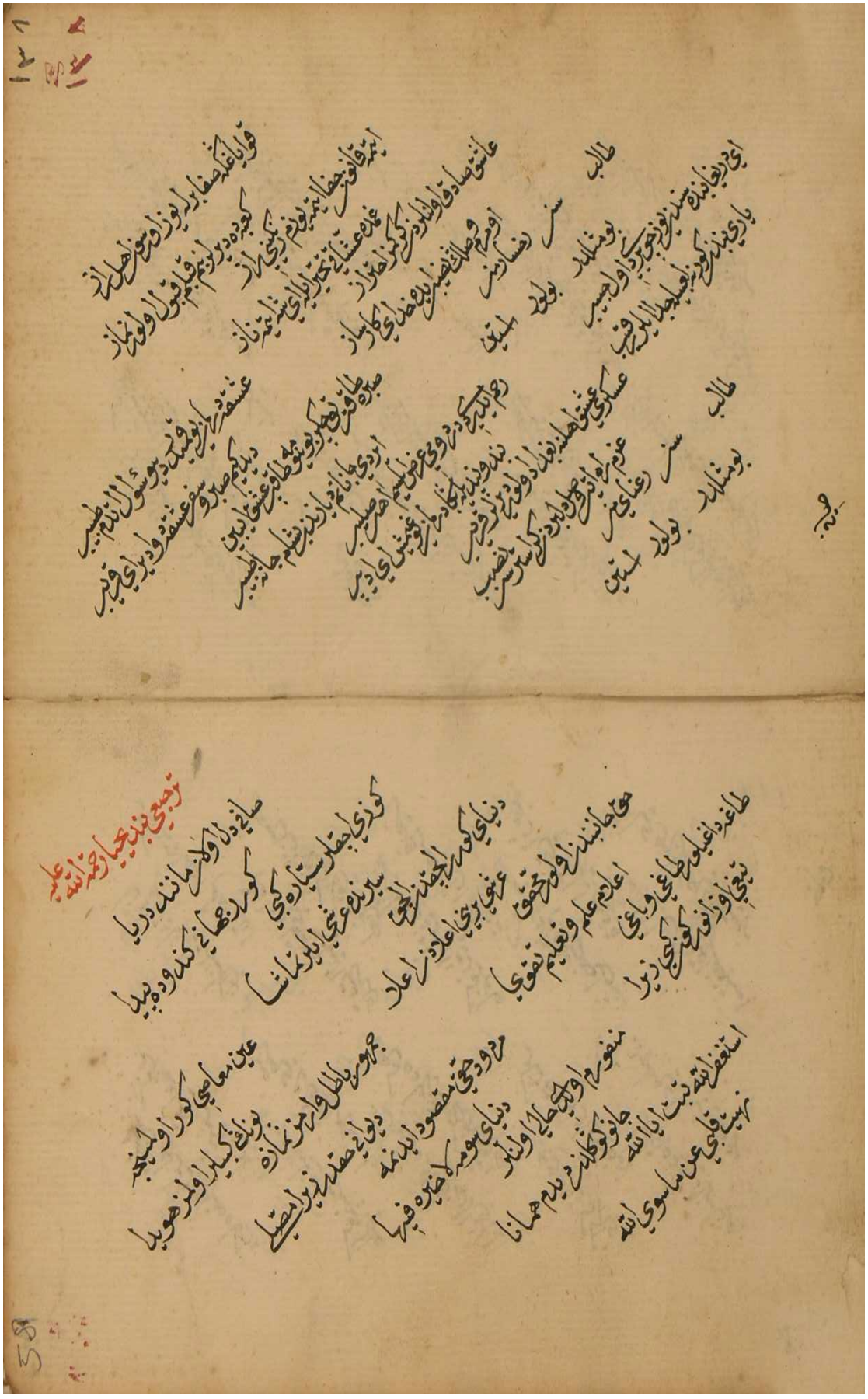

درگاه حقده یرلرله کوکلر
دریایه دوشمش برکاهه بکزر
عالی کچینه سرو بلندی
هر باد صرصر اوکوردی صرصر
الچاغی الدن قوماکه دویماز
طوفان نوحده دریاده کوهر
ابوی اکرکه فلک وجوده
لام فلاکت اولورسه لنکر
هر ناسزایه الوده ایتمز
مرد مریدی رای مطهر

بو یوکلنندر ادنادن ادنا
الله اعلم الله اکبر
قدرت الینک خطی در ادم
طوغرو یولکیت مانند مسطر
جانم کوزینه اولمزدی حایر
نه دار دارانه قصر قیصر
مقبول حضرتی اولم دیر ایسک
قیدیلم لیله بو بستی ازبر
استغفر الله تبت الی الله
نهیت قلبی عن ما سوی الله

حلق اراسنده ییل کبی یلدم
مولای بولدم کندیمی بلدم
کورنمینلر بکا کورندی
کوکلم کوزینک پاسینی سلدم
خیرتده قلدم لایعقل اولدم
کویا که اولدم تکرار دیرلدم
دیدم چراغن چکدم هوادن
یازیلریمدن بر بر کسلدم
صحبای دوکدم تسبیحن الدم
خیر المغمدن الان آییلدیم

کهنه بنایم پیر و دوتایم
حق جانبینه طوغرو اکلدیم
الحمد لله قال اولدی قلبم
عشق اتشنه یاندیم یاقلدیم
بلمزلک اتدم بونده اوکوردی
دیوانه کبی یولم یاکلدیم
اهل کناهه قارشمز اولدم
شیطانلری اواره قلدیم
استغفر الله تبت الی الله
نهیت قلبی عن ما سوی الله

ایللر زبونی منصب اسیری
اهل هوانك هنكامه كیری

معنی یوزندن شاه جهانك
بابوتی ایله بردر سریری

درویش اولانك ملك بقاده
حرفات رفعت اولور حصیری

تاریك غمده قالور ارازل
زیرا كه اولمز رایی منیری

راه بقاده یولداشك اولمز
قورسون كیدرسن مال كثیری

قبرنده تنها قورلر كیدرلر
جمعیت استی شاه كبیری

دریایه دوندی صاف اولدی قلبم
كوستردی خلقه ما فی الضمیری

یحیی بر وكل اچی كوش و هوشی
دكله نه سویلر خامم صریری

استغفر الله تبت الی الله
نهیت قلبی عن ما سوی الله

العشق حالی والشفق بالی
الحق وعالی اعلی الاعالی

عینی

عینی عزیزك قبله نمادر
ای اهل حالك فرضنده فالی

قیل قامتوكی سرو مصلی
شكا باش اكسون سدره نهالی

كندونی ایتمه قارونه همتا
عینكه المه مال و منالی

قوینوكه قویمه مانند هاله
شمس و قمردن اول باری حالی

الصونمه هر كیز همچو صراحی
هر جام جمدن برسك سفالی

دل كلشننده خار بلادر
برشنلكك كیم اولاز والی

هر حوك هو به پند ایتمك اولمز
كوش خماره طاقمه لالی

اهل سلوكك بال و پریدر
بو قول هادی بو بیت عالی

استغفر الله تبت الی الله
نهیت قلبی عن ما سوی الله

الهی بزم جانی كلشن ایله
محبت شمعیله روشن ایله

شراب عشق اولسون انده باده
کر اولاوز عیش و عشرتله صفاده

اومیدر جان کوزینك توتیاسی
اومیدر سعادت کیمیاسی

انك ماهیتنده عقللر چاك
انك کیفیتن فهم ایتمز ادراك

اکا دیل تشنه اولمش انسله جان
انك بر طره سیدر آب حیوان

نیجه جان ویرمیه عشقنده ادم
دکرمش بر دمینه ایکی عالم

انی نوش ایدن اولمز هیچ فانی
کم اندندر حیات جاودانی

بونه میدر کم اولمش سلسبیل اول
طریق جنته اولور دلیل اول

ولایت کسب ایدر ذکریله ذاکر
هدایت نوری ایندن اولدی ظاهر

یراشور ساقی اولور ملکلر
کم اکا باده اولمش حوض کوثر

انك شوقیله اور چرخ افلاك
انك ذوقیله مست اولور تیور خاك

اومیدن

اومیدن اچمسیدی جام مسرور
انا الحق سرنی اچمزدی منصور

اومیدن مست شیدا اولدی بلبل
اومیدن خرقه سن چاك ایلدی کل

قمر سیمین یتق اکا شفق مل
اومجلسده ثریا دسته کل

انك بر جرعه سندن تبدی لاله
کر المشدر اله لعلین پیاله

اوبزمه ماه نو جنك اولسه قابر
فلك دفدر کواکبدر جلاجر

انك بو بیله نرکس اولدی سرمست
چنار الحدمته قوردستن بر دست

چون اوله بنجلاین صحبت خاص
یراشور انده زهره اولسه رقاص

کنش اول مجلسك پیمانه سیدر
اوبزمك نه فلك خمخانه سیدر

اومیدن مست اولنلر دیدی یاهو
نوله عیوق چقسه نعره هو

اومیدن سن ایرشدر جانه راحت
بزی مست ایتمیه تا جام غفلت

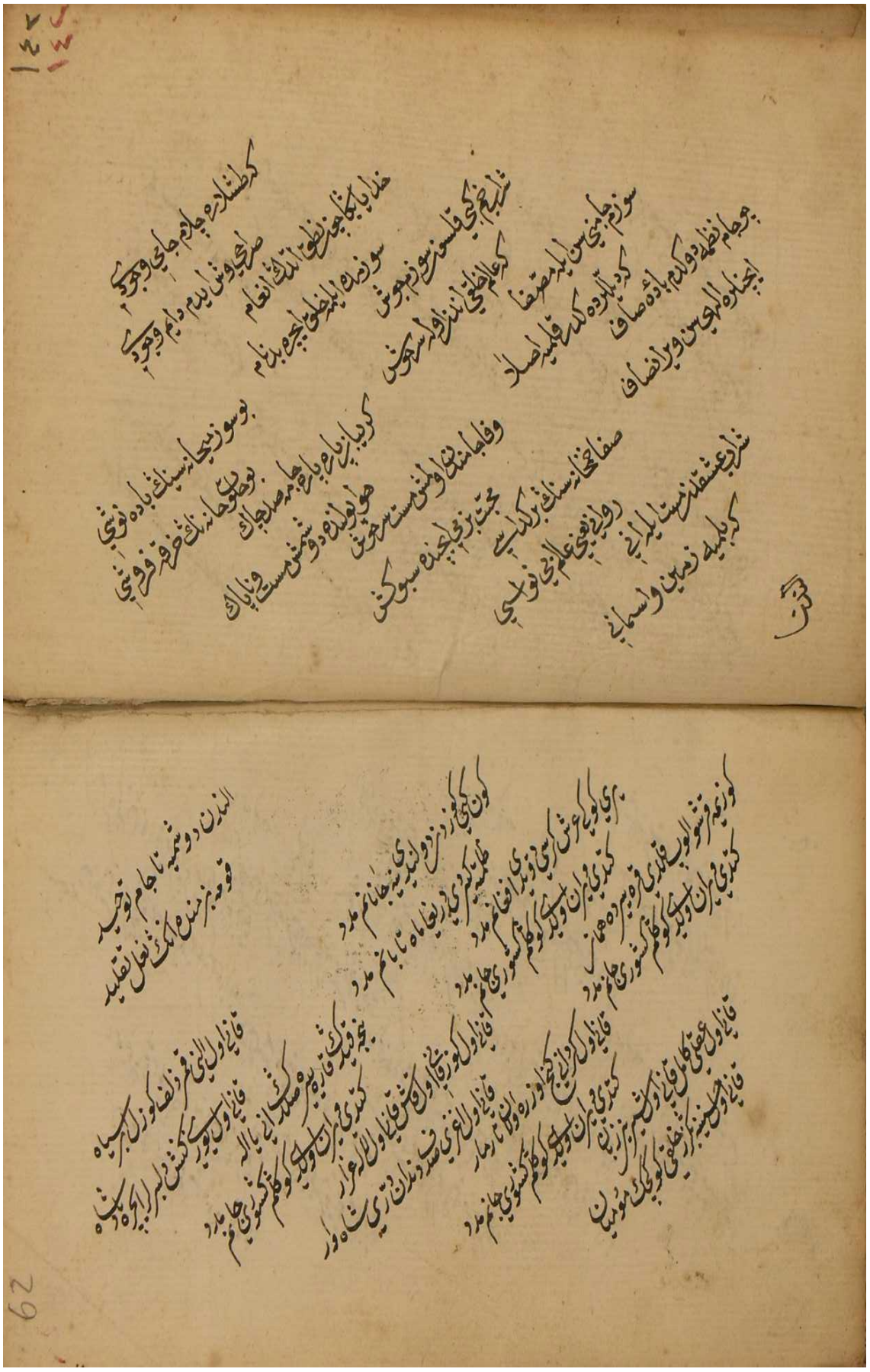

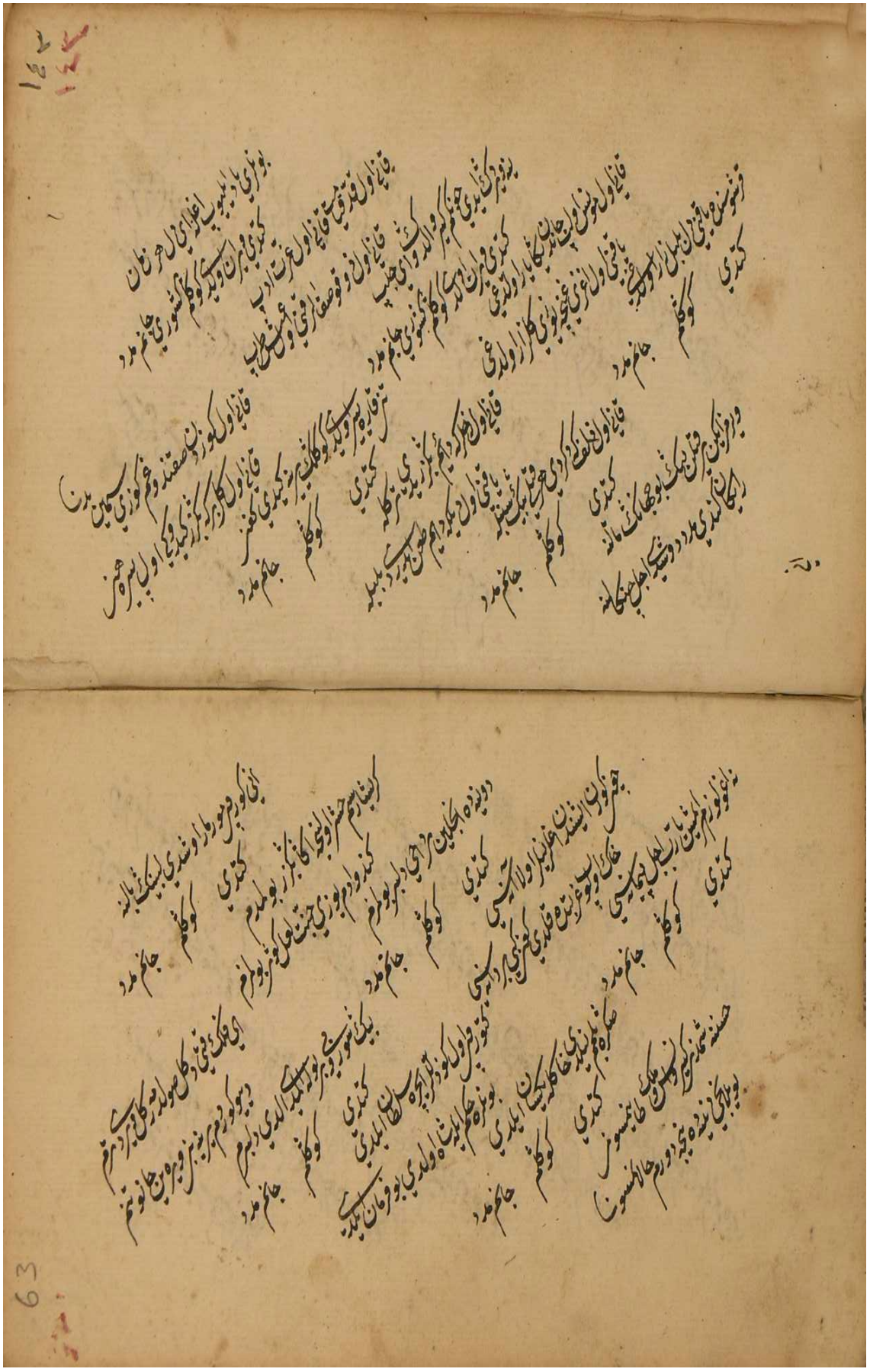

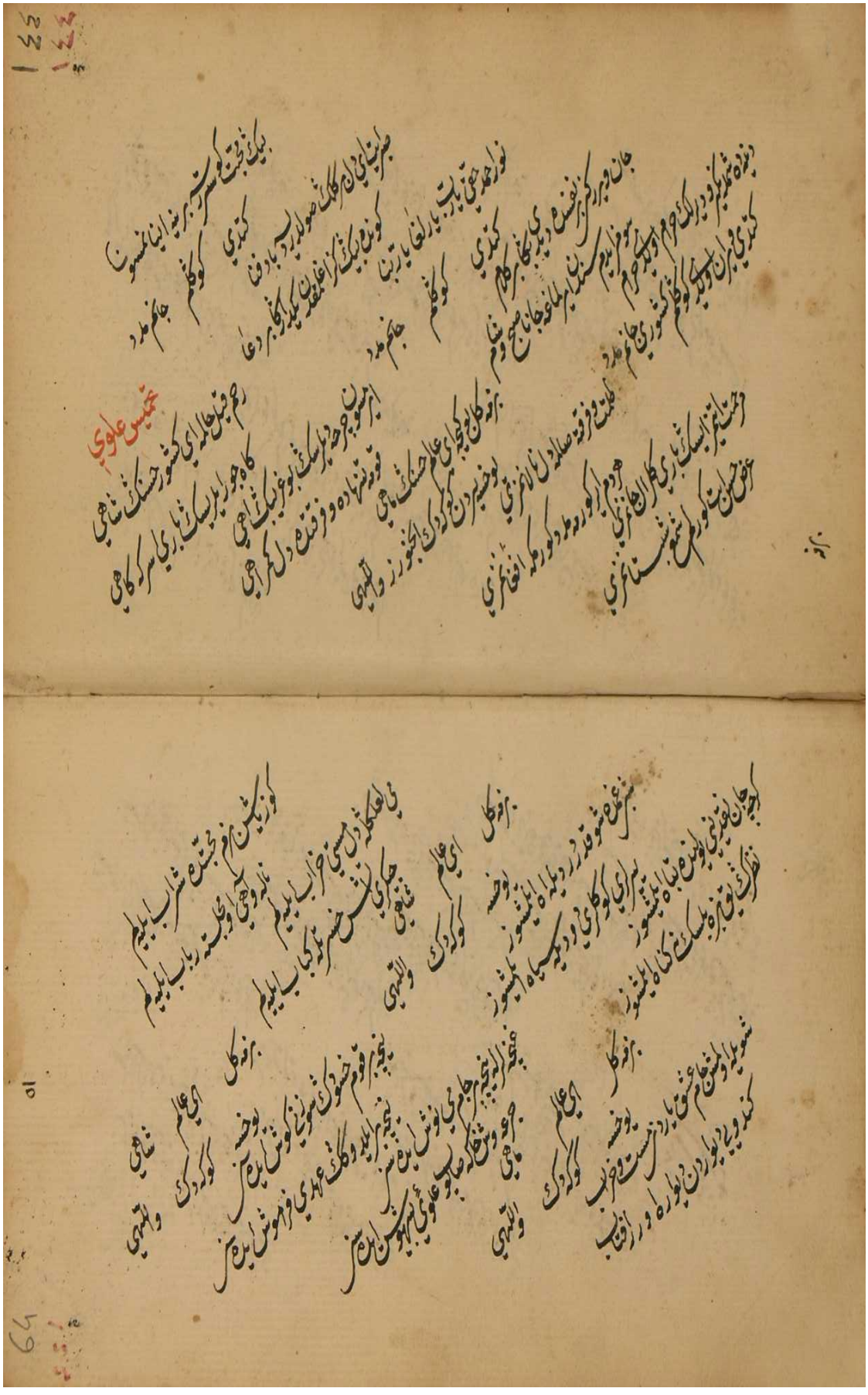

غزل باقی

ناوقلری ذلف مشکینک کوروب سر بر زمین
ایلک طپراغینه مسکینلک اتدی مشک ناب

طوقیدر باده گلگونه چشم روزگار
ساغر اوزره صنمه که پیدا اولور یر یر حباب

شحنهٔ دوران نوله چکسه چو پیر سه دمبدم
ایکی قنلو دار اکلمش باده ناب و کباب

باقیه سندن فراغت ویردی ای گردون کان
شدهٔ دولت مآب پادشاه کامیاب

کل یوزک وصفنده بلبل قلسه الحانی درست
باغده بر غنچه نک قالمز گریبانی درست

دلبرک عهدی بتون اما وفاسی سست اولور
عاشقک کوکلی شکسته عهد و پیمانی درست

جوش بولاد چرخی چاک چاک اتدی ولی
آه اشیارنک شمشیر برانی درست

آتش سوز فراقک بر حرارت ویردی کم
نوش ایدر بر دمده دل دریای عمانی درست

باقیا قنکده طوتمز کمسنه نقصانک سنک
حمد لله طبع موزونی عقل میزانی درست

نکارا

غزل حیالی

نکارا بزم حسنکده دل دیوانه مز قلدی
جمالک شمعنه یاقمش پره پروانه مز قلدی

غریبکدر انی خوش طوت افندی بهشته بر کتدک
کوکل دیر سر کویکده بر دیوانه مز قلدی

یوزک قان اولدی هجراندن وجودم چکدی آن جاندن
فدا اولدی یوکله جمله سی ویرانه مز قلدی

باشمدن عقل ایسه کیتدی کوکلکه جان روان اولدی
نیز بی اعتباره بقمدک کتدک دل ویرانه مز قلدی

خیالی دولت بی اعتباره بقمدک کتدک
بزه بسدر بو کم دیللرده بر افسانه مز قلدی

غزل امری

بر فلک در اشک چشم ایچره کویا هر حباب
انده ای مه عکس رخسارک منیر آفتاب

پرده چشم خیالک شاهنک اوتاغیدر
کم اکا هر یاکه دن کر پکلریم چکمش طناب

هاله اولمز دیرلر ایدی مهر عالمتابده
یانه در دور رخکده بو خط مشکین نقاب

طوتدی اطرافنه انک خاردن خونی مژم
تا شب غمده حریم دیده مه کرمایه خواب

شاه غمدار امری دیوار حصار چرخده
طوپ آه طاشی قلمشدر دکلدر آفتاب

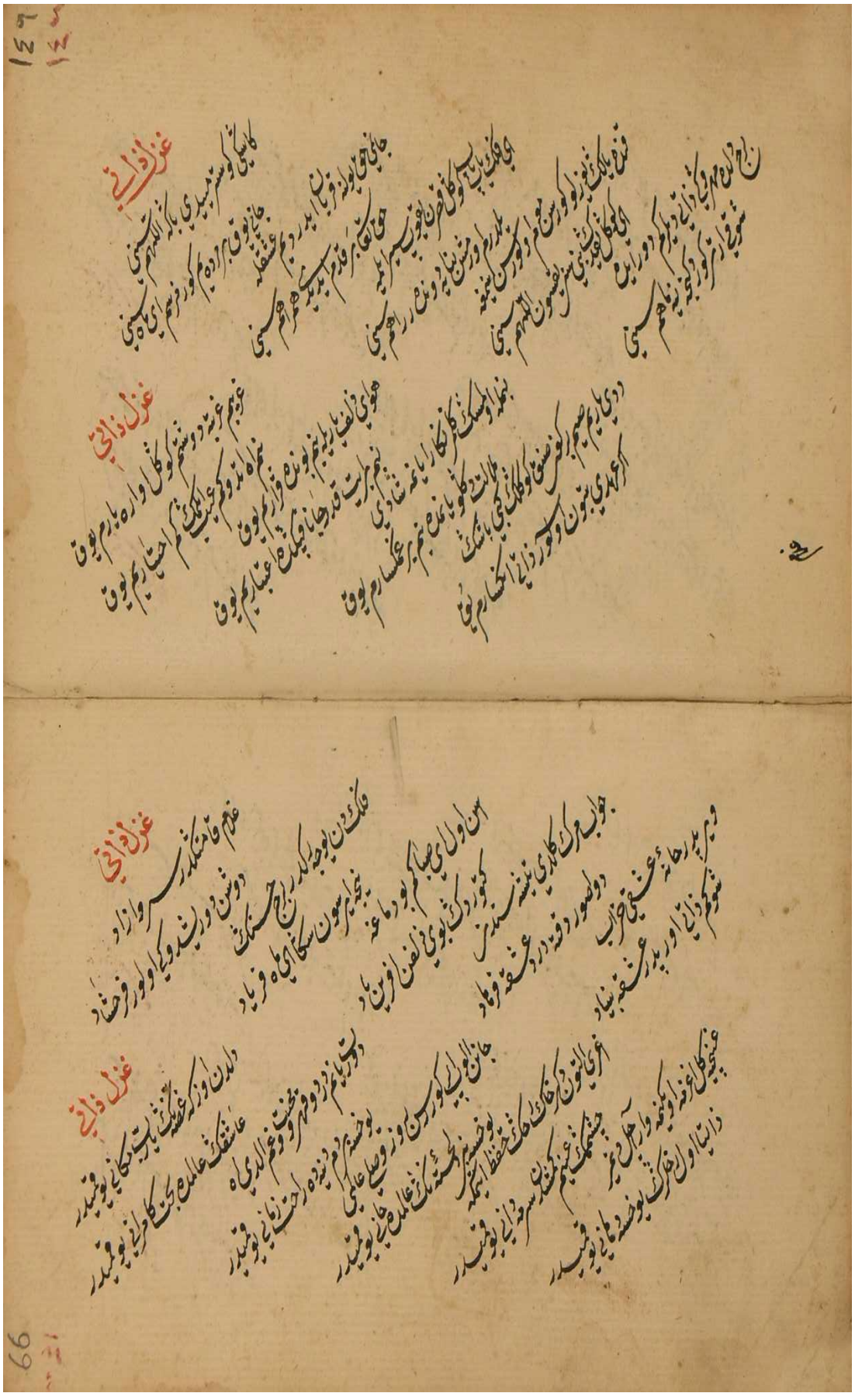

غزل ذالی

غزل ذالی

غزل ذالی

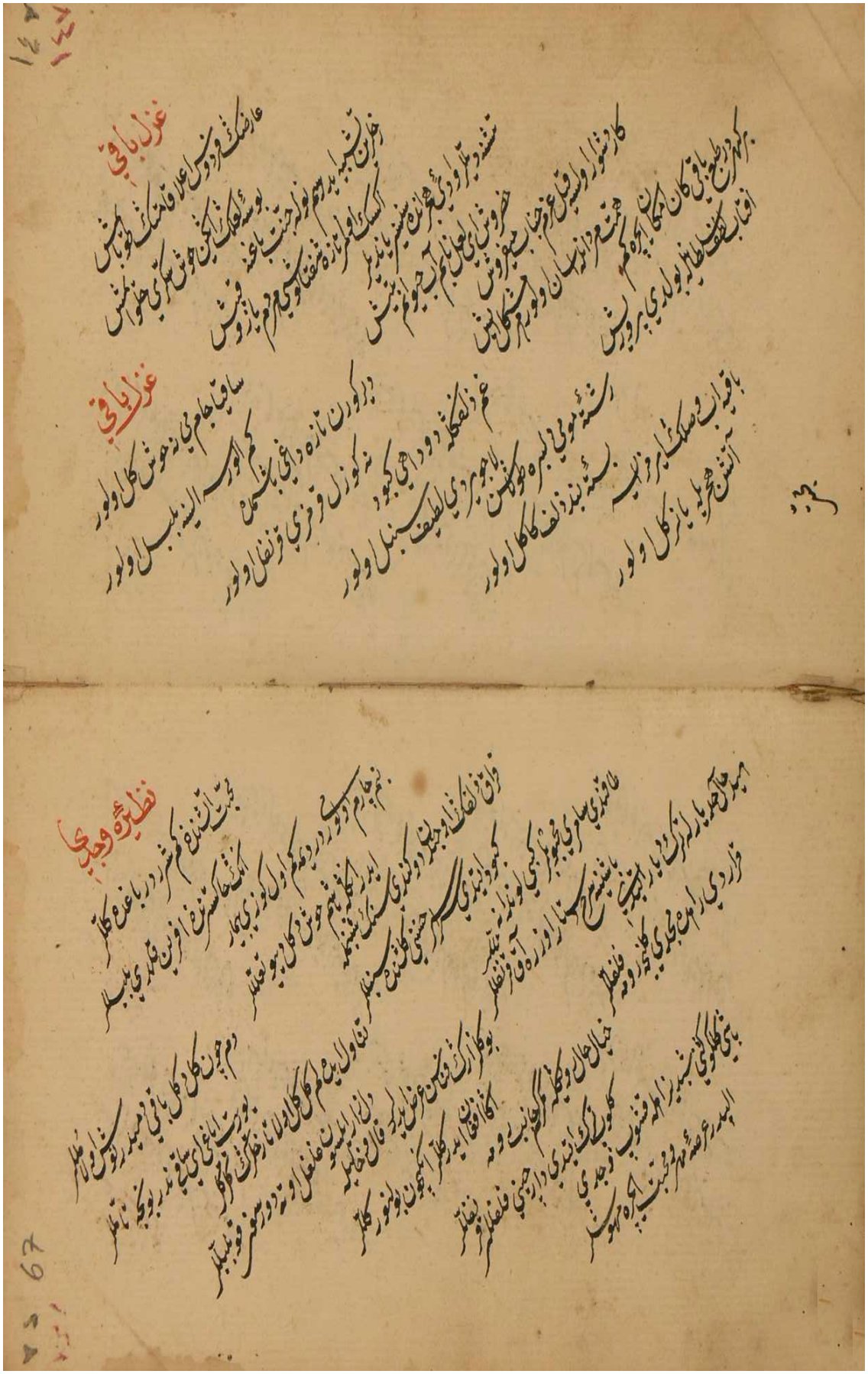

غزل باقی

غزل باقی

نظیرہ وجدی

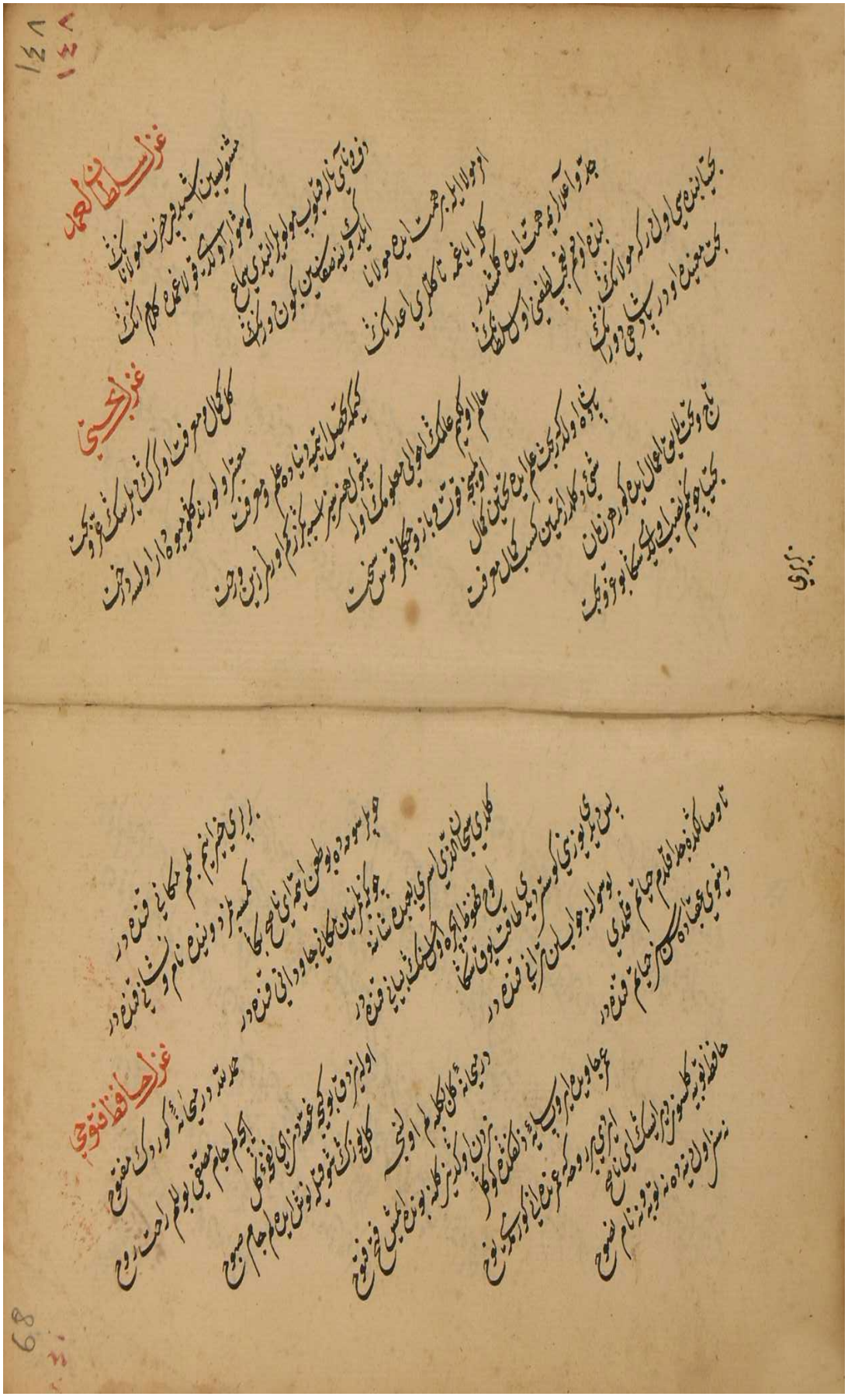

غزل سلطان المعظم

غزل عجمی

غزل حافظ فتوحی

غزل در وفا

غزل استرى

غزل اباقى

غزل بحرى

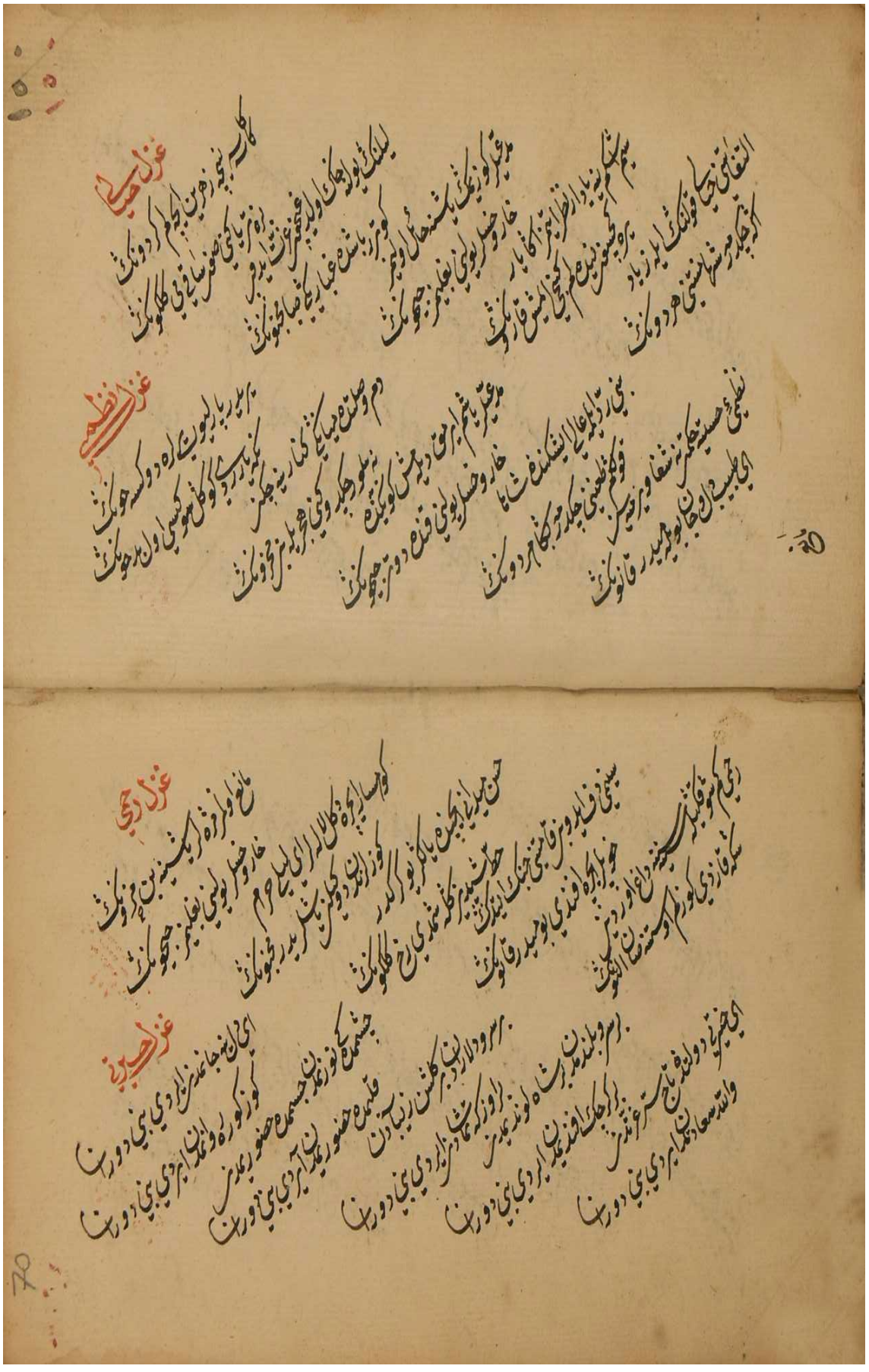

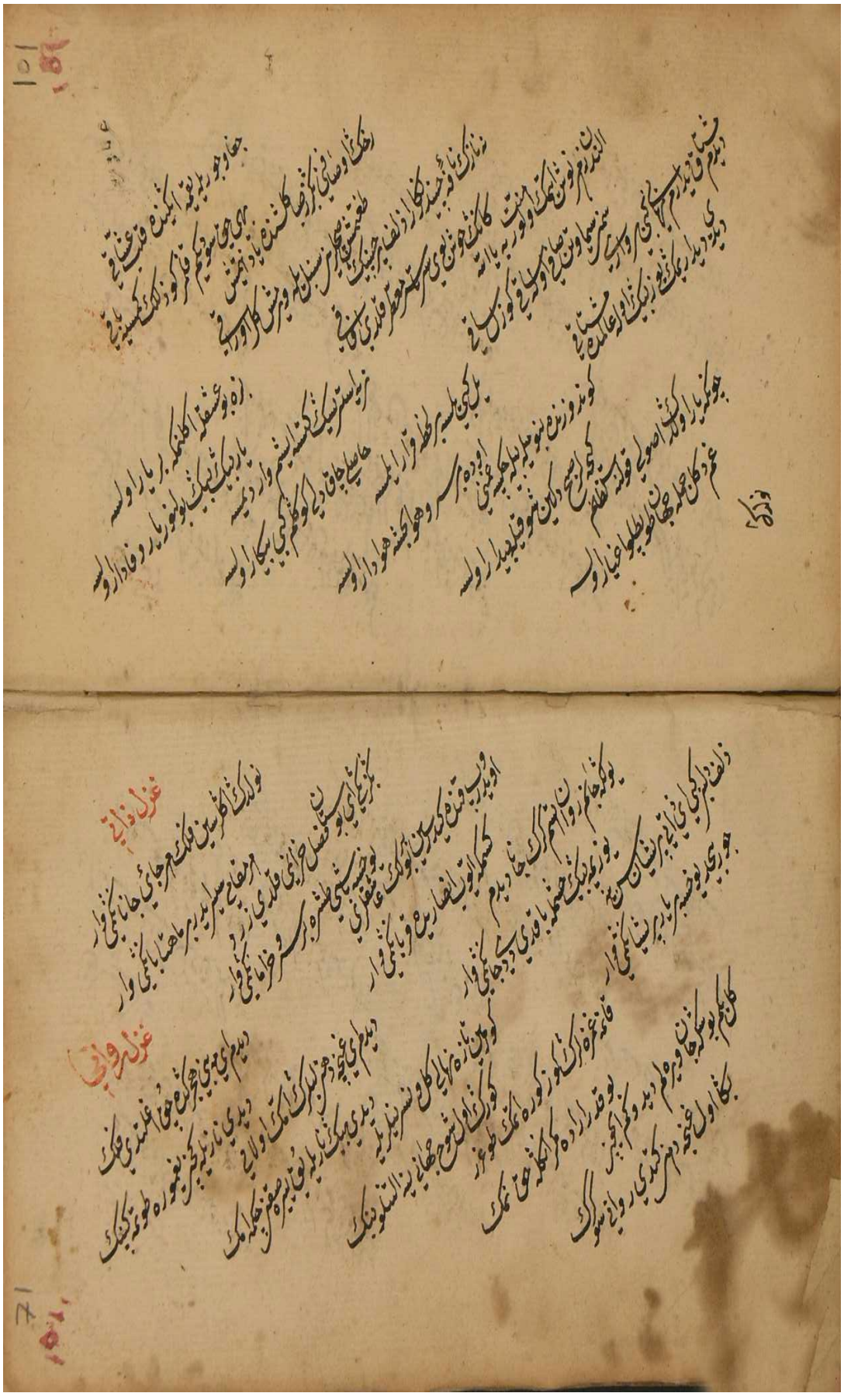

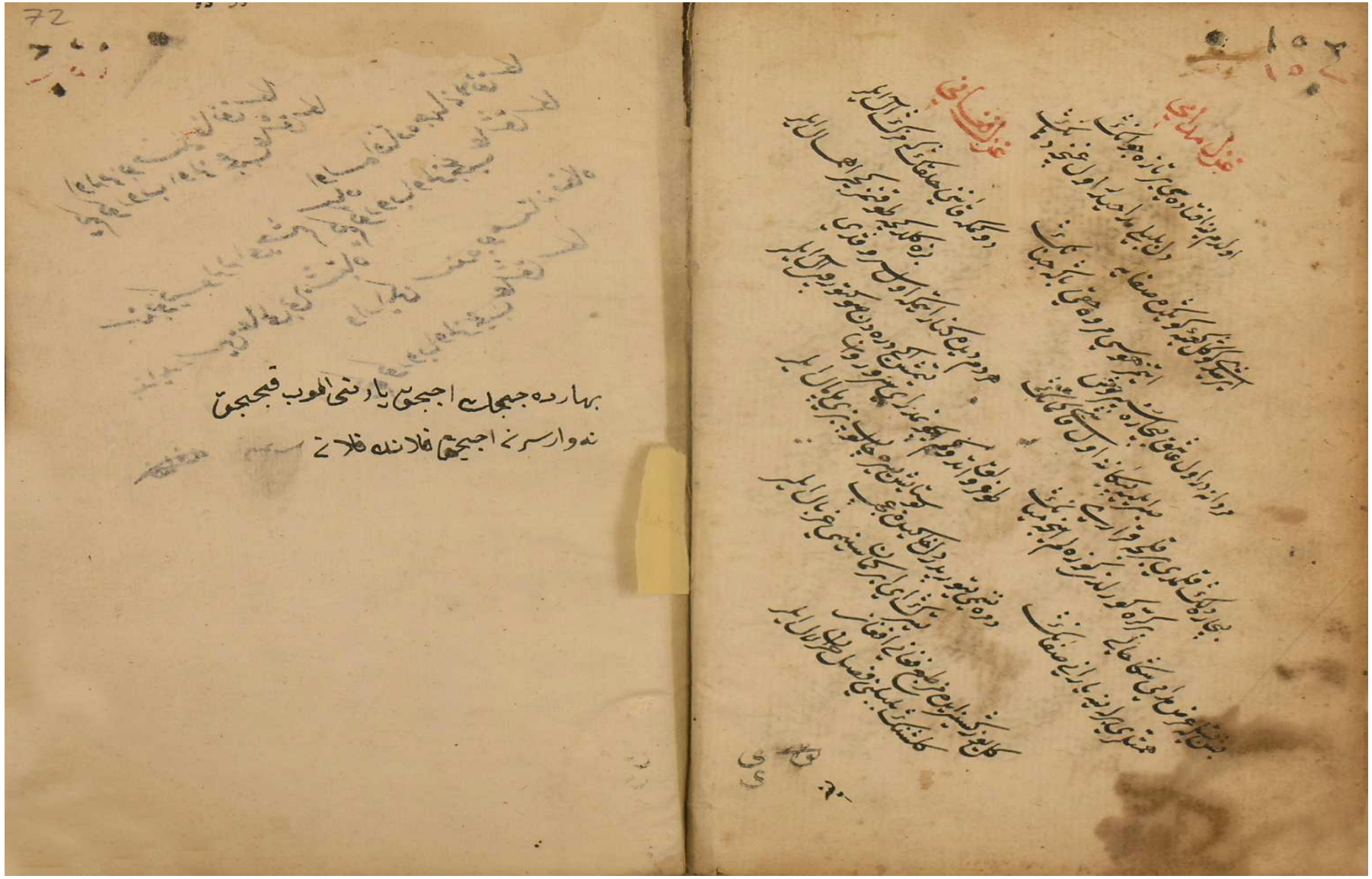

بهارده جیجک اجیجق یارنی اوب قیجیجق
نه وار سرنی اجیجق فلانده فلانی

73

اولمز بو حسنله فائق سکا
کیم کوروب اولمز عجب عاشق سکا

سنده بو کیسولرله ای چشم سیاه
اولسه افتاده جهانه لائق سکا

بند ایدرسین عالمی بی اشتباه
کیم کوروب اولمز عجب عاشق سکا

وار ایکن سنده بو مستانه نگاه
کیم کوروب اولمز عجب عاشق سکا

ÖZGEÇMİŞ

Oğuz YILDIRIM, 1994 yılında Sakarya'da doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimini Sakarya'da tamamladı. Lisans eğitimini Sakarya Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamladı. Düzce Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans eğitimine halen devam etmektedir.